Došlo 21. IX. 1930
krat. prilog

Poštnina plačana v gotovini | LETO LVIII | V Ljubljani, v nedeljo 21. septembra 1930. | ŠTEV. 216 | 1. izdaja | Cena 3 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Kristusu Zveličarju sveta!

Pred 25 leti je zrasla sredi ljubljanskega polja mogočna bela hiša. Ob silnih žrtvah in naporih, ob preziru in zasmehu je veliki zidar, vladika Jeglič, z blestečimi črkami napisal na pročelje: **Kristusu Zveličarju sveta!** Po 25 letih lahko rečemo, da je zgodovina izpričala veličino njegove zamisli, poveličala njegovo omalovaževano delo: zavod je pognal korenine tako globoko v slovensko zemljo, razprostrl tako mogočno veje preko vsega naroda, da uživamo sadove vsi Slovenci.

Ko je naš veliki vladika videl, kako se narod potaplja v potujčevalnih valovih, ko je videl, kako so se mu začeli majati tudi oni sveti in najtrdnejši verski temelji, ki so nam bili skozi stoletja v najhujših borbah in preizkušnjah rešitev — se mu je zasmilil in v osrčju zemlje mu je ogradil otok, kamor naj bi ne segali pogubni in vse uničujoči valovi. Najdragocenejše, kar ima, naj bi narod spravljal na ta utrjeni otok — svojo mladino. Zavarovana pred nevarnostmi sveta naj bi v miru gojila najbitnejše človeške in narodne osnove: **v Bogu zasidrano resno etično pojmovanje življenja in iz nje izvirajočo požrtvovalnost v ljubezni do bližnjega, naroda, domovine.** To so one neprecenljive dobrine, ki jih danes tako silno pogreša naš rod, one osnove, brez katerih človeku ni sveta nobena stvar več, brez katerih je zapisan poginu poedinec in narod. Narod brez izobraženih mož velike požrtvovalne ljubezni, ki se zna žrtvovati z delom in odpovedjo, življenjem in smrtjo, ne bo odrešen, zapisan je smrti. Za tako težko požrtvovalno ljubezen pa more zoreti človek samo v šoli božjega trpljenja, samo v objemu Kristusa, ki nam je dal najvišji zgled popolne nesebične žrtve iz ljubezni. Vsa druga gesla so nezadostna, vsi drugi viri imajo le toliko moči, kolikor je dobivajo iz tega Pravira vse ljubezni. Vsa človeška plemenitost, vsa čast, vsa domovinska in narodna ljubezen odtrgana od tega Pravira je prazna in puhla — za vzgojo nezadostna. **Samo z močjo Kristusovega križa in njegove ljubezni moremo zveličevati in odreševati sebe in svoj narod. Zato: Kristusu Zveličarju sveta!**

Četrt stoletja že kljubuje otok viharjem mehkužnosti in materializma. Četrt stoletja navaja mladino k delu, k žrtvi, k veri v Pravico in Resnico, Ljubezen in Življenje. Krepi ji voljo, ker bi rad postavil Slovencem močne može, vredne silnih planin. Plemeniti značaj, ker bi rad, da postanemo globoko čuteč narod. Bistri jim razum, ker ve, da nas bo Resnica osvobodila. Naj je tudi res, da se človeški slabosti marsikaj ponesreči, naj je tudi res, da tudi najvzornejše zamišljena vzgoja ne dosega vedno svojega uspeha — pri vsem tem ostane nepobitno dejstvo: **težkim vzgojnim nalogam današnje dobe še v najvišji meri ustrezajo verski zavodi.** V njih se v mladostniku še v najvišji meri in najvzornejši obliki lahko razvijajo danes toliko cenjene čednosti: demokratičnost, vzajemna delavnost, občestvenost, socialni čut itd. V takem kraljestvu mladine služi vse tej veliki nalogi: šola, dom, igra, smeh in molitev. Vzgojna imponderabilia se ne dado ugotavljati s številkami in statistikami, dobro, ki se je v 25 letih razlilo Slovencem po zavodu med narod, je večje in dragoceneje, kakor morejo povedati številke. Zavod je radi svojega visokega etičnega vzgojnega poslanstva in radi svojega globokega prerodnega vpliva za ves narod nedoglednega pomena.

Po 25 letih nam je jasneje, nego nam je bilo ob ustanovitvi, da je **veliki vladika Jeglič z zavodom poklonil Slovencem največje darilo:** mikrokozmos, kjer naj se goji pristno narodno zdravje, da se od tam širi dalje in prekvaša ves narod. Zato je naša narodna dolžnost, da znamo ceniti ta biser, porojen iz ljubezni in trpljenja našega velikega mecena. Ko se danes zbira zavodska družina okrog svojega duhovnega doma in svojega sivolasega očeta, imamo samo eno iskreno željo: **da bi ogenj ljubezni in žrtve v njih srcih vzplamenel s tako silo, kakor jim kličeta mogočno pročelje in Jegličevo življenje in bi med Slovenci vse zaživelo:**

KRISTUSU ZVELIČARJU SVETA!

Mussolini o izidu nemških volitev

Sredina izginja — Novo pokolenje je ali fašistično ali komunistično — Italija se pripravlja

Rim, 20. sept. Izšel je službeni list režima »Foglio d'Ordini« s sledečim komentarjem k izidu nemških volitev, ki pohaja neposredno iz roke šefa vlade Mussolinija. Glasi se takole:

»Kakor se je moglo vedeti naprej, nemške volitve od 14. septembra kljub temu, da je stopilo k volivnim žaram 25 milijonov volilcev, niso prinesle odločitve. Nobena izmed 24 strank, ki so stopile na pozornico, ni dobila absolutne večine, tako da nobena stranka ne more vladati sama. Razpust Reichstaga je bil povzročen po tem, da je odpovedala vladna koalicija, toda volitve, gledane s tega stališča so privedle nazaj k stari situaciji, to je k novi koaliciji, ki jo bo še težje doseči in katera bo tudi težje funkcionirala nego stara.

Kakor vse koalicije, tako se bo tudi ta znašla pred nepremagljivimi težavami, izhajajočimi iz ljudi in programov. Mogoče, da bo sploh nemogoče vladati. Radi tega bo prišlo do novih razpustov Reichstaga in do novih volitev, če v tem času pod vplivom mnogih milijonov brezposelnih ne bodo izredni dogodki prehiteli normalnega poteka dogodkov.

Če so se volitve razpisale zato, da se Nemčiji da solidna, homogena in življenja sposobna vlada, se ta namen ni dosegel; volitve so bile, kakor se dogodi skoraj vedno, popolnoma brezkoristne. Toda s stališča simptoma, je njihov pomen naravnost izreden. Karakteristika volitev 14. septembra je v triumfu Hitlerja. Vodja narodnih socialistov je dokazal, da je agitator in velik organizator. Njegovo geslo: »Deutschland, erwache« — »Nemčija, zbudi se« — je eno od tistih, ki dvigajo duše.

Toda poleg zmage hitlerjevcev je vreden razmišljanja narastek komunistov kljub krizi in razdorom, ki to stranko pretresajo, dočim mogočna socialna demokracija ni uspela niti da vzdrži svoje postojanke, ampak je nasprotno še izgubila teren.

V sredini imamo skupino strank brez moči in brez bodočnosti. Polarizacija duhov ali radikalizacija, kakor pravijo v Nemčiji, se jasno obrisuje. Sredina izginja. Novo pokolenje, da rabimo besede Keyserlinga, se odločno opredeljuje bodisi za skrajno desnico bodisi za skrajno levico. Visenje v sredi je označba povprečnih ljudi, kar je mogoče v mirnih časih, ne pa v takih razburkanih in viharnih dobah, kakor je sedanja.

Mladina, ki se dviga, nima nobenega smisla več za načela preteklega stoletja, ki se jim pravi liberalizem, demokracija, socializem, katere drži skupaj framasonsko lepilo. Ti principi so dali vse, kar so mogli. Te ideje so bile žive in plodonosne v gotovem razdobju človeške zgodovine, so izvršile svojo nalogo, so mrtve, in bi bile danes že popolnoma segnile, ako jih ne bi bili njihovi laični svečeniki, ki se od njih materialno in moralno hranijo, lokavo inbalzamirali, tako da imajo še nekak videz življenja.

Pokoljenje 20. stoletja je očarano samo od dveh političnih sistemov, ki danes obstojajo na svetu: od fašizma in boljševizma. Ta alternativa se obrisuje na obzorju v čezdalje bolj dramatičnem reliefu. Volitve 14. septembra, ki so se vršile v znamenju Hitlerja, to potrjujejo.

Nemčija se je imela odločiti in je pokazala svetu svoj obraz, izmučen toda neuklonljiv, je pokazala svojega nepremagljivega duha. Ali je še kdo, ki verjame, da bo Youngov načrt zapadel točno leta 1988 in da bodo pogodbe veljale večno?

Mogočna probuda nacionalnega duha Germanije zadeva tudi nas. Domneva, da se ima računati s komunistično avanturo, nas niti najmanj ne straši. Fašistična Italija ne prorokuje in ne goji nobenih iluzij. Ona se samo pripravlja.«

Pomirjevalna akcija nemške vlade

Vsaka nelegalna akcija ekstremistov bo takoj zatrta

Berlin, 20. sept. as. Padec kurzov nemških vrednosti na borzi in ostalih naredb v poslovnem življenju, ki so ga povzročile državnozborske volitve, je dal povod, da so se odlični zastopniki finančnega in trgovskega sveta obrnili na državnega kancelerja dr. Brüninga s prošnjo, da bi z autoritativno izjavo državne vlade pomiril svet. Pričakuje se, da bo vlada izdala primerno izjavo. Pruska vlada že danes izjavlja z ozirom na govorice o možnosti desničarskega puča, da ni niti najmanjšega povoda za tako bojazen. **Pruske oblasti natančno opazujejo dogodke pri narodnih socijalistih in komunistih in bodo takoj, če bi se pokazali najmanjši znaki za pripravo kake nelegalne akcije, nastopile z vsemi svojimi silami. Nobena izmed radikalnih strank pa v tem trenutku ne pripravlja nobene akcije.**

»Vossische Zeitung« opozarja danes na predlog, ki ga bo vložila v novem nemškem državnem zboru komunistična frakcija **in ki zahteva ustavitev vseh plačil po Youngovem načrtu.** List pri tem navaja katere stranke so v prejšnjem nemškem državnem zboru glasovale proti haaški pogodbi, t. j. proti Youngovemu zakonu in ugotavlja, da te stranke danes v novem državnem zboru razpolagajo z veliko večino. To so nemški nacionalci, narodni socijalisti, odcepljeni drobci nemških nacionalcev, gospodarska stranka, bavarska ljudska stranka in komunisti. Te stranke imajo sedaj 315 glasov med 573 poslanci.

Berlin, 20. sept. as. Po informacijah lista »B. Z. am Mittag« iz krogov velebank so ameriški poslovni prijatelji danes zapadle kredite brez vsake omejitve podaljšali po pogojih, ki so povsem ugodni.

Avstrijsko-madjarsko-nemški blok

Budimpešta, 20. sept. as. **»Pesti Naplo« poroča, da so na sestanku v Ženevi grof Bethlen, dr. Schober in dr. Curtius razpravljali o sklenitvi regijonalnih trgovinskih pogodb med Madžarsko, Avstrijo in Nemčijo v svrho, da se dosežejo posebne ugodnosti za medsebojno izmenjavo blaga. V kratkem se bodo začela direktna pogajanja med temi državami.**

Velik napredek naše zdravstvene politike

Min. Preka o svojem inspekcijskem potovanju

Belgrad, 20. sept. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je dal po povratku s svojega inspekcijskega potovanja dopisniku Avale sledečo izjavo: Obiskal sem poedine dele drinske, zetske, primorske in savske banovine ter pregledal ustanove svojega resorja in njihovo delovanje. V Sarajevu me je mestna uprava zaprosila, da se v Sarajevu zgradi higijenski zavod kot središče higijenskega dela v banovini. S svoje strani bom napravil vse, da bodo ta zavod zidali. V sarajevski bolnici sem našel v splošnem zadovoljivo stanje. Predložil bom razširitev kuhinje, pralnice in vodovoda. V primorski banovini so v gradnji mnoga dela. Mostarska bolnica je bila znatno razširjena, toda potrebno bo še nadaljnje povečanje. V Splitu se zida velika bolnica. Posetil sem severno Dalmacijo, kjer se je v poedinih krajih pojavila malarija, toda delovanje higijenskih ustanov jo je znatno omejilo. V tem delu primorske banovine se je glede preskrbe z vodo napravilo v zadnjih petih letih več kot v prejšnjih sto letih. Zelo zadovoljen sem bil z Domom narodnega zdravja v Benkovcu, kjer je uprava razvila delovanje, ki zasluži vsako pažnjo in pohvalo. V Nevesinju gradijo vodovod, a v Stolcu, kjer so imeli malarijo, bi morali osnovati zdravstveno centralo, kar bom tudi predložil. Zadovoljen sem z zanimanjem, ki ga je narod ob vsaki priliki pokazal za higijenske ustanove in njegovo navdušenje in pravo razumevanje teh ustanov zahtevata, da se čim več napravi v higijenskem pogledu. To je najboljši znak, da ljudje mislijo v dobrem pravcu in da sprejemajo take ustanove s pravim razumevanjem.

Silen vihar nad Anglijo

Več ladij v nevarnosti

London, 20. septembra. AA. Danes je divjal nad Anglijo silen južnozapadni vihar. Morje je bilo ob obrežjih zelo razburkano. Vihar je pričel že snoči in je dosegel v Valenciji na južnem Irskem in na otokih Scilly hitrost 61 milj na uro. Davi se je položaj še poslabšal in v doverski ožini je divjala vihra s tako silo, kakor ne pomnijo že dolgo let. Veter je dosegel hitrost 70 milj na uro in večina ladij se je morala zateči v varne luke.

Davi je opazovalo prebivalstvo Folkestona obupno borbo velikega letala imperijalne zrakoplovne družbe proti strahovitemu vetru, ki mu ni pustil naprej. Po hudi borbi s sovražnimi naravnimi silami se je letalo vendarle srečno vrnilo v Lympne. Iz raznih krajev prihajajo poročila o precejšnji škodi, ki jo je napravilo neurje.

Davi zgodaj sta trčila v zalivu v bližini Readinga dva tovorna vlaka. Čeprav ni bilo človeških žrtev, je materijalna škoda precej velika in za več ur je bil ustavljen ves promet. Na več krajih je vihar izruval veliko dreves in poškodoval letino. Meteorološka poročila pravijo, da bo še nadalje vreme zelo viharno.

London, 20. sept. as. Včeraj se je začelo veliko neurje na Angleškem, ki je že do sedaj povzročilo mnogo škode, posebno na otoku Man in na Škotskem. Dosedanja škoda se ceni že na pol milijona funtov.

London, 20. sept. AA. Iz Weymoutha in Portlanda poročajo, da je dosegel vihar 80 milj hitrosti na uro. Morje je bilo silno razburkano in ladje so bežale v zavetje vso noč. Rešilna ladja iz Weymoutha je prišla malemu francoskemu dvojamborniku na pomoč, ki se je obupno branil proti velikim valovom, ki so ga gnali proti skali.

Pariz, 20. sept. as. Ob bretonski obali divjajo hudi viharji. Ribiške ladje so hitro zbežale v pristanišča. Grški parnik Dohrodaka je pred L'Orientom v hudi stiski in brezžično kliče na pomoč. Italijanski parnik »Toscania« prosi, ker se mu je zlomilo krmilo, da ga rešijo z vlačilcem. Tudi angleški parnik Templemead pošilja iz okolice Quessanta klice na pomoč.

Manifestacije v Bratislavi

Praga, 20. sept. as. V Bratislavi je bilo za danes zvečer napovedano protestno zborovanje legijonarjev radi umora štirih Slovencev v Trstu. Ker je policija zasedla zborovalne lokale, je odšel demonstracijski sprevod, ki je narastel na 5000 ljudi, s petjem narodnih pesmi pred jugoslovanski konzulat, kjer so vzklikali Jugoslaviji. Nato so peli legijonarji jugoslovansko in češkoslovaško himno. Nato je množica hotela pred italijanski konzulat, ki pa je bil močno zastražen po policijskem kordonu. Vzklikali so proti fašistom. Tudi pred madžarskim konzulatom so bile demonstracije. Končno so šli pred francoski konzulat, kjer so peli marzeljezo in vzklikali Franciji.

Dunajska vremenska napoved: Nespremenjeno, izpremenljivo nekoliko hladnejše vreme.

Min. predsednik v Zagrebu

Belgrad, 20. sept. p. **Jutri v nedeljo pride z belgrajskim brzovlakom v Zagreb ministrski predsednik g. Pera Živković. V Zagreb prispe ob 4.20 popoldne in ostane tukaj nekaj dni.**

Zagreb, 20. sept. p. Ob priliki najavljenega prihoda ministrskega predsednika generala Pere Živkoviča v Zagreb se vršijo velike priprave za njegov sprejem. Ker se pričakuje, da bo ministrski predsednik posetil tudi velesejem, bo isti radi tega razsvetljen. Mestni župan je pripravil proglas na meščanstvo, da se udeleži sprejema; za njegovo bivanje v Zagrebu je pripravljen poseben program. V ponedeljek je povabljen g. ministrski predsednik na svečan obed k zagrebškemu metropolitu dr. Bauerju.

Zagreb, 20. sept. z. Zagrebški župan dr. Srkulj je sklical izredno sejo v ponedeljek ob pol 12 v mestni posvetovalnici. Edino točka dnevnega reda je pozdrav mestnega župana predsedniku vlade generalu Peri Živkoviču.

Katoliška katedrala v Belgradu

Belgrad, 20. sept. p. Vprašanje gradbe nove katoliške katedrale v Belgradu se zelo povoljno rešuje. Dosežen je načelni sporazum med predsednikom občine in komitejem za zgradbo katedrale, v tem, da se postavi katedrala na Tašmajdan. Do končne odločitve bo prišlo, ko se bo predsednik belgrajske občine dogovoril s srbskim patrijarhom Varnavo.

Učiteljska imenovanja

Belgrad, 20. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja, na predlog ministra prosvete in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta so postavljeni na državnem konservatoriju v Ljubljani za učiteljico v II-1 g. **Angela Trost,** učiteljica osnovne šole v Vodicah, iste skupine in kategorije; za učitelja v II-2 **Danko Ostojec,** učitelj ljudsko-meščanske šole v Celju, iste skupine in kategorije.

Iz gozdarske uprave

Belgrad, 20. sept. m. Z ukazom Nj. Vel. kralja so premeščeni višji gozdarski svetnik gosp. **Zmago Zierenfeld** v I. 4 za upravitelja gozdarske šole v Mariboru, doslej pri odseku kraljeve banske uprave v Ljubljani. Za podgozdarja pri gozdni upravi v Kranjski gori g. **Meršol** Viktor v III. 1., doslej v Bohinjski Bistrici. Napredoval je za višjega gospodarskega inspektorja v I. 4a g. **Koprivnik Vojko** pri oddelku za gozdarstvo v ministrstvu za šume in rude.

Belgrad, 20. sept. m. Napredoval je pristav v ministrstvu za socialno politiko v I. 8 g. **Bizjak** Albert.

Ravnatelj zavoda sv. Hieronima v Belgradu

Belgrad, 20. sept. m. Kakor je že poročal »Slovenec«, se je mudil te dni v Belgradu ravnatelj zavoda Sv. Hieronima v Rimu dr. Madjerec. Bil je sprejet v avdienco pri več ministrih, katere je informiral o stanju zavoda. V razgovoru v Vašim dopisnikom je g. ravnatelj dr. Madjerec izjavil, da je zavod v zadnjem letu zelo napredoval in se moderniziral. Užival je vsesplošne simpatije merodajnih cerkvenih krogov v Rimu. Dijakov je bilo lani 9, ki so vsi napravili svoje izpite zelo dobro, nekateri celo z odličnim uspehom, tako, da so si pridobili velik ugled med dijaštvom in profesorji. Na zavodu imajo pravico samo Hrvati, Slovenci so izključeni, vendar je obljubil g. ravnatelj, da bo uprava zavoda znižala plačilne pogoje Slovencem, kolikor bo mogoče, da bo na ta način omogočila tudi Slovencem študirati na tem zavodu. Letos bosta menda uživala gostoljubnost na zavodu dva Slovenca.

Nov svinčen rudnik

Belgrad, 20. sept. m. Angleško društvo, ki vodi velika dela na rudniku Trepči pri Kosovski Mitrovici, je otvorilo nov sinčen rudnik pri Novem Brdu v bližini Priština. V rudi se nahaja poleg velike množine svinca tudi nekaj srebra. Društvo bo prosilo za dovoljenje za eksploatacijo rude.

„Mi zahtevamo združitev vseh Nemcev v Veliko Nemčijo“

Senzacijonalen intervjuv našega urednika s podpredsednikom nemške nacijonalistične stranke dr. Göblesom

Rosenheim, 20. sept. Nisem mislil, da me bo v vlaku, ki pelje iz Münchena v Salzburg, doletela tako izredna čast, da se bom mogel razgovarjati z dr. Göbbelsom, voditeljem nacionalističnih pokretašev v Berlinu in v celi severni ter vzhodni Nemčiji. Mi smo se že veliko presmejali nemški navadi, ki dovoljava, da se sme vsak vsakemu predstaviti, bilo to v sobi, na ulici, v kavarni ali v vlaku, vendar se imam za svojo srečo zahvaliti ravno tej grdi navadi. V moj kupe stopi majhen gospod, z visokim vzbočenim čelom, acsetičnim, podolgastim obrazom in z brčicami pristriženimi na modo keber. Pogledal me je mrko, siknil suh »Gtmojn« in takoj izginil za ravnokar kupljeno Müncherco. Ko je vlak v največjem miru, brez vpitja in žvižganja zdrčal iz kolodvora, se je mojemu sopotniku zljubilo cigare. Cigar je imel seboj celo zbirko, a pozabil je na ogenj. Pričakujoč sedaj neizbežno predstave, sem se tudi jaz zagrebel za časopisom s trdnim sklepom, da naj pride nad mene deset Nemcev in naj vsi citirajo svoja imena, pa še ne bom reagiral. Moj sopotnik je z roke odstranil moj list, mi pogledal strupeno v oči in zamrmral »Štrajšhölzsen«. Takoj nato pa se je dvignil, se prelomil na dvoje in se predstavil: Göbbels! Göbbels!

Pa ste to vi ravnokar izvoljeni nacionalistični poslanec? Derselbe! Ali bi vas smel vprašati nekaj stvari o vašem pokretu za naš list? Woher sind Sie? Kot bi zabijal žeblje. Čez nekaj minut je vedel, odkod sem in bila sva v najintimnejši konverzaciji. Göbbels, ki je znan po svojih strupeno radikalnih govorih in katerega smatrajo za Hitlerjem za največjega bojevnika nemških fašistov, ki je rušil volivne zbore svojih nasprotnikov in s svojo besedo naravnost razbesneval publiko, ki je spremenil v čisto ljubeznjivega nemškega meščana, ki mi je v gladko tekočem jeziku razvijal triumfalni pohod nacionalistov, od one dobe, ko se je sestal s Hittlerjem na čelu šest mladeničev v neki zakotni pivovarni Münchena, pa do današnje veličastne zmage. »Takrat nismo imeli nikakega programa, samo vsi smo gojili željo, da bi pomagali narodu, da bi se otresel blata, v katerem je umiral.«

»To je bilo leta 1919, 1920 je imela nemška delavska stranka že 2000 pristašev, leta 1921. pa 5600. Leta 1928. se je stranka zvezala z Ludendorffovo Völkische Partei. Zveza s temi ljudmi, s katerimi smo imeli skupno le nemški ideal, nas je dovedla do zgodovinskega puča v Monakovem, kjer je bil naš voditelj Hitler vjet. Maja 1924 je naša stranka pod imenom nacionalno-socialistične svobodne stranke dobila že 2 milijona glasov pri državnozborskih volitvah. Tako smo naenkrat prikorakali v parlament s 32 poslanci. Decembra 1924 smo padli na 900.000 glasov in na 14 poslancev, in sicer zaradi nam nasprotnega političnega duha realne politike rajnega Stresemana, ki je hotel mirnim potom likvidirati vsa nasprotstva s Francijo. Leta 1928. smo se spremenili v sedanjo stranko in smo na volišču padli na 800.000 glasov in na 12 poslancev. Nehali smo biti politična frakcija.«

Kdo so ljudje, katere ste izvolili v sedanjih volitvah? »Dobri Nemci, katerim je čast nemškega naroda [illegible] vsec. Ko sva pregledovala listo poslancev, [illegible] konstatirala, da so večinoma bivši oficirji, ka[illegible] vodijo stari generali in mlajši poveljniki kot grof von Reventlow, von Göring znan iz letalskih bojev 1918, Ritter von Epp, ostalo so mali trgovci, advokati in novinarji.

Ali ste bili že udeleženi v kakšni vladi? »Samo v Turingiji, kjer je naš poslanec dr. Frick vodil našo skupino«. Dr. Frick je znan vsled prizadevanja, da bi obvezno upeljal po vseh turinških šolah klic: Nemčija predrami se! namesto običajnega Amen pri šolski molitvi.

Kako ste prodrli v nemško javnost? »S svojimi idejami, ker smo pošteni, ker smo javnosti povedali to kar vsak pošten Nemec čuti v srcu«. Vprašam za njihovo politično organizacijo. Göbbels nato opisuje duh, ki vlada v posebni »jurišni organizaciji« ali »Sturmtruppen«, ki so izbrana četa med izbranimi, in ki so noč in dan pripravljeni na borbo. Vrhovna komanda je v Münchenu, njej so podrejene komande v Berlinu, Hamburgu, Königsbergu, Kölnu in Karlsruhe. Hitler sam je obdan od posebne čete v črnih srajcah (Schutzstaffeln).

Vaš program? »Naš program je jasen. Mi hočemo združitev vseh Nemcev v Veliki Nemčiji, mi zahtevamo, da se nam naše kolonije vrnejo, mi bomo nemško državo očistili vsega, kar ni čistokrvno nemško. Nadalje nacijonalizacijo trustov, soudeležbo delavstva pri podjetjih, podržavljenje velikih trgovskih podjetij, in oddajo v najem malim trgovcem, konfiskacijo velikih židovskih poljedelskih posestev, na kratko die Vernichtung« uničenje nemške marksistično-židovske republike«.

In kako je vaše stališče do Francije? Göbbels ne odgovarja. A iz njegovih oči bliska ogenj, ki brez komentarja odkriva čuvstva tega tribuna, o katerem trdijo karikaturisti, da merj okrog prsi 27 cm a da ima usta široka 72 cm. Francije Göbbels nima rad.

Göbbels me je spraševal o Jugoslaviji, o nemški manjšini, častital naši vladi, da namerava dati Nemcem velike kulturne svoboščine. »Samo rešite se židov« je vzkliknil. Jugoslavija mi je simpatična, ker je očiščena od marksizma, ker ima »Zukunftsmöglichkeiten«, ker ima dobro vojaštvo. Tega ni povedal, da mu je simpatična, ker leži na poti, koder prodira njegov Drang nach Osten.

V Rosenheimu sva si stisnila roke, in zopet je postal tribun Göbbels s trdo neusmiljeno masko, katera mi je siknila v slovo »Ntah«.

Jubilejna slavnost v Št. Vidu

Št. Vid, 20. septembra.

Proslava se je začela danes v soboto zvečer ob sedmih. Na proslavo se je pripeljal ustanovitelj in veliki dobrotnik zavoda *nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič* in z njim naš vladika *dr. Gregor Rožman*. Profesorski in vzgojni zbor je sprejel z dijaštvom vred v špalirju jubilanta, ki lahko danes s ponosom gleda na sadove svojega četrtstoletnega dela. Ko je stopal med množico dijaštva iz pritličja v prvo nadstropje, je njegovo pozorno oko opazilo na podestu med pritličjem in prvim nadstropjem malo spremembo. Ustavil se je za trenutek in pogledal. Ko je spoznal svoj lastni kip, je dejal: »O, to sem pa jaz. To pa ni nič posebnega.« Velikan dela je s to gesto več kot dokazal svojo že znano skromnost kljub velikim zaslugam, ki jih ima za celokupno slovensko kulturo. Kip stoji na marmornatem podstavku in predstavlja ustanovitelja zavoda. Doprsni kip je delo akademskega kiparja in profesorja Sajovica.

Ob 7 zvečer se je začela med pritrkavanjem ubranih šentvidskih zvonov proslava jubileja. Udeležil se je je naškof dr. Anton B. Jeglič, vladika dr. Gregor Rožman. Precejšnja množica nekdanjih zavodskih gojencev in abiturijentov je prihitela na proslavo. Ves zavod je zažarel v krasni razsvetljavi, na vrhu stolpiča pa je žarel — križ. Veliki dijaški orkester je igral vesele komade, vmes je pel dijaški zbor, vse pod vodstvom prof. *Hybaška*. S strehe pa so švigale v zrak rakete, da daleč naokrog oznanijo veseli jubilej. Z vseh krajev je hitela radovedna množica, da si ogleda razsvetljeni zavod in krasni ognjemet. Veselo razpoloženje po parku v zavodu je trajalo do desetih, nakar se je zbrana množica razšla. Jutri pa se proslava jubileja nadaljuje.

Zobni tehniki pri ministru za soc. politiko

Belgrad, 20. sept. AA. Minister za socijalno politiko in narodno zdravje Preka je sprejel danes dopoldne v svojem kabinetu deputacijo zobnih tehnikov iz vse države, skupno 36 članov, pod vodstvom Alfreda Flajšerja iz Zagreba.

Deputacija je prosila ministra, da o priliki sprejetja novega zakona o zobnih zdravnikih in zobnih tehnikih zaščiti one zobne tehnike, ki dozdaj niso uživali zaščite. Ker bodo poslej po novem načrtu mogli izvrševati zobarsko prakso samo zobni zdravniki, prosi deputacija ministra, da dovoli dosedanjim zobnim tehnikom, ki so vršili samostojno prakso, nadaljnje izvrševanje te prakse. V zvezi s tem prosijo v posebni vlogi, podani ministru, da se polaganje strokovnih izpitov dovoli vsem onim zobnim tehnikom, ki bodo imeli na dan uveljavljenja zakona devet let prakse; onim tehnikom, ki je ne bodo imeli, pa da se dovoli polaganje strokovnih izpitov, ko dopolnijo devetletno prakso.

Minister je pazljivo poslušal želje zobnih tehnikov in jim obljubil, da bo storil vse, kar mu je mogoče.

Zgraditev narodnega parka na Rabu

Belgrad, 20. sept. p. Minister za šume in rude je izdal naredbo direkciji šum na Sušaku, da sestavi program za izgraditev državne šume Dunda na otoku Rabu, ki se mora na osnovi te naredbe urediti kot narodni park, ki naj služi turistom. Šuma je posebno zanimiva radi svoje flore, kjer rastejo drevesa in grmičevje, ki jih na ostalih dalmatinskih otokih ne najdemo. V zvezi s tem se bo zgradilo tudi več poti in cest na celem otoku. Vsako nadaljnje sekanje v šumi je prepovedano.

Oprostitev davščin

Belgrad, 20. sept. AA. Minister financ je v soglasju s predsednikom ministrskega sveta sklenil, da oprosti davkov in dajatev sledeče zavode in ustanove: 1. Jugoslovansko Matico, pokrajinski odbor v Ljubljani; 2. Uršulinski samostan v Ljubljani; 3. Lichtenturnov zavod v Ljubljani; 4. Zvezo za tujski promet v Ljubljani.

Evropska komisija se sestane

Ženeva, 20. sept. AA. Posebna komisija za proučavanje vprašanja zveze evropskih držav, ki je bila sestavljena na osnovi predvčerajšnje resolucije Skupščine Društva narodov, sklenjene po sklepu splošne debate o delu Društva narodov, se bo sestala prihodnji torek k seji, kjer bo izdelala program svojega dela in določila datume svojih bodočih sestankov. Ker so mnogi zunanji ministri že odpotovali ali pa odpotujejo kmalu, bo po vsej priliki v torek edina seja imenovane komisije v sedanjem zasedanju.

Nov poveljnik Reichswehra

Berlin, 20. sept. AA. Predsednik vlade Hindenburg je imenoval za šefa Reichswehra generala Hammersteina.

Mladinske sile fašizma

Rim, 20. sept. AA. Uradni list fašistične stranke priobčuje statistiko o mladinskih silah fašizma. Koncem avgusta je bilo 740.404 balilli, avantguardistov 301.700, malih Italijank 547.962, mladih Italijanov 90.197, skupno 1,680.225.

Avijatika

London, 20. septembra. AA. Prizadete vlade so odobrile vse potrebno za redni letalski promet imperijalne letalske službe med Londonom in Capetownom v južni Afriki.

Prvo polovico proge med Londonom in jezerom Viktorija otvorijo meseca januarja, do Capetowna pa nekaj mesecev pozneje.

Nove usmrtitve v Rusiji

Moskva, 20. sept. as. GPU je obsodilo na smrt 8 oseb med njimi 2 blagajnika, enega trgovca, enega bivšega oročnika in dva svečenika, ki so bili obtoženi, da so skrivali srebrni in zlati denar in se udeleževali protirevolucijonarnih akcij. Sodba je bila že izvršena. Dalje je GPU obsodila in poslala za 3 do 10 let v koncentracijska taborišča 438 špekulantov, ki so skrivali srebrni denar.

Kovno, 20. sept. as. Vojaško sodišče je obsodilo na smrt podpredsednika vojaškega tajnega oddelka v vojnem ministrstvu, Vildickega radi vohunstva v korist Poljske. Dva soobtoženca pa sta bila oproščena radi pomanjkanja dokazov. Vilkicki je imel nalog pobijati poljsko vohunstvo v Litvi.

Tatje v Vatikanu

Rim, 20. sept. as. V lateranski palači so se oglasili v papeževem salonu tatovi in ukradli dve zlati verižici, kos neobdelanega zlata, steklenčico zlatega prahu in lesen križ v skupni vrednosti 1000 lir. Rimska policija in papeški orožniki zasledujejo tatove. Do sedaj je bilo aretiranih okoli 20 oseb.

Preganjanje katoličanov na Grškem

Časopisje poroča že nekaj tednov o veri sovražnem stališču, ki ga je grška vlada zavzela napram katolikom. Glavni vodja kampanje proti katoličanom je pravoslavni patrijarh v Atenah, metropolit Krizostom, kateremu se je posrečilo za svoje načrte pridobiti prosvetnega ministra Gonatikasa.

Ozadje preganjanja.

Dobra dva meseca je, odkar smo slišali, da sta se vlada in oficijelna grška cerkev, ki jo vodi metropolit Krizostom, hudo sprla. Vlada je namreč hotela likvidirati zelo obsežna samostanska posestva in izvesti agrarno reformo. Po vladnem načrtu bi se »obsežna zemljišča vzela maloštevilnim in brezdelnim menihom«, kakor se glasi izjava. Zemljišča bi se prodala in kapital bi se porabil za vzdrževanje klera, ki naj bi na ta način preskrbljen in rešen materijelnih skrbi se docela posvetil svojemu duhovnemu zvanju. Tako vladna namera.

Pravoslavni škofje, ki vsi izhajajo iz redovništva, so se pa vladni nameri pod vodstvom metropola Krizostoma uprli, kar se le redko zgodi pri pravoslavnih. Pogumno započeti boj pa ni tako častno bil tudi dobojevan. Vlada je namreč sklenila, da bo svoj načrt predložila parlamentu, ki bi ga čisto gotovo odobril. To je uvidel tudi metropolit Krizostom, ki je sedaj sklenil rešiti, kar se rešiti da in izvesti tajen, že dolgo pripravljen načrt.

Odkupnina.

Metropolit Krizostom je torej popustil, ko je videl, da ni upanja, da reši samostanom njih zemljišča — toda le za eno ceno: da vlada nastopi proti katoličanom, najprej proti njihovim šolam.

V Grčiji imajo tujci, predvsem Francozi, približno 45 šol, ki jih vodijo katoliški redovniki in jih poseča kakih 10.000 otrok. Vzgoja, ki jo dajejo katoliški redovniki, je prvovrstna. Zato ni čudno, da so iz najbolj uglednih in najimenitnejših helenskih rodbin pošiljali otroke k njim v šolo, čeprav so starši pravoslavni. Proti šolam se je toraj napravila intriga, da podpirajo prozelitstvo (odpad od grške pravoslavne cerkve), grške starše, ki so tja pošiljali svoje otroke, se je pa označilo kot nepatriotičen in protidržaven element. Na pritisk grške pravoslavne cerkve je min. svet. sklenil, da ukine in prepove tuje ljudske redovne šole. S posebno okrožnico prosvetnega ministra je bilo ravnateljstvom teh šol prepovedano sprejemati grške otroke, ako niso že dovršili grške ljudske šole. Tako je katoličanom inozemcem onemogočeno delovanje v šoli. Treba je bilo po tem »uspehu« obračunati še z Grki- katoličani. L. 1922., po znani grški katastrofi v Mali Aziji je v materino deželo Grčijo pribežalo veliko katoličanov bizantinskega obreda, tako iz Azije kakor Carigrada. Metropolit Krizostom si je s temi ubogimi begunci strašno belil glavo, ker se je bal, da utegnejo kaj pokvariti čisto grško ortodoksijo. Po dolgem prizadevanju je sedaj dosegel, da je vlada tem »unijatom«, kakor jih imenujejo, prepovedala nositi talar, ker bi se jih lahko zamenjalo s pravoslavno duhovščino. Kdor ne bi ubogal, bo izgnan iz države. Razven tega je metropolit Krizostom tudi dosegel, da je prosvetno ministrstvo izdalo sledečo okrožnico:

1. Grške deklice ne smejo postati katoliške redovnice.

2. Katoliškim dobrodelnim organizacijam je prepovedano obrniti se za milodare na pravoslavne državljane.

3. Pravoslavni duhovščini je poverjena naloga, da pazi na katoliško propagando in obvešča o njenem gibanju oblastva. Vsekakor jako častna naloga!

Grška vlada gazi načelo svobode vesti in prepričanja, princip, radi katerega ji je pred 100 leti vsa Evropa pomagala, da se je osvobodila turškega jerobstva. Da bi nova verska politika mladi grški republiki bila v prid, ni posebno verjetno.

Volilni boj v Španiji se je pričel

Ukinitev časopisne cenzure

Barcelona, 20. sept. ff. V Barceloni se še danes ne pozna, da je časopisna cenzura ukinjena s 17. septembrom. General barcelonske guvernije je ravnokar zasegel celo izdajo delavskega dnevnika »Solidaridad Ombrera«, ker ni vposlal v cenzuro zahtevane tri številke. General Despujals je svoje dejanje motiviral s tem, da v Barceloni razmere še niso postale zrele za svobodo, katero je dovolila centralna vlada. Vsled tega se je tudi stavkarsko gibanje v teku današnjega dne razširil na grafičarje in na sindikat cestnih pometačev. Mesto je danes vse v smeteh in grdobi.

Kljub temu, da je general Berenguer odpravil preventivno cenzuro — ker jo je moral odpraviti, — so ministerijalni predpisi še vedno tako strogi, da se ne more smatrati, da vživa časopisje popolno svobodo. Tako je med drugim predpisano, da mora vsako uredništvo vposlati cenzorju na vpogled tri izvode vsakokratne izdaje. Cenzor ima pravico, da izdajo prepove ali zaseče. V nasprotnem slučaju vlada list lahko prepove. Nadalje je ostala prepovedana vsaka kritika armade in armadne uprave. S tem je kritika prejšnjega militarističnega diktatorskega režima popolnoma onemogočena.

Dobro informirani krogi smatrajo, da se je general Berenguer ustrašil svoboščin, katere je obljubil narodu. Volilni boj bo potemtakem zelo plitvega značaja, ker nobena stranka ne bo smela kritizirati — vsaj v tisku ne — onega režima, proti kateremu se bodo v prvi vrsti vršile volitve v državni zbor.

Glavni odbor delavske federacije javlja, da se bo sindikat delavcev udeležil volitev pod svojim lastnim praporom, ker hoče v besedi braniti, česar mu vlada v tisku ne dovoljuje. Iz krogov političnih strank se poroča, da so zelo nezadovoljne z nkrepom vlade, ki z eno roko velikodušno daje, kar z drugo roko zopet jemlje.

Stavka v Barceloni končana

Madrid, 20. sept. as. **Velika stavka v Barceloni je bila končana s tem, da so bile po intervenciji vlade sprejete vse zahteve delavcev, tako tudi zahteva, da se zopet sprejmejo v delo vsi odpuščeni delavci in da se priznajo delavski sindikati.**

Komunistična zarota v Avstraliji

Z električnimi žicami zavarovano komunistično gnezdo

London, 20. sept. Južnoavstralski ministrski predsednik Hill je zbornici predložil zakonski načrt o izjemnih odredbah za zatiranje notranje nevarnosti. Vlada zahteva diktatorsko oblast in jo bo nedvomno tudi dobila. Toliko vtisa je na zbornico naredil Hillov govor o prod kratkim razkrinkani skupini komunističnih zarotnikov, ki je pripravljala državni prevrat v Južni Avstraliji. Stražniki, ki so obkolili komunistični glavni stan, so komaj ušli smrti. Vsa hiša je bila nagrajena s petkratno napeto žico. Ko so komunistom električni signali naznanili prihod stražnikov, so takoj spustili po žici električni tok z visoko napetostjo. Stražniki so dobili več opeklin in poškodb ter naposled morali za več ur odklopiti mestno osrednjo elektrarno. Mesto Adelaide je bilo nenadoma zavito v temo, kar je povzročilo hudo zmedo med prebivalstvom. Samo na ta način se je policiji posrečilo vdreti v hišo ter ukleniti komunistične voditelje. Iz razsežnega zaplenjenega arhiva je razvidno, da so izbrali komunisti Južno Avstralijo za svoje središče na peti celini, ker ta država posebno trpi na ostri gospodarski krizi radi nesreč v ovčjereji.

Grški kralj se vrne?

Bukarešta, 20. sept. p. **Rador javlja iz Ženeve, da komentirajo listi zelo živo simpatično izjavo Venizelosa o bivšem grškem kralju Juriju. Politični krogi mislijo, da more priti v kratkem do restavracije na Grškem.**

Pred političnimi spremembami v Romuniji

Bukarešta, 20. sept. p. Časopisi iz Bukarešte javljajo, da bo ostal ministrski predsednik Maniu v inozemstvu dve meseca, kar pomeni, da se bo rešitev vladne krize zavlekla in da se bo parlament odgodil do 15. novembra. Maniu ima pripravljenih več važnih zakonov, med njimi vojni zakon, tiskovni zakon, zakon o volitvah in o oblasti in notranji upravi države. Maniu namerava po izglasovanju teh zakonov odstopiti. Po drugi verziji pa se trdi, da bo vlada ostala do pomladi, če ne pade še v tem mesecu, in bodo nato razpisane nove volitve. V političnih krogih vlada precejšnja zmedenost in izgleda, kakor da je Romunska zopet na pragu velikih političnih dogodkov.

Delo čsl. parlamenta

Praga, 20. septembra. AA. Parlament je odobril v prvem in poslednjem čitanju povišanje podpore invalidom, v prvem čitanju pa je sprejel zakon o poštnih hranilnicah ter začel debato o božičnici državnim nameščencem. Debata se bo nadaljevala v torek.

Pred anglo-kitajskim sporazumom

Wei-Hai-Wei vrnjen Kitaju 1. oktobra.

London, 20. sept. or. Reuter poroča, da bo vlada Velike Britanije definitivno izročila kitajski vladi obrežno luko Wei-Hai-Wei dne 1. oktobra. Dodatno k Reuterjevemu poročilu se javlja, da je pogodba med angleško in kitajsko vlado glede prenosa tega mesta bila podpisana že 18. aprila t. l. Wei-Hai-Wei je prešlo v angleško last s pogodbo od 1. julija 1898. Kitajska vlada je v pogodbi priznala ves sedaj obstoječi pravni red kakor tudi osigurala vsem nekitajskim posestnikom odškodnino, za slučaj, da bi Wei-Hai-Wei postala pomorska luka za bojne ladje. Če ostane luka prosta mednarodni trgovini, potem kitajska vlada daje v najem britanski vladi za dobo 30 let gotove dele pristanišča. En del pristanišča je namenjen istolako angleški bojni mornarici za vežbanje mornarjev.

London, 20. sept. or. Reuter poroča iz Pekinga, da je angleški poslanik Sir Miles Lampson podpisal pogodbo s kitajskim zunanjim ministrom glede vporabe angleškega deleža v zgodovini pod imenom bokserskega fonda znanega denarja. Britanska vlada se vsem pravicam na upravo in na vporabo tega fonda odpove, kitajska vlada pa prizna na to, da bo denar porabila za gradbo železnice Canton—Hankav. Imenovano železnico bo upravljal poseben odbor, v katerem bodo trije Kitajci in dva Angleža.

Peking zasedli nacionalisti

Šanghaj, 20. septembra. AA. Po vesteh iz nacijonalističnih virov so mandžurske čete zasedle danes Peking in Tientsin brez opozicije. Šansijske čete se mirno umikajo.

Exegi monumentum aere perennius...

Srebrni jubilej kn. škofijskega zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano

Postavil sem si spomenik, ki bo trajnejši od brona

Četrt stoletja je minilo, odkar je veliki Slovenec in nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič blagoslovil in slovesno otvoril zavod svetega Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Je to srebrni jubilej njegove velike ideje, požrtvovalnosti in ljubezni. Dal nam je pred petindvajsetimi leti prvo slovensko gimnazijo in s tem zibelko naše Almae matris Alexandrinae, ki nam jo je prineslo osvobojenje.

Danes se zbira v domu svoje mladosti velika množica Tvojih hvaležnih sinov, Oče! Priromala je z vseh strani širne domovine k velikemu spomeniku Tvoje ljubezni. Misli zadržanih hite k domu, da se skupno poklonijo blagoslovljenemu Tvojemu delu. Tu so tudi vsi tisti, ki so pred časom odšli k počitku; kot žareča glorijola bde nad domom svojih nekdanjih mladostnih sanj in dela in mislijo na Tebe.

Prišli smo danes, da pokažemo svetu sadove Tvoje velike ljubezni in požrtvovalnosti, da povemo glasno, kaj si dal nam in bodočim rodovom z zavodom sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Šele bodoče generacije bodo znale dostojno oceniti vse, kar si nam dal z njim. Mi vemo le eno:

Z velikim domom prosvete si si postavil spomenik, ki bo trajnejši od piramid. Nisi ga postavil le na skalo; njegovi temelji so globlji. Zakopani so v živo grudo naroda, v srca inteligence, ki si jo vzgojil. Z zavodom si prekvasil našo kulturo, ji dal svoj pečat in ustvaril pogoje naše samobitnosti.

Danes se veselimo s Teboj in hvalimo Najvišjega, ki Te nam je poslal.

Z nami združen pa se veseli naš narod. Iz vseh src kipi danes velika zahvala in prošnja:

Naj ohranja in blagoslavlja Najvišji še mnogo let

očetovskega dobrotnika

prevzvišenega nadškofa

DR. ANTONA BONAVENTURO JEGLIČA!

Pred 25 leti

Knezoškof dr. Gregor Rožman.

Osnutki

Kakor hitro je dr. Anton Bonaventura Jeglič l. 1898. zasedel stolico ljubljanske škofije, se je že začel baviti z mislijo, kako bi ustanovil zavod, v katerem bi se mogla nadarjena mladina šolati v slovenskem jeziku in tako pripraviti za duhovske kakor tudi za svetne inteligenčne poklice. Za čel je zbirati skromne prispevke med narodom, zlasti velikodušno se je odzvala duhovščina. Koliko pa je prispeval škof sam, pa ve le On, ki je Večni plačnik.

L. 1901. je bilo zbranih že toliko gmotnih sredstev, da se je mogla ideja uresničiti. 20. maja 1901 je v Št. Vidu, na zemljišču, ki je merilo 16 oralov, zapela prvič lopata. Začelo se je izkopavanje temeljev za bodoči zavod.

Gradnja

V teku dveh mesecev so dela tolikо napredovala, da je mogel škof 16. julija blagosloviti temeljni kamen za ogromno zavodsko stavbo, za katero je izdelal načrte arhitekt Josip pl. Vancaš. Delo je hitro napredovalo. Koncem l. 1901. je prišla pod streho že pročelna stran stavbe. V letu 1902. je bilo do pod strehe zgrajeno desno krilo. Leta 1903. so zgradili slavnostno dvorano in nad njo kapelo, notranje in zunanje zidovje pa so ometali. Leta 1904. in 1905. so zgradili vodovod, izpeljali kanalizacijo do Save, izravnali svet okrog poslopja in napravili park in vrt. Postavili so stroje in parne kotle, slikali so in pleskali, postavljali oltarje in polagali pode in dr. Leta 1903. in 1904. je bil škof v velikih denarnih zadregah. Rešilo ga je hipotekarno posojilo v znesku 400.000 kron na škofijsko posestvo Gornji grad, kar je porabil za napeljavo vodovoda s hriba nad Št. Vidom, za napravo kanalizacije in plačilo .računov za kotle pri centralni kurjavi in stroje v pralnici in pekarni.

Ko so napravili račun za vsa dela, ki so se izvršila tekom prvih štirih let z zidavo glavnega poslopja in desnega dijaškega trakta, je izkazal ogromno številko 1,330.000 kron ali 266.500 dolarjev, kar bi danes zneslo 15 milijonov Din v jugoslovanski valuti. Deloma radi tega, ker vsi prostori pred popolnim razvojem gimnazije še niso bili potrebni, deloma zaradi nezadostnih denarnih sredstev so leta 1905. prekinili zidanje. Leta 1909. so začeli z gradnjo levega trakta, ki je bil dograjen leta 1910. Stroški za celotni zavod s celotnim inventarjem so znesli 2,000.000 kron ali 400.000 dolarjev, kar pomeni v današnji jugoslovanski valuti 22.5 milijona Din. Seveda ta vsota nikakor ne bi zadostovala, ako bi hoteli postaviti danes prav tak zavod.

Če pomislimo, da se je ta ogromna vsota nabrala z ljudskimi prispevki v iznosu 8 krajcarjev na leto, kar znaša danes 1.80 Din, z darovi in ogromnimi žrtvami našega nadškofa, bomo mogli šele primerno oceniti ogromno delo in požrtvovalnost našega nadškofa.

Zavod kot zgradba

Ogromna stavba obstoja iz velikega frontalnega četverokota in desnega in levega četverokotnega trakta. Sprednji del z dvema stranskima krilloma obsega gimnazijo s profesorskimi stanovanji. Tu so tudi gimnazijski uradni prostori, vzgojno vodstvo in upraviteljstvo, knjižnice, telovadnica, prirodopisne, fizikalne in risalne zbirke. Hkrati je v njem glavno stopnjišče z okusnimi atriji v pritličju in 1. nadstropju. — Desni trakt služi dijakom za izvenšolsko bivanje; tu so učilnice in spalnice za starejše dijake. V pritličju je bolnišnica in stanovanja za uslužbence in nekaj klavirskih in šolskih sob. Levi trakt obsega učilnice in spalnice za nižje gimnazijce. V pritličju so pod klavzuro stanovanja za usmiljene sestre z lastno lično kapelico. Nad to kapelico je še kapelica Marijanske kongregacije. Nadalje so v pritličju sobe za glasbo, velika pevska dvorana z orgljami, orkestralna dvorana in obednica za gospode. — Med obema četverokotoma je sezidana v pritličju velika slavnostna dvorana z urejenim gledališkim odrom. Nad njo je skozi dve nadstropji glavna kapela, ki je najbogatejše okrašena. Kapela ima tri ladje, pet altarjev in velike orglje. — V pritličju se zadaj naslanjati na dvorani dve veliki in svetli dijaški obednici, kateri zaključuje oba četverokota vezajoči gospodinjski oddelek z veliko kuhinjo, umivalnicami, shrambami itd. Pod kuhinjo je nameščena pralnica, pekarna in sušilnica za perilo. Vsa stavba je podkletena. Kleti služijo kot shrambe in zimski vrtovi, v njih so nameščene tri kotlarne s skladišči za premog itd. itd.

Ogromnost stavbe nam predoči najbolj par številk. V vsej hiši je 294 prostorov v najrazličnejših velikostih, ki imajo skupno 1181 oken in 481 vrat. Površina vseh prostorov brez hodnikov in atrijev znaša v tlorisu 3000 m², prostornina pa 42.000 m³. Celotna zazidana ploskev z vmesnimi dvorišči pa meri nad 10.000 m². Krili in posamezni deli hiše so zvezani med seboj z obsežnimi in 2.75 m širokimi hodniki v skupni dolžini 2030 m. Najdaljši hodnik je dolg 126 m. Stopnišč je v stavbi pet in imajo od kleti do podstrešja po 100 stopnic.

Stavba ima lasten vodovod, kot pitno vodo pa uporablja vodo iz Kleč. Preje je imela lastno plinsko centralo za razsvetljavo, sedaj pa jo je povsem izpodrinila električna. Zavod ima lastno kanalizacijo do Save, in centralno kurjavo. Okrog zavoda so pa velike ograjene trate, park in v ozadju njive. Trate služijo gojencem kot igrišča.

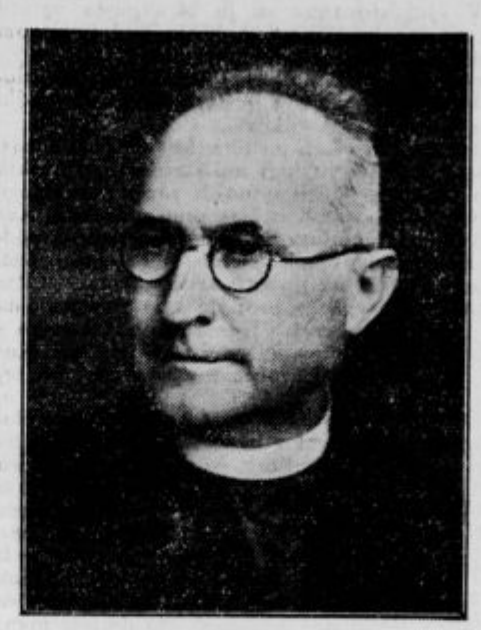

Dr. Koritnik, ravnatelj gimnazije.

Četrt stoletja dela

21. septembra 1905 se je zavod slovesno blagoslovil in otvoril. Otvoril se je hkrati prvi razred gimnazije; postopoma vsako leto je število razredov rastlo, tako da je bila v osmih letih gimnazija popolna. Zavod je seveda dobil pravico javnosti in pravo pouka v slovenskem jeziku.

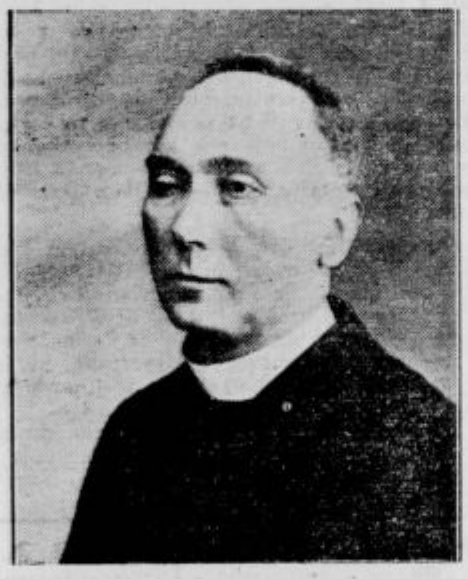

Mart. Štular, vzgojni vodja.

Presvetli ustanovitelj je za prvega rektorja zavoda imenoval takratnega spirituala duh. semenišča v Ljubljani, dr. Franca Ušeničnika. Preden je novi rektor nastopil svoje mesto, si je ogledal podobne konvikte izven domovine. Ker takrat še ni bilo posebnega ekonoma, je upravljal z veliko spretnostjo tudi zavodsko gospodarstvo. Štiri leta se je boril rektor za procvit mladega zavoda, ko je bil poklican nazaj v Ljubljano za profesorja duhovnega pastirstva.

Nato je bilo podeljeno rektorsko mesto gimnazijskemu ravnatelju dr. Janezu Gnidovcu. Ker mu je pripadlo tudi neposredno vodstvo vzgoje, je bil za gospodarske posle postavljen ekonom, za katerega je bil imenovan zavodski prefekt Alojzij Markež, ki vodi silno težavno zavodsko gospodarstvo do danes, torej celih 21 let. Dr. Janez Gnidovec je vodil zavod v najtežavnejših letih svetovne vojne. V tej težki šoli je dozorel do kreposti, ki ga je usposobila, da je sprejel kasneje še težavnejšo škofovsko čast. Bil je rektor zavoda do svoje poslovitve l. 1919.

Po njegovem odhodu je prišel za rektorja v zavod sv. Stanislava dr. Andrej Karlin, bivši tržaško-koperski škof. Na mestu rektorja je vztrajal do l. 1923., ko je kot novoimenovani lavantinski škof odšel v Maribor.

Poslej je mesto rektorja ostalo nezasedeno. Vodstvo zavoda tvorijo sedaj predstavniki treh avtonomnih korporacij v zavodu: gimnazijski ravnatelj, vzgojni vodja in ekonom. Pred javnostjo zastopa zavod gimnazijski ravnatelj, dočim skrbi vzgojni vodja za notranji red in disciplino.

Vodstvo gimnazije in prof. zbor

Prvi voditelj kn. škofijske gimnazije v Št. Vidu je bil dr. J. Gnidovec, ki je bil čez eno leto, torej leta 1906. imenovan za ravnatelja. Ostal je ravnatelj do novembra 1919. leta. Dr. Gnidovec je kot prvi ravnatelj bil pravi duhovni ustanovitelj gimnazije. Pomagal si je preko vseh težav in mnogo pripomogel do slovenskih učnih knjig. Ko je l. 1919. dr. Gnidovec odšel iz zavoda, je bil po predhodni izvolitvi po učiteljskem zboru imenovan za ravnatelja Koritnik Anton, profesor za klasično filologijo kot glavni ter slovenščino in nemščino kot stranska predmeta. Ravnateljsko službo vrši še danes in z vsemi močmi stremi za tem, da ostane kn. škofijska gimnazija najbolj vzorni srednješolski zavod.

Z obema ravnateljema pa je složno sodeloval učiteljski zbor. Razen učitelja telovadbe v šolskih letih 1910-11 do 1920-21 so bili in so vsi učitelji škofijske gimnazije svetni duhovniki ljubljanske škofije. Potrebno učiteljsko usposobljenost so si pridobili na raznih univerzah: na Dunaju, v Pragi, v Gradcu, v Parizu, v Inomostu, v Ljubljani in Zagrebu. Vseh učnih oseb, ki so delovale na zavodu od otvoritve vse do leta 1930., je 31, vštevši oba ravnatelja. Od učiteljev jih je umrlo pet, osem jih deluje v drugih poklicih in na drugih mestih, tako da je število še poučujočih učiteljev od 25 letnici 17. Vsi so z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo delali na izobrazbi njim izročene mladine in danes lahko s ponosom gledajo na sadove svojega truda.

Vodstvo vzgoje in vzgojni zbor

Vodstvo vzgoje je imel od otvoritve do 1909 dr. Janez Ev. Zorè, ki je učil na škofijski gimnaziji kot profesor. Za njim je vodil vzgojo dr. Janez Gnidovec kot rektor zavoda do l. 1919. Nato je prevzel vodstvo vzgoje dr. Andrej Karlin kot rektor zavoda do l. 1922. Od l. 1922. pa je sprejel težavno mesto vzgojnega vodje duhovni svetnik Martin Štular, ki je bil že v l. 1907.—1912. prefekt v zavodu, nato pa 10 let župnik v Trbojah pri Kranju.

Vsakokratnemu vzgojnemu vodji pa je vedno zvesto stal ob strani vzgojni zbor prefektov, ki so bili in so vsi svetni duhovniki ljubljanske škofije. Z dosedanjim vred jih je službovalo že 51 v teku 25. let. Večina jih je na farah kot župniki in kaplani. Le malokdo si more pravilno predstavljati naporno, skrajne potrpežljivosti in požrtvovanja zahtevajočo službo zavodskega prefekta. Biti pastir, vodja in zgled 40—60 doraščajočim mladeničem, nadomeščati jim stariše in pomagati pri učenju, zmorejo živci le malokaterega delj časa. Njih 25 letnemu naporu Najvišji ni odrekel svojega blagoslova, ki se širi po gojencih med vsem narodom.

Gospodarstvo zavoda

Od l. 1905. do 1909. je vodil gospodarstvo tedanji rektor dr. Franc Ušeničnik; po njegovem odhodu pa je prevzel vse skrbi samostojnega ekonoma zavodski prefekt Alojzij Markež, ki vodi to težavno službo vse do danes. Žilavost in spretnost, s katero je izkopal zavod iz neštetih gospodarskih kriz, sta občudovanja vredni. Noči, ki jih ni prespal radi skrbi, mu pa bo preštel in poplačal Veliki plačnik.

In kakor je pripadala Al. Markežu skrb za vso upravo, tako konvikta kot gimnazije, tako je takoj ob otvoritvi prevzel kmečko gospodarstvo Tone Pipan, ki ga vodi s priznano spretnostjo. Poleg lastnih zemljišč ima zavod v zakupu toliko njiv in travnikov, da obdelujejo skupno 100 mernikov posetve. V hlevih stoji 12 govedi, 3 konji in 80—100 prašičev. Na velikem zelenjadnem vrtu pridela zavod potrebno zelenjavo.

Velika skrb za gospodinjstvo v hiši, tako v kuhinji, pralnici, likalnici, pekarni, pri snaženju sob in kapel leži že 25 let na ramah sester usmiljenk iz Družbe usmiljenih sester sv. Vincencija Pavlanskega. Postrežbo pri profesorjih in prefektih ter pri dijakih v obednici opravljajo moški strežniki.

Vzdrževanje zavoda

Že gradba zavoda je izčrpala vse razpoložljive vire do kraja. Zato je bilo res težko dobiti novih in trajnih podpor, s katerimi bi se mogli vzdrževati revnejši gojenci. Zakaj zavod je imel v prvi vrsti veliko nalogo, ki mu jo je dal s posebnim poudarkom presvetli ustanovitelj, namreč omogočiti revnim in nadarjenim kmečkim sinovom študij. Nadškof Jeglič je znal dobiti vedno novih virov, kadar-

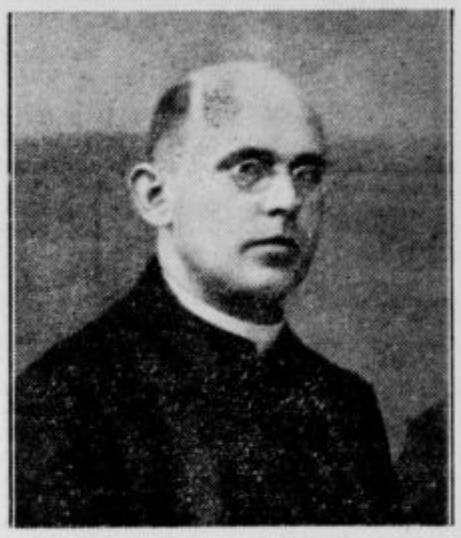

Alojzij Markež, ekonom.

koli je zavod zašel v denarne stiske. In teh ni bilo malo. Vseh 25 let je podpiral, vseh 25 let iskal in trkal na dobra srca. Le njegovi molitvi, skrbi in delu gre hvala, da veliki aparat ni obstal. Gojenci so vplačali vedno le del vsote, ki je bila potrebna za vzdrževanje. Dohodki iz gornjegrajskega škofijskega posestva so tekli v zavodsko blagajno, darila denarnih zavodov in privatnikov so znesla v teku let lepo vsoto, prav tako zapuščine dobrotnikov itd.

Odišlim

25 letno delo v zavodu pa je zahtevalo med delavci in gojenci precej žrtev. Smrtna kosa je ugrabila profesorskemu zboru profesorja Frančiška Rebola l. 1918., prof. kandidata Vl. Prijatelja leta 1919. V letu 1927. je zaspal v Gospodu prof. Jožef Prešeren, potem ko je kot razrednik pripeljal že drugikrat razred do mature. Še isto leto je ugrabila smrt po dvajsetletnem delu v zavodu prof. Jožefa Kržišnika in letos sredi počitnic je prestal s svojim tihim in požrtvovalnim delom prof. Gašper Porenta, potem ko je v teku let okrasil zavodske zidove z zelenim trtjem.

Od vzgojnega zbora sta umrla dva, prefekt Janez Pečkaj l. 1918. isti dan kot prof. Rebol. Leta 1921. je zaspal v Gospodu prefekt Janez Jeretina.

Pa tudi gojencem ni prizanesla kosa. V 25 letih je umrlo 40 zavodskih gojencev. Od teh jih je ugrabila samo svetovna vojna 22. Kot vedno, je padal tudi tukaj cvet. Naj počivajo vsi v miru!

Jubilej dela

Gojenci v poklicih.

Veliki ustanovnik je hotel z zavodom dati ljudstvu zadostno število duhovskega naraščaja in krščansko mislečih inteligentov. Kakšna je danes po 25 letih bilanca. Osemnajst let pošilja že zavod svoje maturante na visoke šole in v življenjske poklice. Prva matura je bila l. 1913. Od takrat je do l. 1930. naredilo maturo 434 abiturijentov. Od teh se jih je posvetilo duhovskemu stanu 187 ali pa 43.09%, svetnim poklicem pa 247 ali 56.91%. Seveda je doseglo tudi še precej takih duhovski poklic, ki so bili dalj ali manj časa gojenci zavoda, pa so predčasno izstopili ter gimnazijske študije in maturo dovršili na kaki državni gimnaziji, ali pa neposredno iz zavoda prestopili v kak red. Še mnogo več pa je takih v svetnih poklicih.

Med 187 abiturijenti, ki so se posvetili duhovskemu poklicu, je 125 posvečenih duhovnikov in 62 bogoslovcev. Trije so doktorji bogoslovja, dva pa doktorja modroslovja. V ljubljanski škofiji jih deluje 82, *na* Primorskem 21, v raznih redovih 11, v lavantinski škofiji 8, v Ameriki dva in na Francoskem eden. Z ozirom na te številke lahko rečemo, da je zavod v prvih 25 letih dosegel naravnost odlične uspehe z ozirom na prvi njegov namen.

Ostalih 247 abiturijentov je razdeljeno na sledeče svetne poklice: 11 zdravnikov, 9 inženerjev, 18 profesorjev, 8 sodnikov, 5 učiteljev, 10 državnih uradnikov, 18 železniških uradnikov, 10 banovinskih uradnikov, 4 cariniki, 8 bančnih uradnikov, 24 privatnih uradnikov, 1 notar, 3 odvetniki, 2 odvetniška koncipijenta, 6 geometrov, 2 časnikarja, 3 veterinarski uradniki, 16 vojakov, 2 industrijalca, 12 zasebnikov, 71 visokošolcev in 4 negotovi.

Doktorjev je 26 in sicer 11 doktorjev zdravilstva, 11 doktorjev prava in 4 doktorji modroslovja. Z duhovniki vred je torej 31 doktorjev. Ti rezultati bodo gotovo presenetili pričakovanje ustanovitelja in nadškofa. 25 letno delo je prineslo bogato žetev. Malo pred proslavo 25 letnice zavoda pa se je njegov ustanovitelj nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič poslovil od njega in izročil silno breme skrbi za zavod svojemu nasledniku dr. Gregorju Rožmanu.

Naj blagoslovi Najvišji vse žrtve dela za zavod in jih nagradi po svoji dobroti. Nasledniku velikega nadškofa dr. Gr. Rožmanu pa kličemo ob 25-letnici: »Naj Te vodi in blagoslavlja Vsemogočni pri delu za zavod tako, da slavje ob drugi 25 letnici zavoda ne bo nič manj lepo.«

Vzoren vojak — junak

Te dni zapusti Ljubljano komandant dravske divizije, g. **Savo Tripković**, ki je bil to visoko mesto med nami nastopil spomladi lanskega leta. Zdaj ga je naš vrhovni vojskovodja kralj imenoval za komandanta vojne akademije v Belgradu, kjer bo vzgajal častniški naraščaj za našo hrabro armado. General Savo Tripković je tako zopet dobil dokaz zaupanja in nad, ki jih v njegove velike osebne vrline in zmožnosti stavlja naš najvišji vojni poglavar pa vsa naša domovina.

General Šava Tripković se je rodil 25. aprila 1873 v Gornjem Grnju v Šumadiji. Leta 1895 je, dokončavši vojno akademijo, začel služiti v armadi kot podporočnik in se posvetil topničarstvu. Leta 1903 je kot topničarski kapetan končal tudi višjo šolo vojne akademije. Potem ko se je odlikoval na vseh bojnih poljih, je ob koncu svetovne vojne prišel kot topničarski podpolkovnik v Ljubljano ter na Koroškem s svojim oddelkom z brezprimerno hrabrostjo osvojil vse do Celovca, dokler ga ni ustavilo višje povelje. Potem je bil na čelu dravske artilerijske brigade, leta 1927 pa je postal pomočnik komandanta dravske divizije. Istega leta že je bil imenovan za komandanta zetske divizije na Cetinju, leta 1929 pa ga je kralj postavil na čelo dravski diviziji v Ljubljani.

Kdo ne pozna gospoda generala, ki je s svojo imponujočo postavo vzbujal občo pozornost in obenem globoko spoštovanje? G. Sava Tripković je vojščak do dna duše, odkrit, možpoštenjak in strog do sebe in vsakega, kdor nosi kakšno odgovornost, obenem pa dober kot oče za najmanjšega svojih podrejenih. Z ozirom na soljudi je gospoda divizionarja odlikovala brezpogojna pravičnost, lojalnost in kavalirstvo. Nad vse je ljubil Slovenijo in njeno ljudstvo; povsod je iskal stika s preprostim človekom in si takoj osvojil njegovo srce. Zato nam je zelo težko, ko se poslavljamo od njega in ga ne bomo pozabili.

Obenem pa, čuteč, kako velika čast ga je doletela, ko mu bo zaupana vzgoja onih, ki bodo stali na čelu naše junaške armade, da jih vzgoji v viteze najpožrtvovalnejše ljubezni in zvestobe do kralja in domovine, kličemo gospodu generalu: Z Bogom! Živeli na novem visokem mestu, Bog pa naj bogato blagoslavlja Vaše delo in trud za čast in ugled Jugoslavije!

Smrt zavedne koroške matere

V spomin Abujevi materi.

V časopisju berem, da je umrla na Koroškem gospa Jerica Zwitter, Abujeva mati v Zahomcu v Zilski dolini. Ta izvanredna žena zasluži, da ji posvetimo spomin tak, kakor ga je ona zaslužila in da vzamemo od nje dostojno in prisrčno slovo. Rojena pri Enciju v Drevljah, je obiskovala le skromno ljudsko šolo v Gorjah, si pa pridobila po lastni pridnosti čisto posebno inteligenco, katero je učinkovito podpirala njena osebna lepota. Kot najlepša Ziljanka svojega časa, je slovela Encijeva Jerica po vsej spodnji Zili kot vzorno, lepo dekle, ter se končno primožila na ugledno Abujevo kmetijo v Zahomcu. Ta zakon je bil v pravem pomenu besede — nekaljeno srečen. Zvesta soproga, vzorna gospodinja, ljubeznjiva mati je vodila svoje gospodinjstvo vzgledno vsem zahomškim kmeticam, katere so jo tudi brezpogojno in spoštljivo posnemale.

Svoje otroke je vzgojila čisto po svojem značaju kot vrle in zveste slovenske rodoljube. Njena osebnost učinkovala je nehote, neprisiljeno, a povsod zmagovito. Kjer se je pokazala Abujeva mati, tam je Slovenstvo slavilo svojo zmago. Otroci so odrasli in Abujeva hiša je zaslovela kot najuglednejši slovenski dom v Zili. Mati, v katero so zrle z vsem spoštovanjem ne samo oči njene družine, temveč cela vas, da vsa okolica, pa je bila resna, po svojem pa tudi vesela in dovtipna, čez vse pa ljubezniva in dobra. Kadar si stopil v Abujevo hišo, objel te je nenavaden duh reda, ljubezni in dobrote, katero je še podpisala izvanredna gostoljubnost.

Da je Zahomec še danes tako zavedna slovenska trdnjava v Zili, je v veliki meri zasluga Abujeve hiše in posebno pa še Abujeve matere.

Podala se je na pot, katera je sojena vsem zemljanom, a tam v večnem raju pa ji naj da usmiljeni Bog tudi njeno obilno zasluženo nebeško plačilo. Mi ji pa ohranimo trajen in ljubezniv spomin!

L. H.

Narodna zavest v Slov. Krajini

Krivični očitki prekmurskemu ljudstvu

Murska Sobota, 19. septembra.

V »Jugoslovanu« se je 24. avgusta oglasil neki nacionalni črnogled, ki je pod naslovom »Prekmurje v nacionalnem oziru« prišel do ugotovitve, da je bilanca 11 letnega življenja Slovenske krajine ta: »da je narodna zavest padla za najmanj 100 odstotkov«.

Javnost nas sodi po tem, kar se piše o nas. Ta sodba je po zaslugi nekaterih ljubljanskih listov, ki so prinesli o naših razmerah mnogo neosnovanih poročil, za nas zelo neugodna. Ker ne moremo prenašati, da bi nas javnost na podlagi navedenega članka še bolj neugodno sodila, moramo resnici na ljubo nekoliko popraviti. Da nismo storili tega že prej, je krivda v tem, da smo poslali popravek »Jugoslovanu« samemu s prošnjo, naj ga »resnici na ljubo« priobči. Ker tega ni storil, se obračamo na javnost po tej poti.

Da pri nas »pred in med vojno ni bilo človeka«, ki bi veroval v možnost osvobojenja, je naravnost smešna trditev. Ne le verovali smo v osvoboditev, marveč smo imeli tudi može, ki so se zanjo borili. Če vse druge dokaze opustimo, naglasimo, da imamo »solunske dobrovoljce«. Pot pa so pripravljali že desetletja prej naši voditelji: Borovnjak, Ivanocy, Kühar in drugi.

Prav tako nezmiselna in naravnost žaljiva je trditev, da je naš narod od leta do leta manj zaveden in da je sedaj sploh zmanjkalo zavednosti. Naj protestirajo v tem oziru dela sama: Na stotine naših se je udeležilo velikega narodnega tabora v Ljutomeru. Tam je bila prečitana naša zahteva, da se odtrgamo od Madžarske in priključimo Jugoslaviji. Takoj po prevratu je dijaštvo ustanovilo organizacijo, katere namen je bil širiti in utrjevati narodno zavest. Narod je navdušeno praznoval dve-, štiri-, petletnico osvobojenja. Višek pa je doseglo njegovo navdušenje lani, ko je praznoval desetletnico osvobojenja. Proslave se je udeležilo okrog 30.000 ljudi — tako rekoč vsi, ki so lahko šli od doma. Na tej proslavi je narod manifestiral svojo narodno zavest ter vdanost in ljubezen do domovine in vladarja.

S trditvijo, da je zavest padla za 100 odstotkov, je izrečena sodba nad upravo, nad učiteljstvom in nad organizacijami, ker iz trditve logično sledi, da se v teku 11 let po osvobojenju v narodnem oziru ni storilo sploh nič, marveč se je celo rušilo. Če bi bilo to res, se mora javnost vprašati: čemu smo imeli upravo in varnostne organe, čemu stotine učiteljstva, čemu so obstojala društva (prosvetna društva, čitalnice, Orel, Sokol, Orjuna, Narodna odbrana, Jugoslovanska Matica, Kolo jugoslovanskih sester itd.)? Med vsemi temi je vendar mnogo takih, ki so priznani narodnjaki in takih, ki se imajo za narodnjake. Ali vsi ti niso storili ničesar? Pač. Delali so in ravno radi tega lahko rečemo, da je narodna zavest za najmanj 100 odstotkov narastla, ne pa padla.

Ponovno smo prosili javnost, naj nas ne sodi po napadih, ki od časa do časa zagledajo dan v nekaterih ljubljanskih listih. Kakorkoli nas sodijo, mi ostanemo pri svojem: Slovenci, Jugoslovani smo bili, smo in bomo. Smoter našega dela je izrazil predsednik lanske proslave desetletnice z besedami: da postane naš kraj trdnjava narodne, državne zavesti.

Za cerkev med rudarji!

Pred kratkim je bila na Lokah (doslej skoraj nepoznani vasi) ustanovljena nova ekspozitura in z njo je dobil spet velik, izrazito rudarski kraj — ki je bil radi oddaljenosti od zagorske župne cerkve res malo zapuščen — svojega duhovnika. Kar celo gibanje je nastalo med ljudmi. Vse premajhna je naša cerkvica-podružnica in preuboga: saj nima niti najnujnejše mašne obleke. Ganljiva je radodarnost rudarjev, ki si pritrgujejo za cerkev celo v svojem pomanjkanju, a vsega res ne zmorejo. Zato trkamo na dobra srca in iščemo dobrotnikov, ki bi vsaj kaj malega prispevali. Potrebovali bi pa za cerkvico tudi harmonij: morda bi ga kdo radodarno prodal za nizko ceno? (Darove in poročila na naslov: V. Vodušek, kaplan, Loke, p. Zagorje ob Savi.) Vsem dobrotnikom pa že v naprej: Bog povrni!

Koroški dan

Slovenjgradec, 19. septembra.

V spomin 10 letnice koroškega plebiscita priredi slovenjgraško prosvetno okrožje 5. oktobra t. l. »Koroški dan«, čigar proslava se bode vršila na prijaznem griču in obočeznani božjepotni cerkvi Sv. Križ nad Dravogradom. Na sporedu je žalna služba božja za padle junake na Koroškem ter razni govori na prostem. Prodajali se bodo tudi posebni spominski znaki in brošurice.

Po cerkvenem opravilu — zborovanje zunaj cerkve, kjer nastopajo razni govorniki. Pridigo ima predsednik Prosv. zveze dr. Jos. Hohnjec, ki govori tudi na zborovanju zunaj cerkve.

Vabimo že sedaj vse narodno čuteče prebivalstvo, da se zgodovinske in narodne proslave na meji bivše Koroške v čim večjem številu udeleži, ter da poagitira pri svojih znancih, sorodnikih in prijateljih za soudeležbo, da bode ta »Koroški dan« res prava manifestacija vseh zavednih Jugoslovanov na koroški meji.

Društva in posameznike, ki prejmejo te dni lepake, prosimo, da jih na vidnem mestu razobesijo.

Železniški invalidi

Na tem mestu se je že večkrat razpravljalo o krivicah, ki se gode železniškim upokojencem in v kakšni bedi da živijo. Upamo, da se bodo na podlagi že tolikih prošenj vendarle uredile njihove pokojnine času in življenjskim potrebščinam primerno.

Imenovala so se tudi že mnogokrat imena tistih, ki so se v težki in odgovorni službi ponesrečili. Ti siromaki pa še danes po tolikih letih prejemajo svoje nezgodne rente še vedno v kronah.

Ko je izšla uredba o prevedbi kronskih upokojencev, se je upalo, da se tudi te kronske rente prevedejo in urede času in življenjskim potrebščinam primerno. Kaj je vzrok in kdo je temu kriv, da se tem nesrečnikom še do danes niso prevedle kronske nezgodne rente?

Nezgodna renta je odškodnina za zadobljeno nezgodo in pripomoček k preživljanju, ker niso mogli doslužiti polnih let in s tem doseči polne pokojnine.

Vnovič se obračamo na vsa merodajna mesta: Usmilite se ubogih trpinov, uredite že njihove kronske nezgodne rente času in življenjskim potrebščinam primerno! Prosimo tudi, da se tem siromakom prizna primerna odškodnina tudi za nazaj.

Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Drzen vlom v Ljutomeru

Ljutomer, 20. septembra.

Nocoj se je izvršil v novo otvorjeno trgovinsko podružnico gosp. Senčarja velik vlom. Škoda točno še ni ugotovljena. Pravijo, da so odnesli za okoli 80.000 Din v blagu. Trgovina je zaprta. Za storilci ni sledu.

Poizvedovanje je v teku. Isto noč se je tudi na Kamenščaku izvršil vlom, kjer so odnesli mnogo obleke in drugih stvari.

Žabja vojska na ribniškem polju

Ribnica, 20. septembra.

Batrachomyomachia. Kaj je to? Komična junaška pesnitev, v kateri kot junaki nastopajo žabe in miši in se bojujejo po zgledu junakov iz Homerjeve Iliade. Za avtorja te pesnitve so navadno imeli Homerja, bržkone pa je kak aleksandrijski pesnik. Kje je ležalo to žabje in mišje bojišče, pa so dognale šele novejše znanstvene raziskave. Te so konstatirale, da je ležalo natančno med Ribnico in Sodražico.

Od žabjih širokih ust so Ribničani in Sodražani mero vzeli in so žlice delati začeli; od mišjih zobkov so pa vzeli mero za zobotrebce. Sedaj tudi lahko vemo, kdo ima največ zaslug za razvoj ribniške suhe robe. To so Ribničani in Sodražani, ki so mero vzeli in žlice delati začeli — miši in žabe pa v toliko, v kolikor so usta za mero posodile. Ribničani so s suho robo hodili prav do Aleksandrije in tam pripovedovali začudenemu in naprednemu svetu, kako so prišli do prave mere teh prepotrebnih izdelkov. Pripovedovali pa so tudi, da so se žabe in miši med seboj bojevale, ker bi vsaka rajši dala usta za žlico kot za zobotrebec. In ta boj je popisan v pesnitvi, ki nosi naslov »Batrachomyomachia«.

Zato je »Ribničan Vrban po cejlem svejti znan«, in se smeje žabam in mišim, češ, »jaz bistre sem glavjé, pa žlice imam novjé«. Žabam pa: »Tu rejs nej bještru blu, od ujst je kapalu-lu-lu!« — Vse to dognanje je prišlo na svetlo ob letošnjem velesejmu v Ljubljani, ki ima tudi velike zasluge za svetovno spoznanje ribniške suhe robe in njeno pospeševanje.

Kulturni pomen pa je tudi v tem, da smo prvotni avtorji batrachomyomachije tudi — Ribničani. En sloves več!

NOVA ZALOŽBA
Knjigarna - Antikvariat - Papirna trgovina
KONGRESNI TRG ŠT. 19
nudi vse šolske knjige in pisarn. potrebščine

Belokrajinski kotiček

Še vinarska zadruga. Morda kdo misli, da se bahamo z njo, ker toliko pišemo o njej. Vrabca se boš bahal s prazno malho! In to je bila naša vinska klet doslej. Sama »petlarija« nas je bila: samo dajte in delajte! Pa to je veljalo nam in našim ljudem. Sedaj bomo pisarili pa vam, katerim želimo dobrega vina, da vas ne bo »ščipalo« in »grizlo« in »krotovičilo« po nezdravi pijači. To jesen bo zadruga začela poslovati. Od članov bo dobila grozdje, ki ga bo sama predelala v vino in potem pa le pridite! Pa ne samo pokušat! Če bo vreme ostalo lepo, kot je sedaj pokazalo, potem bo kapljica nekaj izrednega. Vsekako, kdor si želi poštenega Metličana, naj najprej potrka na naša vrata! Morda bi si kdo zaželel tudi grozdja. Tudi to bi se dalo pri nas dobiti, bodisi za lastno predelavo v vino, ali za namizno uporabo. Te dneve smo dobili vse potrebne stroje in priprave. Nastavili smo kletarja, Antona Starca, tukajšnjega domačina, postavljamo sode in čakamo, kdaj bo teklo vanje. Le zapomnite si naslov: **Vinarska in kletarska zadruga v Metliki** in ga povejte drugim, pa bomo kmalu delali kupčije.

Trta zori. Žalostni in pobiti so bili prejšnje dneve obrazi. »Kaj bo, sosed? Jako se habi, gnije, gnije...« In kar na trgatev so mislili nekateri. V resnici je bilo kritično. Grozdje je pokalo in gnilo; kosi, škorci, vse in vsa mogoča golazen se je natepla v vinograd, da se nakrmi: jagode so pričele odpadati. Toda, ustavilo se je. Ko so ljudje gnilobo in razpokano »podbrali«, se bo pa v teh lepih dneh spet ustalilo. Sedaj je šele začela vinu rasti moč in bilo bi nam treba en cel mesec takega vremena, potem bomo videli, kaj more naša trta dati.

Pri prehladu, influenci, hripi

sploh pri vsakem nerazpoloženju, kjer se pokaže nekaj višja temperatura, masirajte še isti večer

s preparatom

ALGA za masažo

Temperatura popusti, počutite se OSVEŽEN in spanje imate lahko in zdravo

„ALGA" 1 steklenica Din 16·—

Novosti za damske plašče pravkar došle!

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Tovarna združenih čevljarjev v Kranju

Kranj, 20. septembra.

Nebotičnika v Kranju letos še ne bomo gradili. Kljub temu pa smo letos mnogo novega zidali. Tako razne manjše in večje tovarne in tovarniška povečanja ter prezidave, hotele, mnogo novih stanovanjskih hiš in adaptacij. Popolnoma svojevrstna stavba pa je nova, velika in moderna tovarna, ki jo **»Jadransko-posavska čevljarna«** gradi na nabrežju tik ob Savi med Ažmanom in Volčičem nasproti »Jugočeške«. Vsa stavba s skoro čisto ravno streho vred je iz železobetona ,da nudi dovolj možnosti in sposobnosti montirati težke stroje. Popolnoma dograjena in pripravljena za obrat bo šele konec decembra t. l. V vseh prostorih bo centralna kurjava, vodovod in vse higienskim predpisom ustrezajoče priprave. Stroji bodo na električni pogon. Kar pa je najvažnejše je dejstvo, da bo nova Jadransko-posavska čevljarska tovarna v svojih povečanih prostorih, po svojem, vsakemu inozemskemu podjetju enakovrednem in za vsakovrstne potrebe preurejenem obratu z različnimi stroji, s sposobnimi močmi, skratka z vso potrebno sodobno čevljarsko tehniko v stanu postaviti na trg dovolj, prvovrstnega in tudi znanim inozemskim firmam konkurenčnega blaga, glede cen kot izdelave.

Pred nedavnim časom se je tudi govorilo in pisalo o ustanovitvi podružnice Bate v Kranju, kar se dosedaj še ni izvedlo. V svojo dolžnost smo si šteli zato, da v kratkih besedah nastopimo v zaščito enakovredne in prvovrstne naše domače čevljarske industrije, ki jo v Kranju reprezentira ravno Jadransko-posavska čevljarna in da opozorimo občinstvo na veliko obetajočo, široko potezno povečanje domačega podjetja, ki bo moglo ustreči in zadovoljiti vsem zahtevam in potrebam skromnega kot tudi razvajenega kupca s svojimi cenenimi, prvovrstnimi čevljarskimi izdelki.

Pogrešan splavar

Krško, 19. septembra.

Kakor je navada, vozijo splavarji les s Štajerske v splavih po Savi do Brežič in Zagreba in ga spotoma razpečavajo.

Tako so tudi mimo Radeč vozili včeraj zvečer splav, na katerem je sedelo pet fantov. Na zadnjem delu je spal Jožef Žmavc, sin posestnika iz Radmirja. Kako je nesrečni fant izginil s splava, ne ve nihče. Pripovedujejo, da je spal zadaj in so se potem tudi njega spomnili, hoteč mu dati piti. Pogledali so za njim, pa ga niso več našli na splavu. Eden izmed vozečih pa je opazil pogrešančev klobuk v savskih valovih. Privozili so v Krško in obvestili orožnike o tragični nesreči. Do sedaj se ne ve, kaj je s pogrešancem. Bati se je najhujšega, da je utonil, kar bo povzročilo žalost v rodbini, ker je bil baje edini posestnikov sin.

Tele pokvarilo avto

Ljubljana, 20. septembra.

O čudnem slučaju je povedal včeraj na policiji ljubljanski inženjer van Ledl. Ta je vozil z avtom po Tržaški cesti. Blizu neke vasi, najbrže Loga, mu je prignal nasproti majhen deček čredo živine. Vsa živina je šla lepo mimo avta tedaj pa je pastirček udaril po teletu in tele neumno je skočilo pred avto. Avto je odvozil naprej in kmalu je njegov lastnik ugotovil, da mu je tele pokvarilo avto, tako, da ima okoli 1500 Din škode. Če se je teletu kaj pripetilo, pa inž. Ledl ne ve. Najbrže se mu je že moralo nekaj zgoditi pri tem karambolu, pri katerem je bil še avto poškodovan.

Msgr. župnik kanonik Mihael Arko zlatomašnik

Idrijski dekan msgr. Mihael Arko je imenovan za častnega kanonika goriškega stolnega kapitelja. Celokupni goriški kapitelj mu je izročil tozadevni odlok z mitro.

V četrtek 18. t. m. je vse vrvelo po Idriji. Bil je dan, ki ga Idrija ni učakala že nad stoletje. Dekan Arko je slavil zlato mašo. Sam, vse življenje skromen in priden kot mravlja, ni za vse to nič vedel. Ljudstvo in duhovni sobratje so ga iznenadili — in mu povedali šele na predvečer — v sredo, kaj bo v četrtek.

Cerkev je bila vsa v pražnje oblečena. Venci, za katere so nosili z vseh vrtov cvetje, so jo prepletali. Do devetih se je zbralo 39 duhovnikov iz njegove dekanije, pa tudi iz drugih in iz Jugoslavije. Ljudstvo se je gnetlo pred cerkvijo, da se je le s težavo priril avto do vhoda, kjer ga je čakala v špalirju duhovščina. Ko je pokleknil jubilant pred altar, so združeni idrijski pevci zapeli nalašč za to slavje komponirano (Vodopivčevo) himno. Je prisrčna skladba. Nato je daroval zlato sv. mašo in prvič nosil mitro, ki mu jo je poklonil goriški kapitelj. Cerkev — dasi na delavnik — je bila nabito polna. Dr. Zdešar je govoril jubilantu govor o trojnem zlatu: o zlatu duhovniškega poklica, o zlatu božje ljubezni, o zlatu prečiščevanja v delu in trpljenju petdesetih let. — Po sveti maši so se k obedu zbrali pri njem duhovni sobratje. Sedel je med njimi kot oče med otroki, veder, poln humora. Napitnice — če smemo tako imenovati resne pa tudi zelo dovtipne govore — so izzvenele vse v eno: od leta 1897, odkar je mestni župnik v Idriji in dekan, je kot duhovnik, kot organizator, dirigent lepega zbora, oče ubogih, prosvetni delavec — storil toliko, da se pozna njegovo delo na vseh koncih in krajih. Sam pa je odgovoril: »Kaj je general brez vojakov? Težo preneso oni, ki so v strelskih jarkih. Moje delo brez Vas, tovariši, bi bilo ničevo. Hvala Vam za sodelovanje! Uspehi niso moji, so Vaši.« — Tako je potekla zlatomašniška slovesnost, ki je bila v četrtek res le prav intimna, prav družinska godovnica očeta med otroki. V nedeljo jo proslavi mesto in javni funkcijonarji. — Mi, v Jugoslaviji, ki poznamo zlatomašnika kot neumornega delavca med svojim slovenskim ljudstvom, ki je bil pred vojno dolgo let zelo marljiv poročevalec »Slovenca«, se pridružujemo čestitkam vseh naših bratov v Italiji in mu iskreno želimo: Naj učaka še biserno mašo in z njo bolj jasne dni svojih, ki jih tako ljubi!

*

Mons. Mihael Arko, rojen 19. sept. 1857 v Zapotoku pri Sodražici, v mašnika posvečen na 24. rojstni dan, 19. sept. 1880 v Ljubljani, je starejšim »Slovenčevim« čitateljem dobro znan, ker je bil pred italijansko okupacijo »Slovencu« marljiv dopisnik. Bil je med ustanovniki »Katoliškega tiskovnega društva«, širil, koder je deloval, dobre knjige in časopise in mnogo pripomogel k razvoju Kat. tisk. društva. Spisal je tudi zgodovino Idrije in idrijskega rudnika, ki pa je bila le deloma natisnjena v podlistku bivše tržaške »Edinosti«. Kakor čujemo, se prav zdaj pripravlja celotna izdaja.

Na vseh svojih prejšnjih službah (kaplan v Škofji Loki 1881—1885 in Hrenovicah 1885—1888, župnik v Šturiji 1888—1897) ni bil samo zgleden dušni pastir, ampak se je tudi zunaj cerkve trudil za katoliško prosveto in občo blaginjo vernikov.

22. avgusta 1897 je bil Mihael Arko umeščen na mestno župnijo v Idriji, ki jo še zdaj vodi z nezmanjšano gorečnostjo.

Kje nam rasto prave gospodinje?

Pri č. šolskih sestrah v Zg. Šiški na dr. Krekovi meščansko-gospodinski šoli.

Meščansko-gospodinjska šola! Tako vsakdanje in skromno ime, da bi ga človek prezrl, če ne bi bilo rahlo obstrto s prilastkom, da je šola Krekova misel in socialna ustanova, svojstvena v našem belem mestu in našem prosvetnem delu, ko nam je neskončno bolj treba, da se v vsem bolj poglobimo vase in svoj narodni značaj in ustvarimo sebi in svoji deci isto, kar označuje v prvi vrsti beseda: dom.

Dom! Koliko pa nas je mestnih, da imamo dom v tisti meri, kot ga ima na svoje polje in na svojo, četudi skromno streho vezani podeželski človek? Če komu, je treba nomadom modernega mesta, da bi že našli, če že ne morejo v svojo hišo, pa vsaj v svoje družinstvo, z ulice in kavarne, iz šole in iz urada v svoje zatišje, kjer je edino moči bivati ugodno in prijetno, prirodno in smotrno, ob lastnem ognju, ob ženi in deci, ob svoji mizi in postelji, svoji kuhinji, svoji sreči, samim sebi, izčrpno in polno.

Slovensko skromna in vendar tako svojstveno sproščeno miselna naša pisateljica ga. Kmetova je pred letom napisala v Mladiki toplo poročilce o gospodinjski šoli č. šolskih sester v Zgornji Šiški. Če pa je treba kateremukoli našemu prosvetnemu zavodu ponovnega priporočanja in če je kje tako obvestilo na mestu, je to pač v listu slovenske družine, ob duhovnem ognjišču naše domačnosti. Naslednje bodi tedaj še enkratno obvestilo in poročilo, oglas in vabilo!

Nova šola v Lomu

Otvoritev in blagoslovitev.

V ponedeljek 15. t. m. smo s šolsko sv. mašo začeli pouk na novozgrajeni 2. razredni šoli. Že l. 1925 bi se morala zgraditi po odloku oblasti na istem kraju šola za celo občino Sv. Katarina. Ker pa je občina po naravni legi razdeljena v dve čisto ločeni dolini lomsko in Zg. Dolino (Pušerhof), zato so nastali dolgotrajni spori za mesto, kje naj se šola gradi. Vsi otroci iz občine so hodili dosedaj v šolo v Tržič. Ti spori so se l. 1929 končno rešili tako da so se gradile v občini dve novi šoli: enorazredna za Zg. Dolino, in dvorazredna za ostali del občine v Lomu. stroške za šoli, preko 1 milj. 200 tisoč Din, bo mogoče pokriti le tako, ker je poleg odplačila celotne občine, ki se bo raztegnila na 25 let in podpore oblastnega odbora, daroval baron g. K. Born stotisoč Din in ves stvabni les za šolo v Dolini

Spričo teh izrednih žrtev je razumljivo, da so se z veliki mveseljem zbrali Lomljani v nedeljo 14. t. m. k blagoslovitvi šole. Ob 3 pop. so šli v procesiji iz cerkve med pritrkavanjem in pokanjem topiča k novi šoli, ki je bila slovesno okrašena. K blagoslovitvi so prišli tudi Tržičani v celi množici. Šolsko oblast je zastopal srezki nadzornik iz Kranja g. Rus. G. župnik je v cerkvenem govoru pojasnil pomen blagoslovitve, nato izvršil slovesni blagoslov. Med petjem »Povsod Boga« je obesil križ v obe šolski sobi. — Po končanem obredu je g. nadzornik Rus pojasnil predzgodovino šole in pozval k izrazu udanosti Nj. Vel. kralju Aleksandru I. Navzoči so z navdušenjem zaklicali trikratni živijo. Nato je govoril v imenu tržiškega učiteljstva g. vodja Lajovic, ki je pohvalil požrtvovalnost Lomljanov in jih navduševal za nadaljni napredek.

Ljudstwvo upa in pričakuje od nove šole res vsestranskega napredka: Najprej dobre verskonravne in državljanske vzgoje, posebej pa pouka v kmetijsko-gospodarskih stvareh, ki ga mestna šola v Tržiču ni mogla nuditi kmetski mladini. Ker ni imenovano še stalno učiteljstvo je poslana za začasno voditeljico šole gdč. Gromova iz Tržiča.

Sanoform

Izvrstno toaletno in čistilno sredstvo se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

Požar v Jaršah

Domžale, 20. septembra.

Sinoči okrog 21 je izbruhnil v šupi hiše št. 6 v Zgornjih Jaršah, last posestnika Antona Tomca v Palovčah, velik ogenj, ki se je nagloma razširil na poleg stoječo drvarnico in leseno bajto. Vse je bilo mahoma v plamenih in ognjeni zublji so švigali visoko pod nebo. V tej hiši je stanovala starka Ivana Močilnikar, ki pa se k sreči to noč ni nahajala v njej. Pogoreli sta šupa in drvarnica do tal, leseni hiši pa le streha. Prvi so prihiteli na pomoč sosedje ter rešili, kar se je pač v naglici dalo.

Takoj nato je prihitela radomeljska požarna bramba na avtomobilu, last g. Škerjanca, ter v kratkem času ogenj lokalizirala in pogasila. Na pomoč sta prihiteli tudi požarni brambi iz Domžal in Stoba, ki pa nista stopili v akcijo. Žal, da se je pri požaru pripetila nesreča.

Posestnik Nikolaj Žurbi iz Šmarce se je nahajal v goreči hiši ter reševal. Zadel ga je močan vodeni curek v glavo tako močno, da je takoj padel v nezavest. Prenesli so ga na prosto ter ga z umetnim dihanjem spravili k zavesti. Prvo pomoč mu je nudil okrožni zdravnik dr. Matija Hočevar v Domžalah.

Je li bil ogenj podtaknjen ali je nastal iz neprevidnosti, se doslej ni moglo dognati. Pogorelec je bil zavarovan, za koliko, se trenutno ne ve, ker se nahaja v Palovčah.

Smrtna nesreča pri Šmarjah

Ljubljana, 20. septembra.

Na dolenjski železnici, blizu postaje Šmarje-Sap se je pripetila danes zgodaj zjutraj, prav za prav še ponoči, strašna smrtna nesreča. Brzojavni mojster poštne direkcije 60 letni Josip Musar je pregledoval brzojavne naprave v tunelu, pri tem pa ni opazil, da se bliža po progi vlak.

V zadnjem trenutku se je hotel vlaku umakniti, a lokomotiva je Musarja treščila ob steno tunela tako, da je obležal Musar mrtev. Zunanjih poškodb sicer ni imel, pač pa se mu je udrl prsni koš.

Musarjevo truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico v Šmarje, popoldne pa je slučaj preiskala posebna komisija iz Ljubljane.

Nesreča je tem tragičnejša, ker zapušča Musar ženo in tri nepreskrbljene otroke v Šiški.

Razjašnjen zločin na Sodjem vrhu

Metlika.

Poročali smo že o dvojnem umoru na Sodjem vrhu pri Semiču.

Vse kaže, da je oblast na pravem sledu. Aretirali so zgledno dvojico: najbližjo sosedo in nekega moškega, pač vzornega človeka, predkaznovanega že z 12 leti ječe.

Ko so ga vklenjenega peljali, je nesel na rami sekiro, ona pa debel kol — kot svoje morilno orodje.

Šlo je, kot vse kaže, za dediščino umorjene Lenke in bo vsa zadeva kmalu razčiščena.

Dve nesreči pri delu

Krško, 19. septembra.

V sredo so v tukajšnjo bolnišnico pripeljali 19 letnega posestnikovega sina Franca Špana iz Planine pri Sevnici, ki je služil za delavca pri lesnem trgovcu Matiji Žniderščiču. Nesrečnemu fantu je v gozdu pri delu padel hlod na levo nogo in mu jo pod kolenom zlomil. Rana je zelo komplicirana in bo trajalo precej časa, preden bo popolnoma ozdravel. Prvo pomoč je nudil ponesrečencu dr. Matko, ki je odredil takojšen prevoz v bolnišnico.

Slična nesreča se je pripetila dne 17. septembra 18 letnemu delavcu Francu Florjančiču iz Sevnice, ki je bil zaposlen v občinskem gozdu pri sekanju in podiranju bukev. Podžagana bukev se je podrla in padla Florjančiču na levo nogo in mu jo je pod kolenom prelomila. Njegovi sodelavci so ga takoj odpravili z brzovlakom v krško bolnišnico.

4-letni deček utonil

Krško, 19. septembra.

Danes dopoldne je v Senušah pri Leskovcu tragično umrl 4 letni Edi Levstik, sinko posestnice Ivane Levstik iz Senuš št. 16.

Mati vodi gospodarstvo svojega v Holandiji pri rudniku zaposlenega moža. Vsled nujnih opravkov se je dne 19. t. m. zjutraj odpravila na sejm v Škocijan. Doma so ostali samo otroci v starosti od 4 do 18 let, med katerimi je bil tudi mali Edi. Ti so vsi z malim Edijem vred odšli v vinograd in pobirali gnilobo tako zvani podbir. Edi je pa ta čas med delom drugih ostal zgoraj pri zidanici, kjer je izkopana jama za zbiranje vode. Ker je pa zadnji čas deževalo, je bila jama polna vode. Sinko je gotovo pri igri izgubil ravnotežje in padel v jamo, kjer je utonil.

Ostali bratje in sestre, ko so prišli s svojimi redi na rob vinograda, so takoj opazili, da Edija nikjer ni. Vse je od strahu premrazilo, kaj se je z otrokom zgodilo. Imalu so opazili svojega bratca v jami negibno ležati. Takoj so ga začeli vživljati, a Edi je bil že mrtev.

Rodbini Levstik izrekamo naše iskreno sožalje.

POSOJILA na posestva preskrbi; ameriške zadeve uredi; dolgove vterja; srečke drž. papirjev pregleduje, posreduje prodajo: DR. IVAN ČERNE, gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6. Cene zmerne!

Nesreča z motorjem

Vrhnika, 20. sept.

V petek zjutraj je odšel s svojim motorjem vrhniški trgovec g. Jože Grom v Logatec, kjer ima svojo podružnico. Med potjo se mu je pridružil trg. pom. Mirko Mavri in sta se oba peljala na motorju. Na logaškem polju mu je prišel nasproti s srednjim vozom voznik iz Logatca in mu zastavil pot z desne na levo, tako da g Grom ni imel več proste poti. V zadnjem momentu je stisnil zavore, s čimer je hotel preprečiti karambol.

Ker pa je prehitro zavrl, se je motor dvakrat obnil in vrgel oba motociklista pod voz, ki sta se znatno poškodovala. Zdravniško pomoč je nudil ponesrečencema takoj g. dr. Milan Papež. Nesreča ni zahtevala težjih posledic, kar je pripisovati tudi spretnosti motociklista.

Častiti duhovščini

priporočam svojo veliko zalogo Hubertus in dežnih plaščev, pelerin ter črnih zimskih sukenj že od Din 850 naprej. - Pri nakupu 10% popusta.

Fr. Lukić, Ljubljana, Stritarjeva ul.

Ce greš ciganu za botra

Kako so cigani iskali botro in plačali kokoši.

Št. Rupert na Dol., 19. septembra.

Tu so se mudili nekaj časa cigani, ki so ljudi tu in tam pritisnili za kako stvar. Na zanimiv način so si n. pr. iskali botrov za svoje menda še nerojeno dete. K gospej K. na Ravnik sta prišla dva in prosila, da bi šla stara dva za botra njihovemu otroku, češ da jih ne moreta nikjer dobiti. Naš Dolenjec je že znan po svojem usmiljenju. In je seveda rekla mati: »I kaj deš, stari, kar šla bi v božjem imenu, saj so reveži.« In tako je obveljalo. Pa cigana še nista bila zadovoljna s tem. »Pa daj nam dobra majka še eno kuro v dar.« Pa jo je dala dobra majka in še kaj drugega, kakor se seveda spodobi za krščanske botre.

Pravijo, da sta bila cigana prav zadovoljna, ko sta šla od dobre majke. No in vse bi bila pozabila dobra majka, ko je izvedela, da sta jo cigana ociganila, ko bi se ne bilo to zgodilo še pri dveh ali treh drugih dobrih majkah. Tako je izvedelo o tem tudi uho postave.

Pa sta prišla v ciganski tabor dva orožnika in z njim par dobrih mamic po svoje kokoši. In sta vprašala dobre majke, koliko hočejo za kokoši. »I moja je glih najbolj rejasta, ne bje dala za 3 kovače.« Pa so cigani plačali vse kokoši, ker denar so imeli. Še celo nekaj jurjev se je menda svetilo iz ciganove listnice. Pač pa so precej morali pobrati svojo ropotijo in iti.

Na slične načine so se cigani tudi ženili. Še drugi slučaji so bili, da res ni bilo miru pred njimi — zato smo oblastvu prav hvaležni, da je ukrenila potrebno. Saj je naš kmet usmiljen človek in rad da, če vidi potrebo, ampak goljufati se pa nihče ne da rad.

Od ust do ust

gre glas o izborni kakovosti pravega

terpentinovega mila

Kaj pravite?

*Sedaj mi, **sladkosnedni** Ljubljanci zobljemo dobro sladko grozdje, ki ga dobimo še kar poceni na našem trgu. Pojemo ga prav dosti in imajo prodajalci dober zaslužek. Če pa vprašamo, **odkod je** to grozdje, dobemo vedno enak odgovor: iz Dalmacije, iz Banata, iz Hrvatske, le redkokdaj nam odgovori prodajalec: s Štajerskega ali iz Bele Krajine, še redkeje: z Dolenjskega.*

*Čudna je ta reč — toliko tarnajo vsako leto Štajerci in Dolenjci, da ne **morejo** prodati vina, da bi se pa **spomnili** in **spravili tudi** kaj grozdja v denar, na to mislet ne pridejo. Pa bi za grozdje še več iztržili, kakor za vino. Če bi Dolenjci pripeljali na ljubljanski trg **velike** množine grozdja in ga prodajali po primerni ceni, bi prav lahko onemogočili vsako konkurenco Dalmatincev in Vojvodincev. Za grozdje iz južnih krajev je voznina znatno višja, kakor za dolenjsko. Prav tako bi lahko Dolenjci dosti svojega grozdja mogli prodati tudi na zagrebškem trgu. Zanimivo je, da so se prvi spomnili na prodajo grozdja Belokranjci.*

*Dolenjci pa menda niso srečni, če ne prešajo grozdja, če ne kipi v njihovih kleteh mošt in niso vsi sodi polni vina. Je res **nekaj poezije v tem**, ali kadar gre vinogradniku **za denar**, naj raje prevdari, kako bi še boljše **vnovčil žlahtni pridelek** svojih goric, kot pa s **tem, da vse leto ponuja vino** na vse strani. Zganite se Dolenjci, **ne bodite zaspanci**; od denarja, **ki ga dajemo Ljubljanci za** grozdje, dobite tudi **vi lahko prav lep del. Samo** začeti je treba. Brez **začetka pa seveda še nikoli ni** bilo nič in nikoli nič **ne bo!***

EFEKTNA LOTERIJA

v korist zgradbe doma za služkinje

Dobitki:

Ena sobna oprema ali pa konj . . .	Din 7000
Dva šivalna stroja po	Din 3000
Eno moško ali žensko kolo ali pa **blago** za obleko	Din 2000
Dve stenski ali žepni uri po	Din 1000
Dva kosa kotenine ali šifona po . . .	Din 300
Dva dobitka po prosti izberi po . . .	Din 200
15 dobitkov po prosti izberi po . . .	Din 100
160 dobitkov po prosti izberi po . . .	Din 50

Vsaka srečka samo **pet** dinarjev!

Dobe se po trafikah. — Naročajo se pri:

Zadruga »Dom služkinj«, Semeniška ulica št. 2, Ljubljana.

Kupujte! Kupujte!

Koledar

Nedelja (15. pobinkoštna), 21. septembra: Matej, apostol in evangelist.

Jutri, ponedeljek, 22. septembra: Tomaž Vil., Mavricij in tovariši, mučenci. Mlaj ob 12.42. Herschel napoveduje lepo vreme.

Osebne vesti

= **Duhovska imenovanja.** Za nadzornika za verouk na osnovnih in meščanskih šolah v Ljubljani je imenovan g. Josip Volc, stolni kanonik v Ljubljani. — Za vršilca dolžnosti ravnatelja škof. ordinariatne pisarne v Ljubljani je imenovan g. Jože Jagodic, škof. tajnik v Ljubljani.

= **Poročila** sta se 14. t. m. gdč. Slava Remec in gosp. Franc Bregar, trgovec na Muljavi pri Stični. — 22letna nevesta je rojakinja iz Gorice, kateri je svetovna vojna v otroški dobi ugrabila očeta in mater in jo z dvema malima bratcema pregnala v širni svet. V Cerknico je prišla kot 14letna deklica, kjer je kot trgovska vajenka in potem kot trgovska sotrudnica preživela vsa mladostna leta. Bila je pošteno krščansko dekle in radi svoje postrežljivosti in vljudnosti vsestransko bila priljubljena. Ženinu in nevesti želimo, naj ju Božji blagoslov spremlja skozi vso dobo njunega bodočega zakonskega življenja!

= **Poročil** se bo danes v trnovski cerkvi v Ljubljani g. Anton Sinkovec, trgovec s čevlji, z gdč. Mario Marinko. Bog daj srečo!

= **Iz vojaške službe.** Za sanitetnega poročnika so imenovani privatni zdravnik dr. Karel Mataušek ter zdravnika in vojnodržavna gojenca dr. Stanislav Kolar in dr. Vladimir Trampuž; ponovno je bil sprejet v aktivno službo orožniški kap. I. razr. Davorin Mavrič. — **Upokojeni** so strojni major Ivan Karner, peh. polkovnik Konstantin Časni, sanitetni polkovnik mornarice dr. Fric Vrečko, peh. kap. I. razr. Branko Kropek, orož. kap. I. razr. Adolf Becič, peh. kap. I. razr. Adolf Perten, višji voj. uradnik ekonomske stroke III. razr. Aurel Auer, nižji voj. uradnik I. razr. Franjo Marčič, san. polkovnik dr. Josip Korlaet, peh. kap. I. razr. Konrad Breznik in konjeniški kap. I. razr. Vilibald Bernard, topniški polkovnik Otokar Šulc in nižji voj. uradnik ekonomske stroke I. razr. Martin Naglič; v rezervi je preveden v pehoto zrakoplovni podporočnik Franjo Janežič.

= **Iz železniške službe. Premeščeni so uradniki III/3:** Pelicon Josip, administr. uradnik, direkcija Subotica v komercialni prometni oddelek, direkcija Ljubljana; Tavčar Ivan, komercialni uradnik, Jesenice na Rakek; Sovre Janez, prometni uradnik, Mirna peč v Šmarje-Sap; **zvaničnik I/2:** Wernik Vincenc, strojevodja, kurilnica Jesenice v kurilnico Ljubljana II. gor. kol.; I/4 Kremžar Alojzij, strojevodja, kurilnica Ljubljana II. gor. kol. v kurilnico Jesenice; **zvaničnik II/1:** Mislej Jakob, kretnik, Vel. Trgovišče, direkcija Zagreb na Tezno; II/2: Megušar Ivan, Karlovac, direkcija Zagreb v Ljubljano glav. kol. — **Nastavljeni so za zvaničnika I/4:** Perdija Jurij, prometni zvaničnik, Račefram; za **zvaničnika II/3:** Loučarič Lovro, tovorni sprevodnik, Ljubljana gor. kol.; Željko Jožef, kurjač, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Soršak Simon, tovorni sprevodnik, Pragersko; Mesarič Simon, tovorni sprevodnik, Pragersko; Maliverh Frančišek, skladiščni desetar, Rakek; Brumen Peter, tovorni sprevodnik, Pragersko; Kokolj Janez, tovorni sprevodnik, Ljubljana, glav. kol.; Merkuš Simon, tovorni sprevodnik, Ljubljana, gor. kol.; Meden Edvard, tovorni sprevodnik, Ljubljana, glav. kol.

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu **„Creme Orizol"** Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zaloga: »Cosmochemia, Zagreb, Smičiklasova 23. Telefon 49-99

Dr. med. Lojze Kramarič

specijalist za kirurgijo

ordinira od 1/2 2.—1/2 4. pop.

Ljubljana, Miklošičeva 18/II.

Novi grobovi

† **Kresnice.** Umrla je v Kresnicah trgovka Marijana Taufar v 74. letu starosti. Pogreb bo v nedeljo ob pol 3 pop. N. v m. p.!

† **Umrl** je v ljubljanski bolnišnici 19. t. m. gosp. Josip Satran, poslovodja tvrdke Iv. Jančar. Pogreb se bo vršil v nedeljo ob 3 pop. iz splošne bolnišnice. N. v m. p.!

N. v m p.!

Mala kronika

★ **Tovarišem akademikom in abiturijentom.** Ker se vrši letos vpisovanje v zimskem semestru že v času od 25. sept. do 5. okt., se bo tudi redna menza odprla prej kot prejšnja leta. Zato vložite prošnje po **možnosti do** 30. sept., priložiti je treba ubožno spričevalo, kolokvijska spričevala oz. maturitetno spričevalo in nabiralno polo. Formularje za prošnje in vse informacije dobite v pisarni DPD, Miklošičeva c. 5. — Dijaško podp. društvo.

★ **Delovno občestvo za učitelje** kmetsko-nadaljevalnih šol Dravske banovine se bo vršilo dne 3. in 4. oktobra 1930 v Ljubljani. Poleg poročil gg. voditeljev so na sporedu aktualna predavanja. Važnejše predloge glede organizacije oziroma pouka na kmetsko-nadaljevalnih šolah je poslati kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani do 26. septembra. Delovno občestvo je obvezno za vse voditelje. Istočasno z občestvom bo razstava učil in učnih pripomočkov za pouk na kmetsko-nadaljevalnih šolah. Za to razstavo naj pošljejo voditelji primerna učila, ki so jih ali sami izgotovili ali pa so jih za šolo nabavili in ki so se izkazala kot dobra. Vsa učila se naj uradno pošljejo kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani vsaj do 27. septebra 1930. **Za učiteljice gospodinjskih nadaljevalnih šol** se vrši delovno občestvo z razstavo dne 6. in 7. oktobra 1930 v Ljubljani. Za to razstavo so merodajne iste smernice kakor za razstavo učil za kmetsko-nadaljevalne šole.

★ **Natečaj za sodnike.** Razpisuje se mesto starešine okrajnega sodišča v Kozjem ter po eno mesto sodnika pri okrajnih sodiščih v Kamniku, Kranju in Radovljici. Prošnje je predložiti službenim potom do najkasneje 4. oktobra t. l.

★ **Nesreča otroka pri igri.** V ljubljansko bolnišnico so včeraj pripeljali 8letnega Simona Stanka, sina delavca z Homca pri Kamniku. Ta je v petek pri igri tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo.

★ **Zaprte gostilne v Postojni.** V Postojni so italijanske oblasti zaprle gostilne g. Štefinu, g. Graceroliju in g. Burgerju, češ da je v Postojni preveč alkoholnih gostiln.

★ **V Službenem** listu kraljevske ban. uprave **dravske banovine št. 26** od 19. septembra t. l. je objavljena »Zahvala Njiju Veličanstev kralja in kraljice za čestitke ob rojstnem dnevu prestolonaslednika«, dalje »Zakon o izročitvi novih zastav pešadijskim in konjeniškim polkom in komandi žandarmerije«, »Zakon o skupnem davku na poslovni promet«, »Zakon o konvenciji o trgovini in plovidbi med kraljevino Jugoslavijo in republiko Estonijo«, »Uredba o [illegible] službencev ministrstva za zunanje posle [illegible] diplomatsko-konzularnih zastopništev« in »Uredba o ocenjevanju uradnikov in uslužbencev ministrstva za zunanje posle ter diplomatskih in konzularnih zastopništev«.

Danes točno ob 3. uri

tombola v Kranju

I. dobitek nov BMW avto (Din 35.500·—)

II. dobitek: ves les za stan. hišo (Din 17·200·—)

spalnica, kolesa itd.

Tablice po Din 4.—

★ **Človek.** Velika higijenska razstava »Človek«, nameščena na ljubljanskem velesejmu, ostane še nekaj tednov odprta vsak dan od 8 do 12 in od 15 do 18. Na to razstavo, ki vzbuja občo pozornost tako glede svoje bogate vsebine kot poljudnosti, opozarjamo zlasti šole in društva. Skupne obiske je predhodno javiti Higijenskemu zavodu v Ljubljani v svrho dodelitve zdravnika-tolmača.

★ **Zahvala.** Podpisano upraviteljstvo izreka najlepšo zahvalo »Prosvetnemu društvu v Zasipu« za darovano vsoto 200 Din revnim učencem tukajšnje šole. Upraviteljstvo drž. osnovne šole Zasip, 17. sept. 1930

★ **Avtobusna vožnja Poljčane—Ptuj.** V zadnjem poročilu je bila pomota. Avtobus ne vozi iz Rog. Slatine nazaj ob 10 k vlaku proti Mariboru, ampak ob 16.

★ **Na dr. Krekovi meščansko-gospodinjski šoli v Zgornji Šiški** se prične novo šolsko leto dne 1. oktobra 1930. Sprejemajo se notranje, ki plačajo 1000 Din mesečno in zunanje 25 Din za vsako kosilo. (Kosilo je obvezno za zunanje vsakokrat kadar kuhajo.) V zavodu bo nemška konverzacija. Nadaljna pojasnila daje vodstvo. Prospekti na razpolago.

★ **Tamburaškim zborom** naznanjamo, da je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani »sedem starih božičnih pesmi« za tamburaški zbor in petje, ki jih je priredil prof. M. Bajuk. Cena 16 Din. Vsebina zbirke je sledeča: 1. Sveta noč, I. Gruber. 2. Slava na višavi, L. Cvek. 3. Glej zvezdice božje, L. Belar. 4. Pastirci iz spanja, L. Smolej. 5. Angelsko petje, L. Cvek. 6. Zveličar nam je rojen zdaj in 7. Poglejte čudo se godi, Gr. Rihar. Pri božičnih prireditvah bodo naši tamburaški zbori ob izvajanju teh napevov nudili občinstvu veliko božičnega veselja in razpoloženja; saj so sami stari znani in ljubki napevi, brez katerih ni pravega božičnega radostnega občutja.

★ **Ne prezrite!** — Današnji številki smo priložili prospekt, glasom katerega bo izdajala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani **pet raznih zbirk knjig proti mesečni naročnini.** — Leposlovna knjižnica (4—6 knjig) bo obsegala letno ca. 1500 strani; Ljudska knjižnica (6 knjig) ca. 1800 strani; Zbirka domačih pisateljev (4 knjige) ca. 1100 strani; Zbirka mladinskih spisov (4 knjige) ca. 800 strani; Zbirka poljudno znanstvenih in gospodarskih spisov (3 bogato ilustrirane knjige) ca. 900 strani. — Vse knjige bodo moderno opremljene in v polno platno vezane. Mesečni prispevki so pa tako nizki, da je zares vsakomur mogoče postati naročnik za eno ali več zbirk. Prepričajte se — prečitajte izredno ugodno ponudbo na priloženem prospektu!

★ **A. Černivec, Petdelna računica za osnovne šole, I. in II. del** (ločena kakor doslej). Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani pripravlja novo izdajo gornjih dveh knjig, po katerih je bilo že delj časa stalno povpraševanje. Knjigi, prilagodeni novemu učnemu načrtu, je pregledal tudi že Glavni prosvetni svet; nista pa odobreni kot učni knjigi, ker se po učnem načrtu v I. in II. razredu osnovnih šol ne sme razen čitanke rabiti nobena druga knjiga pri pouku v šoli. Prav dobro pa bosta Računici služili učencem kot pomožni knjigi doma. Praksa je pokazala, da sta knjigi brezpogojno potrebni: zato se je Zaloga odločila za novo izdajo. Obe knjigi bosta na razpolago takoj prve dni oktobra tega leta, založnica pa sprejema naročila že sedaj.

Moj mož ne more na delo, hripav je in močno kašlja — — — — — — — — — —

Kašelj, hripavost? Na vsak način naj vzame Kresival.

BAYER **KRESIVAL** vedno si priprav če kašljaš al pa si hripav

★ **Nagrobne spomenike** najceneje v najnovejših oblikah dobite pri kamnoseško-kiparskem podjetje **Franjo Kunovar**, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

★ **Darujte Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Trančo 2.**

★ **Opozarjamo na oglas** Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

★ **Otroški zdravnik dr. Dragaš** zopet redno ordinira, Beethovnova ulica 15.

★ **Sanatorij v Mariboru,** Gosposka 49, telefon 2358. Najmodernejše urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aparati (višinsko solnce, diatermija, tonizator). Lastnik: Primarij dr. Černič Mirko, specijalist za kirurgijo.

★ **Dr. France Podkoritnik,** bivši asistent na kirurgičnem oddelku splošne bolnice v Mariboru je odprl privatno prakso v Velenju.

★ **Društvo zobnih zdravnikov** za dravsko banovino opozarja svoje člane na znanstveno predavanje dr. Julija Schmira o moderni zobni protetiki, ki se vrši v torek 23. t. m. v zobnem ambulatoriju OUZD v Ljubljani od 17 naprej ter se nadaljuje po potrebi še 24. t. m.

★ **Slovenci, ki potujete v Zagreb** obiščite gostilno »Pri Staroj Harmici«, Radičeva 1, tik Jelačič trga. — Vodi jo družina Černe, katera je imela nad 150 let staro gostilno na Sveti Gori pri Gorici.

★ **Redni avtobusni promet** prične obratovati 22 sept. Ljubljana—Vel. Lašče—Ribnica—Kočevje. Odhod iz Ljubljane 5.30 — 15.30, odhod iz Kočevja 7.00 — 12.30 — 19.30. Vozi Avtoprometna družba Pečnikar.

★ **Pet delavnih dni v tednu pri tvrdki Bata.** Največji tovarnar v Evropi, Tomaž Bata v Zlinu na Češkem je objavil včeraj v vseh češkoslovaških listih, da z dnem 13. oktobra uvede v svojih podjetjih pet delavnih dni v tednu ter pravi, da bo s tako preuredbo dela skušal napredovati v načelu: zvišanje plač — znižanje cen proizvodom, ker bo proizvodnja ostala na isti višini — dnevno 100.000 parov pri zaposlitvi 20.000 ljudi.

☆ **Ni potrebno,** da nadalje trpite bolečine kurjih očes in zveriženih nohtov, ker jih v kopališču »Slon« brez krvi in bolečin odstranjujejo vsaki dan za dame in gospode.

★ **Emer. šefzdravnik dr. Helmuth Husserl** iz Gallspacha došel in je otvoril svojo radiovisoko-frekvenčno ordinacijo, izv. aparati po dr. F. Zeileis-u dne 15. sept. v Celovcu, Banhofstr. 23, tel. št. 1508.

★ **Vsakemu in tudi Vam** se izplača ogled dospelih modnih novosti za gospode in dame pri tvrdki Novak, Ljubljana, Kongresni trg 16. Tam kupite dobro in najceneje.

Dr. Jože Rant

zobni zdravnik v Škofji Loki

je na študijskem potovanju

in do preklica ne ordinira

★ **Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru priredi gostilničarski-gospodinjski tečaj** za hčere gostilničarjev, ki bo trajal od 15. oktobra do 15. decembra. V ta tečaj se sprejme 16 gojenk, ki so telesno in duševno zdrave, ter najmanj 16 let stare. Gojenke bodo stanovale in se prehranjevale v gospodinjski šoli »Vesna«. Prošnje z obvezo staršev, da bodo krili vse stroške internata, je vložiti do 5. oktobra pri zvezi gostilničarskih zadrug v Mariboru, kjer se dobe tudi vsa nadaljnja pojasnila.

★ **Ekskurzije v severno Afriko.** Kakor vsako leto prireja tudi letos Francoska linija razne ekskurzije. Za mesec oktober sta na sporedu dve veliki ekskurziji in sicer v Severno Afriko, od katerih traja vsaka po 14 dni. Ekskurzija obišče več znamenitih mest Severne Afrike z avtomobili ali pa po železnici. Celotni stroški vsake ekskurzije znašajo za I. razred fr. frs. 3600, za II. razr. pa fr. frs. 3350 za osebo. Potovanje je zelo prijatnega in poučnega značaja. Kdor se želi pridružiti temu potovanju, naj se obrne na Francosko linijo v Ljubljani, katere zastopstvo ima g. Ivan Kraker, Kolodvorska ul. 35.

★ **Graham moka** se zdravniško priporoča ljudem, ki trpe na prebavi in vsem, ki uživajo veliko mesa. Razpošilja po 5 kg za Din 40 po poštnem povzetju Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

★ **Strojna pletarna M. Lazar** obratuje od 15. julija t. l. dalje v lastnih prostorih — Ljubljana, Rimska cesta 21.

★ **Gospa, svetujemo Vam,** da pred pranjem trdo vodo omehčate z navadno sodo, nato pa perete s pravim terpentinovim milom »Gazela«.

★ **Izvrsten sladek mošt** toči »Unionska klet«. Prepričajte se!

Ljubljana

⊙ **Za 6. september napovedani koncert »Ljubljanec«,** ki je bil vsled tragičnih dogodkov odpovedan, se vrši v ponedeljek, **6. oktobra,** ob 8 zvečer v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Vsi, ki smo ta dan stali pod vtisom groznih novic, ki so prihajale, smo nehote primerjali žalno pesem v sužnost pregnanega izvoljenega ljudstva (Super flumina Babylonis sedimus — Ob vodah babilonskih smo sedeli in jokali) z ono žalostjo in bolestjo, ki je bila ta dan prizadjana nele našemu narodu, temveč vsemu slovanstvu. Tudi našemu narodu, ki je oropan šol, društev, njegov jezik zaničevan, njegovi pripadniki v množicah tirani v ječe, se je že izvila enaka pesem-žalujka, kakršno je tukaj kraljevi pevec David položil na jezik svojemu ljudstvu.

⊙ **Pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah se prične 1. oktobra 1930.** Vpisovanje bo v nedeljo, dne 28. septembra, od 9. do 12. ure dopoldne na dekliški osnovni šoli pri Sv. Jakobu za vajenke ženske umetne oblačilne in pletilne obrti, na I. deški osnovni šoli na Ledini za kovinske obrti, na II. deški osnovni šoli na Cojzovem grabnu za stavbne obrti, na III. deški osnovni šoli na Vrtači za splošne obrti in na IV. deški osnovni šoli na Prulah za moške umetne, oblačilne in pletilne obrti. V smislu § 99 b in § 100 obrtnega reda so dolžni brez izjeme vsi vajenci in vajenke obiskovati obrtne nadaljevalne šole. Nanovo vstopivši vajenci in vajenke morajo k vpisovanju prinesti zadnje šolsko izpričevalo oziroma šolsko odpustnico, učno pogodbo in 22 Din kot šolnino in vpisnino. Šolnina znaša mesečno 20 Din.

⊙ **Ljubljanska mestna plinarna** je s sedanjimi predavanji in poskusnim kuhanjem pokazala marsikateri gospodinji, kako se lahko prihrani mnogo truda in denarja pri kuhi. Ker so bila ta predavanja vedno do sedaj v nemškem ali hrvatskem jeziku, kar je bilo neprimerno posebno za služkinje, se je izkazala potreba, da se za pouk o kuhi s plinom izvežba domača moč. Od danes naprej se bodo vršila predavanja v našem domačem jeziku. Sicer ni kuhanje s plinom nobena posebna umetnost, za katero je potrebna posebna nadarjenost, potrebna je pa le, da se praktično pokaže, kako naj se praktično ravna in kuha s plinom v gospodinjstvu, da je mesečni račun za porabo čim nižji. Neverjetno se zdi, in vendar je resnica, da je kuhanje s plinom polovico cenejše kot pa kuhanje s premogom, ako se pravilno štedi in ravna s plinom. Mestna plinarna namerava prirediti večerne kurze specijelno za služkinje, in sicer popolnoma brezplačno in vabi s tem vse, ki se za ta pardnevni tečaj zanimajo, da se prijavijo plinarni. Istotako pa bi bil priporočljiv tudi tečaj ali sestanek za gospodinje, da se morejo same praktično pod nadzorstvom in poukom priučiti čim najvarčnejše kuhe in peke. Čim se priglasi vsaj šest gospodinj, se bo sporazumno določil čas. Uslužbenka plinarne, ki je poverjena s tem delom, je absolvirala daljši tečaj v Nemčiji, je pa gospodinjam, ki kupijo plinske aparate v plinarni, z vsemi nasveti na razpolago tudi preko dneva, da more praktično doma v stanovanju pokazati, kako naj se ravna s plinskim štedilnikom, da je uspeh čim najboljši. Pozivljamo torej naše gospodinje, da priglase svoje kuharice za omenjeni štiridnevni tečaj, ki se bo vršil na Šentjakobski šoli po želji gospodinj popoldne ali zvečer. Prijave sprejema Mestna plinarna vsak dan od 8. ure do 5. ure popoldne.

⊙ **Lekarne:** Nočno službo imajo: Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

V ponedeljek: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1; Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24; in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41 (Sv. Krištof).

★ **Pri pokvarjenem želodcu,** vretju v črevesju, slabem okusu, glavobolu, mrzlici, zaprtju, bruhanju in driski učinkuje že en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice zanesljivo, hitro in ugodno. Znameniti zdravniki za želodčne bolezni izpričujejo, da se »Franz-Josef« voda za z jedjo in pijačo preobložena prebavila izkaže kot prava dobrota. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ZNATNO

ZNIŽANE CENE

Vzgoja otrok je naloga šole in staršev. Kdor hoče svoje otroke vzgojiti za zdrave in vesele ljudi, naj jim ne daje alkoholnih pijač, ampak

OVOMALTINE

ki je najprimernejše za porast in okrepitev organizma.

Velika škatlja Din 56·—, srednja Din 32·— mala Din 16·—.

Dr. med. Zdenka Tominšek
specialistka za kožne in spolne bolezni
kozmetika — diatermija
ordinira od pol 10. do 12. in od 3.-5. ure.
Ljubljana, Ciril-Metodova ul. 16/I.
(za gimnazijo na Poljanah)

⊙ **Služkinje!** Redne tedenske **pevske vaje** Vašega zbora se vršijo vsak **četrtek ob pol devetih zvečer** v Alojzevišču na Poljanski cesti v pritličju levo. Vabljene ste vse, ki imate dober glas in dobro voljo držati se **točnosti in reda.** Na svidenje! Pevovodja.

⊙ **Sobotni živilski trg** je bil z vsem v izobilju založen. Celo gobe so se spet pojavile, v malih količinah sicer, pa zelo drage. Drobni jurčki, komaj za noht veliki, po 6 do 7 Din majhna merica. Res delikatesa! Več je bilo lisičk, dobile so se po 1.50 Din liter, pozneje tudi po 1 Din in ceneje. Tudi nekaj litrov borovnic, zadnji letošnji pridelek, so prinesle ženske s hribov. Prodajale so jih po 5 Din liter. Za Jugoslovansko knjigarno so razpoložile ženske nekaj domačega sadja, večina jabolka. Razmeroma drag sadež; vse boljše vrste po 5 in 6 Din, najslabša jabolka so bila po 3.50 Din kilogram. Zreli so tudi že letošnji orehi, prodajajo se po 3 do 3.50 Din liter, v lupinah seveda Naši Belokranjci so pripeljali na trg množino grozdja, največ »Šmarnice« po 6 Din kilogram. Tudi druge vrste grozdja so po 6 Din, le nekaj črnega grozdja so dajali po 7 Din kilogram. Vzdolž njihovih košar je bila ves čas izredno živahna kupčija, kar pomeni, da se Ljubljančan rad sladka s sladkim grozdjem. Slive so bile po 5 Din, toda v nekaterih zabojih je bila že sama zmes, bolj podobna marmeladi kot slivam. In vendar gre tudi takšno blago v denar! — Dovolj je bilo na trgu raznih sočivnih živil in zelenjave vseh vrst. Paradižniki so bili po 4 Din kilogram, luščen grah po 15 Din liter, luščen fižol po 2.50 do 3 Din liter, stročji fižol, ki ga je pa že malo na trgu, po 2 do 3 Din kilogram. Čebula je po 1 do 1.50 Din kilogram, repa po 3 za 1 Din, zeljnate glave po 2 Din. Kumare po 0.50 do 1 Din kos. Kisla repa je po 4, kislo zelje po 5 Din kilogram. Krompir na drobno drži svojo stalno ceno 1.25 za kilogram, dočim ga je večje množine v žakljih lahko dobiti ceneje. Za Ljubljanico na Sv. Petra nasipu so ga kmetje pripeljali celo vrsto voz. — Živahno povpraševanje je bilo za mlečne izdelke. Okrog stojnice, kjer so prodajali vrhniški sir po 24 Din kilogram, je bila ves čas pravcata gnječa in gospodinje niti na vrsto niso mogle kmalu priti. Drugi siri so bili po 25 do 28 Din kilogram in so takisto imeli dovolj odjemalcev. Maslo je popustilo v ceni. Še pred tedni je bilo po 44 Din, zdaj je po 40 Din kilogram. Pozna se, da se je začelo z letošnjo krmo, vsled česar je več mleka, torej nujno tudi več drugih mlečnih proizvodov. Občuti se prav tako, da je minula letoviška sezija, saj so šle v letovišča kot v Rogaško Slatino, na Bled, na Brezje, v razne toplice ogromne množine različnih mlečnih izdelkov, zlasti masla. — Perutnine je bilo na trgu dovolj. Gospodinje so z veliko vnemo in zanimanjem otipavale piške in piščance, pa peteline in drugo perjad. Sploh je v tem kotu kupčija nekam posebno živahna in je tam med petelini in piščanci vsak tržni dan prav posebna gneča. Tolsti piščanci so bili po 30 do 40 Din par, druga perutnina po uvidevnosti. Jajc je bilo cele zaboje, cena se je sukala okrog stalne višine, 2.50 do 2.75 Din par.

⊙ **Samoumor zapeljanega mladeniča.** Življenje, ki ga živi znaten del sodobne mladine, je tako, da privede mnoge pogosto do obupa. Včeraj zjutraj se je pripetila v Ljubljani tragedija, ki v strašni luči osvetljuje življenje one mladine, ki se je izgubila v spolzka pota in sedaj ne ve izhoda — ne iz svoje krize. Iz Žirov je prišel iskat v Ljubljano dela 22letni mladenič A. B. Delo je dobil in tvrdka ing. Tornago ga je nastavila za nočnega čuvaja na novi stavbi na Vodovodni cesti. Ali B. je živel mučno življenje. Nekje je svoječasno staknil kal grde bolezni, za katero je silno trpel. V petek bi moral v bolnišnico, tam pa so B. odklonili, ker je bolnišnica prenapolnjena. B. je obupal in sklenil napraviti konec telesnim mukam in svojemu izgubljenemu, čeprav še tako mlademu življenju. Včeraj okrog pol 7. ure zjutraj ga je našel delavec Valentin Ješe mrtvega na stavbi. Ponoči se je B. ustrelil z brovningom v prsa in si prestrelil žilo tik pod srcem. O samoumoru je bila obveščena policija. Policijska komisija zdravnika dr. Jurečka in uradnika Podobnika je odredila prevoz trupla v mrtvašnico k Sv. Krištofu, obenem pa je popisala in dala spraviti vso malenkostno imovino samoumorilca. — Ta mladi fant je le ena žrtev blatnega močvirja, ki vabi vse komaj doraslo mladino. Nešteto je še drugih žrtev, ki morda ne izvrše samoumora, ki pa so jim vendar uničeni notranji mir, zdravje in vse življenje in za katere javnost nikoli ne izve.

⊙ **Delavec padel s strehe.** Težka nesreča se je pripetila včeraj dopoldne v Metelkovi ulici. Okrog 10. ure dopoldne je popravljal streho tovarne Globočnik 55letni delavec Franc Rihar. Na strehi mu je spodrsnilo in Rihar je padel približno 5 metrov globoko na tla in obležal težko ranjen in nezavesten na tleh. Močno si je namreč poškodoval lobanjo in se je bati, da si ni pretresel možgan. Poškodovan je tudi v boku. Poklican je bil reševalni avto, ki je Riharja prepeljal v bolnišnico. Rihar stanuje pod Brdom pri Viču št. 38. Njegovo stanje je zelo resno.

⊙ **Abonente** na dobro, zdravo, zadostno in ceneno meščansko hrano sprejema gostilna v **Rokodelskem domu.** Pijača ni obvezna, pivcem pa je na razpolago štajerc, cviček, pivo, malinovec.

⊙ **Tatvine v Rožni dolini.** Železničar Jakob Jurše ima v Rožni dolini pri svoji hiši na cesti IX. lepo brajdo, ki je letos obljubljala dosti grozdja. To grozdje pa je zamikalo neznane zlikovce, ki so ponoči prišli in brajdo obrali. Odnesli so okoli 10 kg grozdja, povrhu pa so mu še pomandrali in pokvarili trto, tako da ima Jurše okoli 150 Din škode. — 12letni deklici Pavli Velkavrhovi je na cesti VI. nekdo odnesel 230 Din vredne čevlje, ki jih je sezula, ko je kopala krompir na njivi.

⊙ **Nesreča pri izstopanju.** 21letna blagajničarka Štefka Jeglič je te dni prehitro izstopila v Šiški iz avtobusa, ko je ta še vozil. Jegličeva je pri tem padla se močno potolkla po obeh kolenih in na desni roki. Med vožnjo izstopati iz avtobusov je res nevarno.

⊙ **Dr. Dereani,** specialist za očesne in ušesne bolezni, ordinira zopet Kongresni trg 14.

⊙ **Higijenično svetlo likanje** ovratnikov in perila, kemično snaženje vsakovrstnih oblek. — **Šimenc,** Kolodvorska ulica 8.

Prepričajte se o trpežnosti **VRVARSKIH IZDELKOV** iz prve kranjske vrvarne
Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.
in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20; Celje, Kralja Petra c. 33, in v Kamniku, Šutna 4.

Maribor

☐ **Spomin črnega dne...** V dneh 10. in 12. oktobra bomo v Mariboru obhajali desetletnico koroškega plebiscita. V petek dne 10. oktobra bo ob desetih dopoldne v stolnici maša zadušnica za padle borce v Korotanu; med mašo zadušnico bodo vse trgovine zaprte. Ob enajstih bo spominska seja mariborskega občinskega sveta in drugih občinskih zastopstev v mariborskem okrožju. Zvečer se bodo na Pohorju, Kobanskem in drugod zažgali kresovi; širom Slovenije pa bodo po Zdrava Mariji zazvonili zvonovi. Ob osmih zvečer uprizori mariborski Ljudski oder v Narodnem gledališču izvirno dr. Dornikovo trodejanko iz koroške povestnice. V nedeljo, dne 12. oktobra, pa bo v unionski dvorani spominski narodni zbor s predavanjem dr. Oblaka iz Ljubljane in nastopom mariborskih pevskih zborov, ki zapojo pred in po predavanju nekaj najlepših ter izbranih narodnih pesmi. Tudi se bodo v nedeljo, dne 12. oktobra po mariborskih ulicah pobirali prispevki za koroške brate.

☐ **Hotelska šola v Mariboru.** Maribor dobiva kompenzacije; ustanovitev enoletne gozdarske šole je ena med temi. V akciji je sedaj druga zadeva; za ustanovitev posebne hotelske šole gre, ki bo za razvoj tujskega prometa in pa hotelske industrije pri nas precejšnje važnosti. V Maribor jo dobimo; seveda bo treba dobiti za to primerne prostore ter je to drugo vprašanje na dnevnem redu obravnav mariborskih gospodarskih krogov. Kakor doznamo, potekajo predpriprave za ustanovitev omenjene šole v ugodnem smislu.

☐ **Carinska poslopja ob meji** se bodo gradila. Svoj čas smo poročali o načrtu, da se vzdolž naše severne meje postavijo prepotrebna uradna in stanovanjska carinska poslopja. V četrtek, petek in včeraj se je mudila v Mariboru ter ob meji posebna komisija s šefom carinskega oddelka pri ljubljanski finančni direkciji I. *Kostičem* ter ing. *Pavlinom* na čelu. Komisija je pregledovala ob meji teren in zasnovala načrt za gradnjo omenjenih poslopij; z gradnjo bodo pričeli spomladi, tako da bodo tekom poletja vsa uradna in stanovanjska poslopja pod streho. Tudi se je ob priliki bivanja komisije v Mariboru razpravljalo vprašanje gradnje nove velike mariborske carinarnice.

☐ **Smrtna kosa.** V graški bolnišnici je umrl v starosti 71 let Vincenc Golob, mizar, Vetrinjska ulica 17. Pogreb bo jutri ob 16 iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

☐ **Iz šentpeterske fare.** Za kaplana je imenovan Anton Plevnik, prej kaplan v Št. Janžu na Dravskem polju.

☐ **Narodna odbrana** v Mariboru bo priredila dne 1. decembra v Narodnem domu veliko slavje. Društva se opozarjajo na to ter se naprošajo, da ne določajo za omenjeni dan morebitnih drugih prireditev.

☐ **Agentura tuk. francoskega konzulata** nam sporoča, da je otvorila svojo pisarno v prostorih [illegible]ske elektrarne v Vrazovi ulici 2 in da [illegible]ovno — izvzemši nedelje in praznike — [illegible] od 15—17.

☐ **Koncertna sezona pričenja.** Dne 3. oktobra ponovi Glasbena matica v stolnici svoj prvi cerkveni koncert (Grečaninov, Liturgia domestica).

☐ **Razmah zimskega sporta.** Mariborski zimski sportniki se za novo sezono prav vneto pripravljajo; razmah zimskosportne misli v Mariboru dokazuje najbolj okolnost, da se poleg že obstoječih smučarskih edinic snuje nov »Mariborski smučarski klub«, katerega ustanovni občni zbor bo dne 24. t. m. ob 20 pri Zamorcu. Na dnevnem redu je poročilo predsednika pripravljalnega odbora, čitanje pravil, določitev članarine, volitve in program za sezono 1930-31. Ustanovnega občnega zbora se lahko udeležijo vsi, ki so se prijavili pri pripravljalnem odboru.

☐ **Posestno gibanje.** Viktorija Andrejek je kupila od mestne občine parcelo v Grajskih vratih za 10.060 Din; Ivan in Roza Wurzinger pa sta kupila od mestne občine parcelo v magdalenskem predmestju za 4840 Din.

☐ **Živahno vrvenje** je te dni ob magdalenskem parku; cirkus Titanik se je tamkaj ustavil. Precej dolgo ni bilo v Mariboru nobenega cirkusa; zanimanje za novodošli cirkus je zato precejšnje. Danes bosta pod vodstvom ravnatelja Slive dve predstavi. Ansambl obstoja iz 20 prvovrstnih artistov; tudi razpolaga cirkus z izvrstno dresiranimi konji in lastno godbo. Vsaka predstava ima nov spored. Cirkus ostane v Mariboru brzčas še nekaj dni. —

☐ **Letošnja žetev divjega kostanja** se bo oddala potom ustmene licitacije, ki bo jutri ob pol 17 pri mestnem gradbenem uradu v Frančiškanski ulici 8 (soba štev. 2).

☐ **Občni zbor »Maribora«** bo prihodnji petek ob pol 20 v pevski sobi z običajnim dnevnim redom. Po občnem zboru pevska vaja.

☐ **V znamenju običajne živahnosti** je bilo včerajšnje sobotno tržno življenje. Kmetje so med drugim pripeljali 92 vreč krompirja, 31 čebule, 22 zelja in 17 kumare. Na perutninarskem trgu so težile cene kvišku; kokoši je bilo na prodaj 52 (30 do 45); piščancev 1156 (25—65); rac 32 (20—30); gosi 9 (60—80), puranov 16 (60—90). Na slaninarski trg je pripeljalo 35 slaninarjev 83 zaklanih svinj (15—28 kg). Na sadnem trgu so se dobila jabolka po 3—6, hruške po 6—10, slive 3.50—5, breskve 5—8, grozdje 5—10. Tudi se je včeraj po dolgem presledku uveljavila na trgu železna roka, ki je zaplenila večjo količino pokvarjenih pljučk in pa 3 polliterske in 6 literskih steklenic z mlekom.

☐ **Zimsko sportni odsek SPD Maribor-Ruše** opozarja članstvo, da prične te dni inkasant pobirati članarino za letošnjo sezono. Obenem naj člani izpolnijo po inkasantu predložene verifikacijske prijavnine, ker se bodo člani ločili v tekmovalce in smučarje-turiste. Istočasno se bo pobiral tudi znesek 12 Din za nezgodno zavarovanje; premija za slučaj smrti znaša 20.000 Din, ravno toliko za trajno invalidnost, za bolestnino pa dnevno 10 Din.

☐ **Eksplozija v kamnolomu.** Včeraj popoldne je prišlo v makolskem kamnolomu do težke nesreče. Dinamit se je predčasno sprožil. V bližini se je nahajal 18letni delavec Anton Kropec, ki je zadobil nevarne poškodbe na obrazu, očeh in po celem telesu. Odpeljali so ga takoj v splošno bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

☐ **Iz mestnega avtomobila je padel** včeraj popoldne pred kavarno Orijent 20letni elektrik Konrad Cizer. K sreči je odnesel le lažje poškodbe. Nahaja se v domači oskrbi.

☐ **Dobra hrana v javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6** v A-razredu opoldne in zvečer Din 8.30, v B-razredu Din 12.30, v C-razredu Din 14.30. Priglašajte se!

KDOR TRDI
da je kurjenje velika skrb in da je kurivo drago, gotovo še ni poskušal kuriti s

ZEPHIR PEČJO
10 kg. drva — katera greje eno sobo — **24** ur čez
Večji tipi grejejo 3 do 4 sobe enako. Na zahtevo brezplačni popis:
Zephir tvornica peči d. d., Subotica
Varujte se slabih ponaredb.
Samoprodaja za Ljubljano: **Breznik & Fritsch;**
Celje: **D. Rakusch;** Maribor: **Pinter & Lenard**

Celje

Redna seja celjske občinske uprave.

V petek, 19. septembra t. l. se je ob 6 zvečer vršila pod predsedstvom mestnega načelnika g. dr. A. Goričana redna seja celjske mestne uprave. Ker se je bilo preko počitnic nabralo mnogo materijala, je bila seja izredno dolga, vendar pa resna. Po uvodnih formalnostih je najprej poročal g. načelnik o svojem potu v Belgrad k slavnosti na dan rojstva Nj. Vis. prestolonaslednika. V vznešenih besedah se je spominjal prestolonaslednikovega rojstnega dneva, veličastnih vojaških slavnosti na Banjici in pomembnega slavlja ob prenosu Karadžorđevih kosti v novo kraljevsko grobnico na Oplencu. Nato se je spomnil g. načelnik mučnega in težkega dogodka v Trstu ter izrazil sočustvovanje celjskega mesta. Šolsko-kulturni odsek se bo še posvetoval o tem, kako bi spomin na strašni dan v Celju tudi vidno označili. — Končno je načelnik v Belgradu izvršil tudi več intervencij v korist mestni občini, tako zlasti v zadevi regulacije Savinje ter skupno z načelniki Ljubljane, Maribora in Zagreba v zadevi gostaščine. Akt o regulaciji Savinje je našel v hidrotehničnem oddelku poljedelskega ministrstva, kjer so mu obljubili ga rešiti v teku 8 dni, kar se pa žal kljub obljubi še ni zgodilo. Gostaščino bo mestna občina lahko pobirala še do konca l. 1931.

Po tem načelnikovem poročilu so poročali posamezni referenti. Med drugim je bilo sklenjeno: Občekoristna stavbna zadruga prosi, da bi mesto prevzelo jamstvo za 2 milijona stavbnega posojila. O tem bo sklepal še odsek. — Oglasilo se je več reflektantov za gradnjo stanovanjskih hišic po načinu onih na Lanovžu. Ker pa so tozadevna sredstva občine izčrpana, bo finančni odsek sklepal o najetju posojila do najvišjega zneska 600.000 Din. — Na občino padejo razne dajatve za vzdrževanje policije, ki rešitev tega vprašanja urgira. Ker pa banovina še ni ugotovila staleža celjske mestne policije in nje proračuna in ker je dalje prizadeta tudi celjska okoliška občina, za enkrat obč. uprava v tem vprašanju ni ničesar sklepala. — Dolg je bil razgovor o nastanitvi novozidanega dvoriščnega trakta pri mestnem magistratu ter o nastanitvi mestne policije, ki zahteva kar 9 sob za svoje potrebe. Misli se na to, da bi policija zasedla prostore v hiši v Vrvarski ulici 1, a proračun za adaptacijo in nabavo opreme je previsok. Adaptacija bi prišla nekako na 27.000 Din, oprema pa bi po zahtevah policije stala celo 47.170 Din. — Zadeva se bo rešila najbrž tako, da se bodo v novi trakt vselili uradi mestnega načelstva, ki bodo tako izpraznili prostore v Radakovičevi hiši ter v dvoriščnem traktu magistrata, v kterega bo prišla po adaptaciji policija. — Za reševalni oddelek bo občina adaptirala sobo v pritličju sedanjega magistrata in uredila neposredni dohod s ceste. Pravtako bo v prostorih rešilnega oddelka oskrbela prho z novim Juncker-aparatom. — Telefon in alarmno napravo si bo moralo nabaviti društvo na lastne stroške. — Za dela na novem dvoriščnem traktu mestnega magistrata bo občina najela 250.000 Din dodatnega posojila. — Pravtako se je prekoračil proračun za novo stavbo mestne elektrarne »pri Kroni« ter bo občina najela 200.000 Din dodatnega posojila. — Nov tovarniški kompleks na Sp. Lanovžu dobi kanalizacijo, kar bo stalo občino 32.000 Din. — Hotel »Union« je zaprosil za občinske takse prosto dovoljenje za vsakovečerni koncert in družabni ples. Prošnjo je občinska uprava odklonila iz načelnih razlogov. — Celjski sportni klub je zaprosil, naj bi mestna občina ogradila sportni prostor na Gla-

Skupina ameriških Slovencev na znamenitem francoskem brzoparniku »Ile de France«, dospela v Ljubljano 9. avgusta 1930, pošilja naslednje pismo:

Gospodje! V prijetno dolžnost si štejemo, da se zahvalimo uradništvu francoske linije Cie. Gle. Transatlantique, oziroma osobju na parniku »Ile de France«, na katerem smo spodaj podpisani z mnogimi drugimi zelo zadovoljno in srečno odpotovali iz New-Yorka dne 1. avgusta. Bilo nas je po številu 48 potnikov, kateri smo potovali s posredovanjem dobro znane tvrdke John L. Mihelich Co., Cleveland, Ohio, na gori omenjenem parniku. Gospod August Kollander, poslovodja J. L. Mihelich Co. nam je storil mnogo uslug med potjo. On nas je spremljal od Clevelanda do Ljubljane.

Predvsem se moramo zahvaliti Chief Stewardu III. razreda na parniku »Ile de France« za njegovo prijaznost in skrb, ki nas je v domačem slovenskem jeziku zabaval in pripomogel, da smo udobno potovali. Vsi Jugosloveni, posebno pa mi Slovenci, se mu zahvaljujemo in z veseljem priporočamo vsem našim prijateljem parnik »Ile de France«, na katerem je zaposlen tako blag in postrežljiv gospod.

G. Stahl v Parizu tudi zasluži našo zahvalo, kajti on nam je uredil v Parizu vse potrebno, da smo mi in naša prtljaga nemudoma odpotovali naprej proti svojemu cilju. Mi, kakor tudi mnogi drugi Slovenci nimajo toliko zanimanja za Pariz kot pa zato, da čimpreje odpotujejo naprej proti svojim domom. Zatorej svetujemo družbi, da, ako želi ista, da bodo potniki najbolj zadovoljni, da vse potnike odpravi iz Pariza na direktnem vlaku, ki odpelje vsako jutro ob 7.30 iz Pariza.

Tudi ne smemo prezreti prijaznosti in postrežljivosti gg. Blum v Baselu in Majdiča v Buchsu; oba sta nas lojalno postregla in omogočila, da je naša številna velika prtljaga z nami nadaljevala potovanje.

Končno se moramo zahvaliti tudi g. Ivanu Krakerju in njegovemu osobju za prijazen sprejem v Ljubljani in za pomoč, ki so nam jo nudili v tem mestu.

Napravili smo rekordno potovanje med Clevelandom Ohio in Ljubljano. Mi smo odpotovali iz Clevelanda 31. julija popoldne in v Ljubljano pa smo dospeli dne 9. avgusta ob 9 zjutraj ne da bi menjali vlak iz Pariza. Celotno potovanje iz Clevelanda do Ljubljane je trajalo samo 8 dni 9 ur.

Naša prijetna dolžnost je: Priporočati francosko linijo med našimi prijatelji.

John Lekan, družina Lavrich, Anton Eppich, John Zakrajšek, Stanley Dolenc, Rozi Repar, Katarina Zaiser, Jože Blaž, Jernej Matičič, družina Kvas, Jože Preskar, Anton Tomšič, Alojzija Perša in družina, Ivan Kolenko in družina, John in Mary Krauthaker, Mary Marolt, Leben Agnes, Akurzij Somrak, Agnes Novak, Leo Mišmaš, Anton Zorman, Jože Mehle, George Maurin.

Konc. zobotehnik Lujo Schubert
je otvoril svoj
zobni atelje
v Ljubljani, Pražakova ulica 15
(Palača Pokojninskega zavoda)

Cenjenemu občinstvu in gostom
restavracije hotela Lloyd
naznanjam, da bom sedaj po smrti svojega soproga vodila restavracijo v istem obsegu tudi nadalje. Priporočam se cenjenemu občinstvu in stalnim gostom za obilen obisk z zagotovilom točne in solidne postrežbe.
Marija Bučar.

Ženski svet pozor!
Ravnokar so prispeli najnovejši vzorci damskih plaščev že od Din 50·— naprej.
Oglejte si zalogo istih čimpreje. — Ogled neobvezen. — Vzorce pošljemo po pošti z navedbo cene.
TEKSTILBAZAR, dr. z o. z.
Ljubljana, Krekov trg 10.

ziji. Ker je Glazija važno šetališče in tudi preveč v sredi mesta, si bo moral sportni klub iskati prostora drugje. — Kakor smo že svoj čas poročali, je posebna komisija ugotovila možnost gradnje nove ter prepotrebne justične palače v Celju ter stavila predloge mestni občini, ki bi bila pri rešitvi tega vprašanja močno prizadeta. Občinska uprava je ugotovila, da predlogov komisije brez hude škode za finančno gospodarstvo ne more sprejeti. Instalacije, ki bi jih morala izvršiti v novem poslopju mestna občina, bi stale nekako pol milijona dinarjev, zemljišče v Gregorčičevi ulici bi prišlo na 1,200.000 Din, poprava starega sodišča bi stala tudi nekako pol milijona, adaptacija jetnišnice Din 200.000, ureditev prostora Za kresijo 100.000 Din in prenosne pristojbine nekako 100.000 Din. — Za kritje teh izdatkov bi morala občina najeti k že obstoječim 15 miljonom še 2,600.000 Din posojila, česar pa občinsko gospodarstvo ne zmore.

Novo mesto

Srebrno poroko je slovesno obhajal na svojem starem romantičnem gradu Hmeljniku g. graščak baron Wambold dne 19. t. m. Na predvečer tega slavnostnega dne je gorel na Hmeljniku velik kres, ki se je dobro videl v Novo mesto.

Dve osebni vesti. Bivši komisar pri okr. načelstvu v Novem mestu g. Otmar Skale, ki je bil imenovan k okr. načelstvu v Litiji, je podal ostavko na državno službo ter bo vstopil v službo pri novomeški Mestni hranilnici. — G. živinozdravnik Jos. Štupar pa je odšel na svoje novo mesto v Sarajevo.

Gradba Prosvetnega doma se je končno vendar začela. Delavci kopljejo sedaj temelje. Kakor je iz načrta razvidno, bo novi dom zares impozantna stavba in lep okras za mesto.

Velika kolesarska klubska dirka na Gorjance bo danes. Dirka obeta biti prav zanimiva, zlasti ker je teren zelo različen in težaven. Obenem vabi klub vse one, ki se zanimajo za to panogo sporta, da pristopijo h klubu kot člani.

Trbovlje

Promenadni koncert. Danes, v nedeljo, je na trgu pred cerkvijo ob 4 popoldne promenadni koncert rudarske godbe.

Že zopet pomanjkanje vode. Seveda na Tereziji, v veliki delavski koloniji. Ženske se pritožujejo, da se jim voda že ob 6 zjutraj zapre, ob času, ko pridejo njihovi možje z nočnega dela in ko je v delavskih kolonijah največje življenje. Ali se res ne moremo vendar enkrat takim pritožbam izogniti, posebno letos, ko ni bilo ravno suše. Kaj pa vodni števci, pridejo li vendar že enkrat na površje? Stvar se zavlačuje že nad leto dni, pravilnik je že davno potrjen, kaj še čakamo?

Tebovelčani se danes, v nedeljo, udeležimo proslave desetletnice obstoja prosvetnega društva v Hrastniku. Treba je bilo res posebne žilavosti in zdravih živcev onim, ki so vztrajali v tem kraju pri prosvetnem delu celih deset let, bili dan na dan od vseh omalovaževani, šli pa za ciljem, ki so si ga začrtali neustrašeno, in so vsem sramotilcem kljubovali. Seme, ki so ga sejali, je dobro obrodilo, in naš Janko Arnšek je na svoje delo in vztrajnost z drugimi svojimi sodelavci lahko ponosen.

Občinski upravni odbor bo na občinski plenarni seji med drugim predlagal: da se odda stavbo upravnega poslopja klavnice g. Ferencu. Kolonija zadruge »Dom in vrt« dobi priključitev k vodovodu ter se bodo po koloniji napeljale potrebne močnejše cevi.

Kočevje

Pred nekaj dnevi smo poročali, češ, da so nekateri fantje v Sodražici pokvarili nek avto. Dotični avtomobil pa se je pokvaril na cesti iz Loškega potoka proti Sodražici, še predno je prišel v Sodražico in, ne da bi poškodbo povzročil kak Sodržan, temveč se je avto sam pokvaril.

Mlin na motorni pogon. Naša pokrajina je borna, a za silo le nekaj pridela. Letos je še precej dobra letina. Žita je tudi nekaj in prav tako koruze. Velike preglavice pa so delali našim poljedelcem do sedaj mlini na vodo. Pozimi voda v Rinži zamrzne, poleti je sploh nič ni, spomladi in jeseni pa po deževju tako naraste, da prestopi bregove in so vsi mlini do polovice v vodi. Zato so bili naši ljudje primorani, da dajali svoje žito mleti drugam, največ v žuženberške mline. Zdaj je z motornim mlinom, ki stoji ob ljubljanski cesti blizu »Uniona«, v tem oziru mnogo truda prihranjenega.

Naši gozdovi. Zopet je prisijalo solnce in še je čas, da se človek prosto kreče v naravi. Zato marsikdo, ki opravlja kako službo za zidovjem, prav rad zavije v bližnje gozdove, da se navžije svežega zraka. Marsikje v okolici pa so gozdovi popolnoma izsekani. Nehote se moraš vprašati, ali je dopustno tako ravnanje? Če bo šlo tako naprej, bomo imeli pri nas čez par desetletij pravi Kras. Gole skale štrle na mestih, kjer so bili prej krasni gozdovi. Najlepši in najbolj skrbno negovani so vsekakor Auerspergovi gozdovi. Ta kontrast vidiš že od daleč. Kaj pa bo ostalo potomcem? Gole skale, drugega nič! Danes gre ljudem kupčija dobro od rok, jutri slabše, zato se ne ozirajo na nobeno dejstvo, kadar se pokažejo ugodne cene. In ko se čutijo bolj petične, začno iz objestnosti zapravljati denar in posledica — gospodarstvo gre rakovo pot. Zato bi bila zelo na mestu malo večja smotrenost pri izsekavanju.

Vrhnika

Ukosil ga je. Brivski pomočnik Jože Fožnarič, zaposlen pri brivskem mojstru Janku Grobeljšku, je šel za razvedrilo kosit otavo. Tega dela ni vajen, zato je med košnjo dobil od soseda težje poškodbe s koso v noge. Na obeh nogah ima prerezane žile, tako da je moral oditi v bolnišnico v Ljubljano.

Doba veselic je minula za to poletje. Imeli smo več veselic, katere je pa vse prekosila ona 10. avgusta ob odkritju spomenika Ivanu Cankarju, kjer je bilo samo na veselici nad 2000 oseb. Spomenik dobi sedaj tudi kmalu ograjo visoko 60 cm.

Elektrika je napeljana tudi v Kačjo vas, da ta del ne bo v egiptovski temi. Iniciativo za to je dal g. Reven Peter, ki je sprejel napeljavo v obe svoji hiši.

Popravilo cerkve sv. Lenarta je v zadnjem tednu lepo napredovalo. Zvonik bo dobil tudi novo streho.

Borovnica

† **Franc Ramovš.** V noči od petka na soboto je umrl, vdan v voljo božjo, g. Franc Ramovš, žel. strojevodja v pokoju. Bil je star 69 let, a mu usoda ni več naklonila dalje živeti, čeprav je upal na to. Polagoma so mu pešale telesne moči, dočim je bil na duhu skozinskoz čil. Vseh 5 otrok je skrbno odgojil, med njimi je najstarejši sin France vseučiliški profesor. Pogreb pokojnika se bo vršil v nedeljo ob četri na 4 pop. Pokoj mu!

Gospodinjski tečaj. Gospodinjski tečaj, ki smo ga svoječasno naznanili, se bo pričel v nedeljo popoldan. Udeleženk se je priglasilo 16. Tečaj bosta vodila g. župnik in od Krš. ženske zveze g. Karla Grosova iz Ljubljane.

Kranj

Gorenjcem je, kot kažejo razni slučaji, še precej neznano, da ima kranjsko gasilno društvo po zaslugi svojega načelnika g. R. Mayerja krasen rešilni avtomobil, eden najlepših voz te vrste v Sloveniji. Ta sanitetni avto zadnje čase prav mnogokrat pridno in uspešno intervenira v slučajih, kjer je treba hitre pomoči. Gorenjcem se priporoča, da se ga prav pridno poslužujejo in da je zanje bližji in zato cenejši kranjski rešilni avto kot pa katerikoli drugi. — Gasilno društvo v Kranju priredi danes ob 3 popoldne na Glavnem trgu veliko in izredno bogato gasilsko tombolo, ki nudi avtomobil, ves les za hišo, opravo, kolesa itd. še neštevilno veliko lepih dobitkov. Tombola bo pritegnila zanimanje vse Gorenjske, ker je znana in popularna postala radi svoje tradicije in bogatih dobitkov. Prebitek tombole pa bo za nov sanitetni avtomobil.

Celodnevni ali poldnevni pouk na osnovni šoli. Iz krogov staršev kranjsko osnovno šolo obiskujočih otrok se je sprožila želja, naj se na osnovni deški in dekliški šoli uvede — kot je to večji del že storjeno po mnogih krajih — samo poldnevni pouk, pri katerem četrtek kot doslej prost dan odpade. Argumenti, ki govorijo v prilog podani želji in prošnji, se tičejo tako strani učiteljstva kot strani šolo obiskujočih otrok. V mestu, kjer je pouk intenzivnejši in je čestokrat potreben nekoliko širši in bolj raztegnjen okvir šolskih predmetov, je treba učitelju večje, podrobnejše priprave za čim smotrenejšo izrabo šolskih ur. Šoloobvezni deci pa dosedanji celodnevni sistem škodi zato, ker zlasti pozimi otroci ves dan z izjemo malih presledkov prebijejo v šoli in je čas za naloge in pripravo podan šele zvečer. Še bolj pomanjkljiva in kvarna plat pa se kaže z zdravstvenega stališča, ker otroci razen nedelje ne pridejo prav nič na zrak in posledica tega je, da se spomladi pričenja doba obolevanja in izostajanja dece iz šole. S poldnevnim poukom — vsaj v jesensko-zimskem času — bi se nudil otrokom prost čas za pripravljanje in učenje podnevi in za popoldanski oddih ter bivanje po možnosti v svežem zraku, na drugi strani pa bi se preventivno preprečile nerednosti in obolenja, ki nastopajo spomladi. Apeliramo na merodajne faktorje, da v mejah in okviru podanih možnosti uslišijo in ugodno rešijo želje in prošnje staršev. Prepričani smo, da eventuelno porajajoče se neprilike in nemožnosti niso nepremostljive in neodstranljive.

Št. Jernej na Dolenjskem

Trgatev se je ta teden pričela. In sicer za ono grozdje, ki je začelo gniti. Zadnje deževje je namreč grozdju škodovalo, zlasti besemu. Začelo je pokati in gniti in zato ni drugega kazalo, kakor da to grozdje poberejo, da tako drugo, še zdravo obvarujejo pred gnilobo. Če bo v bodoče ugodno vreme, bo vseeno še dovolj dobre kapljice za prodajo.

Meso je pri nas odločno predrago: po 18 Din kg. V Kostanjevici ga prodajajo po 14—16 Din, v Mariboru pa, kakor smo brali v »Slovencu« z dne 18. septembra, celo po 8 Din. In vendar je Maribor mesto in Kostanjevica tudi. In kruh je pri nas po 2.50 Din, v Kostanjevici pa po 1.50 do 2 Din. Kaj če bi za nekaj časa prišli mesarji in peki poskusit k nam svojo srečo. Če drugod s to ceno izhajajo, bi pri nas še toliko bolj, in bi ceno lahko še nekoliko dvignili.

Cirkus smo imeli minule dni, pravi cirkus, »komedijontarje«. To ni pri nas prav za prav nič novega, ker imamo »cirkus« večkrat, samo z razliko, da je drugače vstopnina prosta, to pot pa je bilo treba plačati vstopnino.

Planina pri Rakeku

Okrožni zdravnik

Dr. Stanko Perpar

zopet redno ordinira

Šoštanj

Šahovski klub — ustanovljen. V četrtek 18. t. m. se je vršil ustanovni klub šahovskega kluba. Poleg raznih nasvetov in predlogov šahistov je občni zbor sprejel klubska pravila in izvolil sledeči odbor: predsednik g. Ivan Sušel, podpred. g. dr. Stane Medic, tajnik g. Rudolf Koren, namestnika g. Anton Koželj in g. Josip Veingerl, preglednika gg. Ivo Svet in Ivan Resnik. Klub bo takoj pričel z rednimi treningi, ki se bodo vršili ob torkih zvečer v kavarni »Union«, kjer je začasno klubov lokal. — Z ustanovitvijo šahovskega kluba je dana šahistom prilika in možnost, da najdejo v šahu razvedrila, obenem pa se lahko teoretično in praktično izobrazijo, zato vabimo vse ljubitelje šaha, da pristopijo v klub!

V nedeljo dopoldne ob 10 bomo imeli velik tabor tuk. Kmetske zveze. Govorniki pridejo iz centrale. Popoldne ob dveh ljudska tombola Prsvetnega društva. Glavni dobitki: telica, kuhinjska kredenca, svinja, voz premoga, sežem drv, vreča pšenične moke, ovca itd. — Torej: v nedeljo, 28. sept. pričakujemo obilne udeležbe, nebeške vremenarje pa prosimo za lepo vreme!

Mnogi seveda niti ne vedo, da ima Prosvetno društvo knjižnico z vsebinsko zelo bogatimi knjigami. Zimski večeri bodo kmalu tu in knjiga bo postala zopet topla in prijazna. Posezite po knjigah prosvetne knjižnice! Recimo, da bi se odrekli plevnatemu zagrebškemu šundu in se sprijaznili z dobro vzgojno knjigo... Ne bilo bi napačno, čujte!

Vič

Tržni red in pristojbine za dovoz na živilski trg stopijo v veljavo dne 1. oktobra t. l. Pobirale se bodo pristojbine, kakor je bilo svoj čas sklenjeno, in sicer: Od dvovprežnega voza 3 Din, od enovprege 2 Din, za ročne vozičke, košare itd. za vsako košaro ali voziček 1 Din. Na to opozarjamo vse interesente, da ne bo nepotrebnih prepirov s tržnim organom.

Trgatev grozdja so napravili neki pobalini v noči od petka na soboto pri trgovcu Lubšinu na Tržaški cesti, ter mu popolnoma »očistili« brajdo. Zlikovcem je policija že na sledu, ter bodo za svojo tatinsko sladkosnedenost prejeli plačilo.

Občni zbor Prosvetnega društva se vrši v petek dne 26. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Društvenega doma na Glincah. Prosimo da se člani društva in člani vseh odsekov občnega zbora zanesljivo udeleže.

Ljudski kino Glince predvaja danes ob 4, 6 in 8 zvečer velfilm: »V burji in viharju«. Ker je zanimanje za ta film zelo veliko, si pravočasno rezervirajte vstopnice.

Za sanacijo krize slovenskega knjižnega trga

Po svetovni vojni so se pojavili prvi znaki težke krize na našem domačem knjižnem trgu, in ta kriza je od leta do leta postajala hujša. Založbe so bile primorane omejiti svojo važno kulturno delavnost in iskati drugod kritja za vedno večje zgube, ki so jih imele z izdajanjem novih knjig. Nazadnje so morale, da se znebijo ogromnih zalog, ki so polnile skladišča, znižati knjigam cene na smešne zneske — a doprinos teh prodaj nikakor ni bil zadosten, da pokrije pasivne postavke, ka-li da bi predstavljal povečanje kapitala, ki bi utegnil služiti za nove investicije v založniške svrhe. Pri tem je treba pomisliti, da pri ljudstvu zanimanje za knjige nikakor ni padalo, marveč je počasi, a stalno raslo, o čemer najbolje pričajo naše knjižnice, ki izkazujejo vedno večji promet. Resnica je, da se mladina dandanašnji zanima za sport, za kinematograf in za druge stvari v vse večji meri nego nekdaj in da gre to zanimanje največ na rovaš knjige. Poglavitni razlog knjižne krize pa je brez dvoma v splošnem gospodarskem položaju ljudstva, kateremu je knjiga predraga. Podeželsko zanimanje za knjigo je razmeroma še prav malenkostno, kar gre nekoliko tudi na rame knjigotrštva, ki si ni znalo pridobiti na deželi toliko interesentov za knjige kakor v mestih. Drugih razlogov — mislim glede na tehtnost in literarno vrednost našega izvirnega in prevodnega slovstva — je tudi mnogo, ki so znatno prispevali h krizi naše knjige.

V poslednjem času so začele nekatere založbe na novo borbo za osvojitev čitajočega občinstva in poleg ponesrečenih, beležimo tudi posrečene poskuse nove delavnosti.

Naposled se je odločila stara in slavna **Jugoslovanska knjigarna** v Ljubljani za korak, ki utegne temeljito preobraziti položaj našega založništva.

Upoštevajoč vse razloge sedanje knjižne krize in v nadi, da jih vse po možnosti odstrani, je izdala oglas, čigar privlačnost je za čitajoče občinstvo, za ljubitelje knjig gotovo zelo močna. Z decembrom t. l. začne izdajati **pet raznih zbirk knjig,** katerih vsaka bo obsegala 4—6 del. — **Leposlovna knjižnica** je namenjena zlasti naši inteligenci. Prinašala bo prevode iz svetovnega slovstva, predstavljala pisatelje najboljšega slovesa v lepih, skrbnih in v vsakem pogledu dobrih prevodih. — **V ljudski knjižnici** bodo izhajala leposlovna dela nadpovprečne vrednosti, toda manj problematičnega značaja, najširšim plastem ljudstva z lahkoto dostopna, a se bodo radi preudarne izbere mogla blesteti tako v knjižnici inteligenta kakor na knjižni polici najpreprostejšega človeka. — **Zbirka domačih pisateljev** bo predstavljala čez leta dragoceno zakladnico izbranega domačega leposlovja, po kakovosti pomembnega domačega gradiva. V tej zbirki bodo izšli vsi nadaljnji zvezki **Ivan Pregljevih izbranih spisov.** — Prepotrebna je bila zbirka mladinskih spisov, v kateri bodo izšla poleg del domačih avtorjev najboljša dela iz svetovnega mladinskega slovstva, klasičnega in modernega, v celotnih izdajah. — **Zbirka poljudno znanstvenih in gospodarskih spisov** izpolnjuje občutno vrzel v našem praktičnem slovstvu. Ker bodo objavljeni v tej zbirki spisi splošnega pomena in za vsakega človeka koristni in zanimivi, bodo gotovo našli najbolji odziv. — V zvezi z naročnino na posamezne zbirke bo omogočeno naročati pod ugodnimi pogoji tudi prvovrstno revijo **Dom in svet.**

Te zbirke bodo izhajale od decembra t. l. dalje redno v gotovih presledkih in bodo naročljive proti tako nizki mesečni naročnini, da se čitatelju ne bo izplačalo več hoditi po slovenske knjige v knjižnico, kajti izposojnina, ki jo mora plačati knjižnici, je tudi denar in le za malenkostno višjo vsoto bo postal sam lastnik knjige, imel bo nepopisni užitek svoje lastne knjižnice, ki mu bo ob vsakem času na razpolago. Knjigo, ki se mu je priljubila, bo imel vse življenje zmerom pri roki in še potomci njegovi se jebod veselili in od nje imeli koristi. Na drugi strani pa bo prispeval svoj kamenček k izgradbi naše kulture, pomagal bo napredku in razvoju naših narodnih dobrin, postal bo sotrudnik, soudeležnik pri delu, ki je najvišja dika in največji ponos slehernega naroda.

Sistem mesečnega plačevanja knjig ima pri nas vse pogje, da se udomači in edino po tej poti utegne priti do ugodne rešitve krize slovenske knjige.

Jugoslovanska knjigarna sprejema naročnike na posamezne zbirke ali na poljubne kombinacije zbirk, tako, da more vsakdo naročiti kar ga najbolj zanima, hkrati pa je vsaki možnji dana možnost udeležbe. Dolžnost vsakega Slovenca, ki mu je mar napredek in izobrazba, ki hoče postati boljši in kulturnejši je, da se čim prej naroči na publikacije **Jugoslovanske knjigarne;** čim večji bo odziv, tem več bo mogla založba nuditi.

Klobuke jesenske novosti v zadnjih modnih oblikah in barvah, ter tudi razne športne klobuke in čepice nudi v veliki izberi raznih kakovosti specijalna trgovina klobukov

Mirko Bogataj (prej Pok)

Ljubljana, Stari trg 14

Sprejemajo se popravila

Cene zmerne! Solidna postrežba!

Ježica

Naš **društveni dom** dobiva po prizadevanju vnetih članov Prosvetnega društva v notranjščini glavne dvorane novo, popolnejšo podobo. Že teden dni se sučejo okrog doma zidarji in delavci, ki imajo opravka s preurejanjem odra v dvorani. Vsa prednja stran odra bo nova, solidno zidana. Pred odrom pa so člani Prosvetnega društva s »kulukom« izkopali dober meter globoko jamo, ki bo lepo obzidana ter urejena služila kot prostor za orkester. Tega sicer na Ježici še nimamo, pač pa se zadnja leta lepo uveljavlja tamburaški zbor, ki sodeluje pri vseh različnih nastopih in igrah. Oder dobi razen tega nov zastor, žal bo treba veled pomanjkanja denarja z novo scenerijo še nekaj časa potrpeti. Sčasoma pa pride tudi ta na vrsto. Vsa zidarska dela pri omenjeni prezidavi, odn. preureditvi izvršuje domače podjetje Erjavec. Vsa dela, ki so v zvezi s preureditvijo dvorane, bodo stala lepe tisočake, ki jih pa — še nimamo. Nekaj pač, ostalo pa bo treba šele zbrati. Nujnost vseh navedenih del pa je bila že zdavnaj podana, zato smo trdno prepričani, da nas bo javnost pri tem delu rada in obilno podprla. Ko bo vse dozidano, se bo v dvorani napravila posebna prireditev, na katero že zdaj opozarjamo. Vrše se tudi že priprave za bodočo sezono. Ko smo že pri domu, opozarjamo še na društveno knjižnico, ki je bogato založena s knjigami, žal se pa knjižnice farani premalo poslužujejo. Knjig je na izbiro, za malenkostno izposojevalnino jih dobite kadar želite, samo ponje je treba!

Rogaška slatina

Celjsko avtobusno podjetje nam je izredno ustreglo s tem, da odhaja sedaj avtobus proti Celju mesto zvečer raje zjutraj ob 8.50 in prihaja v Celje ob 10.10 dopoldne. V seziji smo imeli namreč nekako ta čas vlak proti Grobelnem, kjer je imel zvezo i proti Ljubljani ozir. Zagrebu i proti Mariboru. Sedaj pa opravlja isto službo celjski avtobus. Ustreženo pa ni samo nam v Slatini, marveč istotako potnikom, ki pridejo ob 8.40 zjutraj iz Krapine ozir. Rogatca do Slatine, pa nimajo zveze proti Grobelnem z vlakom, ker naprej ta vlak ne gre, tako pa imajo z avtobusom isto zvezo, kakor v seziji na vse strani. Opoldanska zveza iz Celja v Slatino je sicer po 15. septembru odpadla. Zadovoljni pa smo, da je vsaj zveza iz Celja oziroma Grobelnega zvečer ostala, kakor je bila v seziji.

Koroška Bela

Žalostno je bilo poslednje slovo od umrle kumice naše društvene zastave učiteljice gdčne Terezije Jalen na pokopališču v Rodinah. Šestnajst let je v šoli vzgajala kot mati šolsko mladino, izven šole pa v prosvetnem društvu vodila naše mladenke in dekleta. In baš ta požrtvovalnost je bila povod preganjanja, da je pred leti morala zapustiti naš kraj. Mi vemo, krivica se ji je godila, a junaško jo je prenesla; zato jo zdaj venča večna Pravica! — Prihodnjo sredo, 24. septembra, pa se je bomo še posebej spomnili pri sv. maši. Njen spomin pa bo svetil vedno med nami! Počivaj v miru vzorna učiteljica, požrtvovalna kulturna delavka!

Dečki in deklice »Marijinega vrtca« nam bodo drevi ob pol osmih pripravili s svojo dovtipnostjo lepo veselje v društvenih prostorih cerkvene hiše na Koroški Beli. Predstavili nam bodo »Bedaka Pavleka«, povrhu pa še pokazali, kako se godi kmetiškemu dekletu »Pri gospodi« (veseloigri). Starši naših malih bodo gotovo tudi njihovi prijatelji prišli pogledat mladinsko prireditev.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 21 sept.: 8.00 Prenos cerkv. glasbe iz zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu n. Ljub. — 9.00 Slavn. akademija ob priliki 25-letn. kn. šk. gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano. — 11.00 Koncert Radio orkestra. Klavir in harmonij solo. — 12.00 Tedenski pregled. — 15.00 Kmetijska ura. — 15.30 Humoristično čtivo, predava pisatelj Milčinski. — 16.00 Tamburaški klub »Kolo« iz Trbovelj. — 17.00 Calderon: Skrivnost sv. maše, misterij (Ljudski oder). — 19.30 Smetana: Dve vdovi (prenos iz Prage). — 22.00 Časovna napoved in poročila, plošče.

Ponedeljek, 22. sept.: 12.00 Dnevne vesti — plošče. — 13.00 Čas, borza, plošče. — 18.00 Koncert radio-ork. — Trobenta solo. — Havai jazz. 19.00 Prof. Tine Debelak: Poljščina. — 19.30 Higijensko predavanje: Dr. Petrič: Higijena mleka. — 20.00 Francoska glasba, izvaja radio-orkester. Vmesne samospeve poje g. Mirko Pugelj. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Torek, 23. sept.: 12.00 Dnevne vesti — plošče. 13.00 Čas, borza, plošče. — 18.00 Koncert radio-orkestra — 19.00 Prof. Fr. Pengov: Izrabni ali koristni efekt stroja. — 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Plošče. — 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Poročila in časovna napoved — plošče.

Drugi programi:

Ponedeljek, 22. septembra.

Belgrad: 12.45 Opold. koncert radio kvarteta. — 17.05 Prenos tonfilma. — 20.00 Orientalske pesmi. — 20.30 Odlomki opere »Boheme« — plošče. — 21.15 Koncert radio kvarteta. — 22.15 Koncert balalajk. — **Budapest:** 17.45 Plošče. — 20.15 Pevski koncert norveških pesmi; nato koncert vojaške godbe. — **Dunaj:** 15.20 Popoldanski koncert ork. — 19.30 Svetlobni viri nekdaj in sedaj. — 20.05 Koncert dunajske filharmonije; nato večerni koncert. — **Milan:** 12.15 Opoldanski koncert zabavne glasbe. — 21.00 »Werther«, opera; nato reproducirana glasba. — **Praga:** 21.00 Pevski koncert. — 21.30 Koncert solistov. — 22.15 Koncert jazz-ork. — **Langenberg:** 17.30 Popoldanski koncert radio-orkestra. — 20.00 Stara operetna glasba. — **Rim:** 13.30 Opoldanski koncert zabavne glasbe. — 17.00 Popoldanski koncert radio-orkestra. — 20.35 Koncert zabavne glasbe. — **M. Ostrava:** 19.35 Radio-kabaret. — 21.00 Pevski koncert. — 22.15 Koncert jazz-orkestra. — **Leipzig:** 16.30 Koncert mladinske glasbe. — 19.30 Trideset minut humorja. — 20.00 Vokalni in instrumentalni koncert.

Torek, 23. septembra:

Belgrad: 12.45 Opold. koncrt radio-kvarteta. — 17.30 Dve vijolini in harmonika. — 19.30 Zločini pri nas in v sosednjih državah. — 20.00 Koncert radio-kvarteta. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — **Budapest:** 17.30 Koncert zabavne glasbe. — 19.30 »Madame Butterfly«, opera Puccini; nato koncert cigansk. orkestra. — **Dunaj:** 15.20 Popoldanski koncert. — 17.10 Magneton (koncert novega instrumenta); 20.05 Dunajski večer (vokalni) in instrumentalni koncert. — **Milan:** 19.30 Večerni koncert zabvne glasbe — 20.40 Koncert komorne glasbe. — 21.10 Pester simfonični koncert, nato plošče. — **Praga:** 20.30 Koncert simf. ork. — 21.30 Pevski koncert. — 22.15 Koncert plesne glasbe. — **Langenberg:** 17.30 Popoldanski koncert zabavne glasbe. — 20.00 Večerni koncert radio-orkestra. — **Rim:** 17.00 Popoldanski koncert radio-ork. — 20.35 Koncert zabavne in lahke glasbe. — **M. Ostrava:** 17.00 Koncert zabavne glasbe. — 21.00 Zabavna in lahka glasba. — **Leipzig:** 19.40 Koncert zabavne glasbe. — 20.40 »Dunaj«, predavanje. — 22.15 Lahka in plesna glasba.

Desinfekcijska (razkuževalna) **sredstva** za vse svrhe proizvaja tvrdka CHEMOTECHNA družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg štev. 10

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Walt Green:

Iz dežele Liliputancev

Moj prijatelj John se je štirideset let svojega zelo solidnega političnega življenja z eno besedo pečal s tem, da je pripravljal pot za svoje imenovanje za poslanika v inozemstvu.

Čisto sem bil že izgubil tega mojega sošolca izpred oči. Gotovo je »stremel« natihoma v kaki kancliji dalje, odkar sem ga zadjič videl. Nekako pred desetimi leti pa je naenkrat odstremel. »Times« so prinesle kolosalno vest itd. Poslanik britanskega imperija v državi Liliput. No, John je imenovanje zaslužil. In sem mu na mestu poslal brzojavne čestitke. Kako pa sem se začudil, ko sem čez teden dni čital, da je John, ta častihlepni John — prosil za razrešenje! Ves svet se je čudil! In »Times« so dostavile, da je bila ta prošnja sami vladi nepojmljiva, da jo je pa ugodno rešila, ker je bila prošnja tako močno nujna in roteča. Teden dni nato so »Times« poročale, da se je baškar svojega posla razrešeni poslanik v Liliputu Mr. John R. vrnil v London, da pa ob dohodu na kolodvor tamkaj navzoči tisočglavi množici žurnalistov ni črhnil niti črke. Ta čudoviti John! Anglež se nikdar v življenju ne začudi, to pot se je pa čudila vsa Anglija.

Potem me je pa žena začela:

»Ali pojdeš vendar že enkrat obiskat Mra R-a ali ne? Saj sta bila prijatelja in tebi bo že povedal kako in kaj!«

To je tako zvani babji firbec, toda meni je šel, kakor se reče, na živce štirinajst dni in štirinajst večerov in petnajsti dan sem vzel sedem tablet Bromudrala in se odpeljal v Piccadilly obiskat čudovitega Johna.

Mr. John R. me je sprejel, kakor se pač sprejme prijatelj, s katerim si pet let boksal, brcal nogomet in veslal ter štel semestre v Oxfordu. Bliskoma sva sedela pri čaši whiskyja in pri tretji sem se mu razodel glede živcev in žene in tako in je odprl usta in začel:

»Bil sem imenovan, saj si bral. Pa sem se vkrcal na prvi parnik, ki jo je rezal proti Kairu in sem bil v štirih dneh z brzovlakom na meji države Liliput. Sedaj se pa prične ta zadeva,« je rekel, otresel ogorek cigarete in namršil obrvi, da sem se ga ustrašil.

»Torej izstopim iz vlaka na prvo postajo v državi Liliput in zagledam tam zbrano vojaštvo z generalom, gasilstvo z nadgasilcem, občinski svet z županom, radovedneže z žurnalisti na čelu in se je vseknil župan, salutiral general, dal zatrobiti nadgasilec in vse je bilo pripravljeno za sprejem novega poslanika Velike Britanije. Ozračje je bilo slovesno do solz, jaz sem se držal, predstavnik države, trdo kakor preveč poškrobana srajca in... tedaj je prišel generalni direktor carinarnice z dvema vojakoma in tremi cariniki in odvedli so me, debelo gledajočega kakor vola, v senci bajonetov v poslopje carinarnice.

»To bo pomota, gospod inspektor,« sem zajecljal. »Nisem noben tihotapec, nego poslanik...«

»Dosedaj, gospod, ste potnik iz inozemstva. Morda se bo že čez uro izkazalo, da ste kaj več. Le potrpite in nobenih protestov!«

Zunaj je igrala godba, kar čutil sem, kako trdo in strumno stoje vojaki, kako lije županu s čela pot, toda jaz sem odpiral svoje kovčege in bilo mi je, kakor da so me polili z ledom.

Pa ti gre, inšpektor, pa ti najde v kovčegih cel vagon robe, ki se mora ocariniti: vse srajce, hlače, suknje, cilindre, kravate, moj Bog; Kolinjsko vodo, akte, poverilnice, pisma, dnevnik, vse je vzel! Potem je ukazal odpeti vagon, kjer je bilo moje pohištvo itd. Potem so me reci in piši! do nagega slekli, proglasili za uvoz luksuzne robe mojo srajco, lakaste čevlje, cilinder, zlato uro, zlato dozo...« in kar nisem slišal še nikoli, sem čul tedaj: moj solidni prijatelj John je klel kakor nor. Napravil je močan intermezzo, izpolnjen s sto »damned!« Ko se je oteščal s celo ploho whiskyjev, je nadaljeval s pridušenim glasom:

»Tri ure sem sedel čisto gol v nekaki temnici, ki je značila čakalnico carinarnice. Dva vojaka sta me stražila. Damned! Čez tri ure je stopil v celico glavni inšpektor na čelu vseh svojih uradnikov in mi s slovesnim glasom naznanil, naj se oglasim čez štirinajst dni zopet pri njem, ker bo seja carinarnikov čez trinajst dni in je mogoče, da bo dotlej vse zacarinjeno. Skočil bi bil na lumpa, toda v Liliputu je zakon vse kaj drugega kakor pri nas v Angliji. Torej sem milo rekel, naj napravijo sejo takoj. Rekel mi je, da je v zakonu določeno, da morajo biti seje vsakega petnajstega v mesecu in da ni nikjer rečeno, da bi se morala ali smela za koga napraviti izjema. Potem sem s tresočim glasom prosil, naj mi v imenu britanske vlade posodijo in kreditirajo vsaj mojo obleko, ki sem jo imel na sebi, da bom mogel vsaj napraviti drugi dan poklonitveni obisk pri predsedniku republike itd. Vse zaman. Damned!!! In še srajce mi niso dali. In so šli. Damned, damned, damned!!! Pomisli sedaj, take uši liliputanske! Kakor Guliver sem bil, uši so me zvezale, pomisli, zastopnik britanske vlade nag v carinarnici, kjer so mu zacarinili obleko in cilinder. Potem sem napravil pismeno prošnjo na liliputanskega predsednika. Prošnjo so odnesli, odgovora pa ni bilo nobenega. Damned! Končno sem le priklical nekega carinika in ga poslal po generalnega inšpektorja. Zgovorila sva se, damned! da je edini izhod iz položaja ta, če se na mestu vrnem nazaj za mejo. V tem primeru dobim vse svoje reči takoj nazaj. Izprosil sem si eno uro časa, da razmislim. Potem sem pozvonil in inšpektor mi je na zahtevo vrnil vse moje reči proti potrdilu. Mimogrede sem brzojavno rotil londonsko vlado, da me razreši. Mari naj živim, človek, sredi takih ljudi? Morda desetletja živeti pri njih! Damned! In je šla vsa moja kariera k vragu. Damned, damned!«

Smeh me je silil, toda obvladal sem se in sem se zgražal in obljubil sem, da bom prihodnjič v parlamentu glasoval, naj se poslaniško mesto v Liliputu sploh ukine.

Vse to ni špas, ampak špas je to. Vse, kar sem sedajle pravil, se je godilo pred desetimi leti. To kar bom pa sedajle povedal, se je godilo včeraj.

Posetil sem svojega prijatelja Johna R. v njegovem ministrstvu. John je medtem postal že sir. In sva kramljala. Naenkrat se sir John nekaj spomni, zakrohoče se, da je odmevalo in seže v neki predal.

»Tole poglej!«

Pomislite, ljudje, bil je akt liliputanske vlade, ki je na osebno intervencijo predsednika vlade izpremenila tekom desetih let zakon v toliko, da se smejo britanski poslaniki v bodoče v lastni obleki, čeprav je to uvoz luksuzne robe, izpustiti iz carinarnice. In ta akt je svečano dovoljeval poslaniku Mr Johnu R-u, da sme zapustiti carinarnico in se v lastni obleki podati v Liliput ter izročiti svoje poverilnice!

Odločil sem se, da bom beležil vse, kar bom zvedel o tem narodu, ki mu je zakon nad vse na svetu. Prihodnjič zopet kaj.

Outis:

Hlapec Jernej in njegova pokora

Ves začuden je Jernej pogledal okrog sebe, ko se je prebudil. Zdelo se mu je, da bi moral biti nekje na kameniti groblji, kamor so ga odložili, pa ni bil.

Bil je v nekakšni temni votlini, pred njim pa so bila vrata, stokrat večja kakor cerkvena in pa čisto zlata. Čudom se je čudil Jernej, pa se ni mogel načuditi. Kaj, da ni umrl tam na groblji, kamor so ga, vsega nebogljenega in skoro polmrtvega položili, da pogledajo in poiščejo v bukvah, kako je s postavo in pravico?

Pa so se odprla vrata in ven je pogledal sam angel nebeški. Jernej je odprl usta na stežaj in spoznal je, da je bil umrl in da stoji pred božjimi vrati.

»Pojdi z menoj, o hlapec Jernej!« je rekel angel. »K Sodniku si pozvan, da se ti bo zgodila pravica!«

»Kaj praviš, angel nebeški?« se je čudil Jernej. »Pred Sodnika? Torej sem res umrl?«

»Umrl si, o Jernej in tvoje telo leži, kjer je ležalo, na groblju, duša pa je splavala gori, da sliši svojo sodbo in pravico.«

Jernej bi bil še kaj vprašal, toda že je stal pred svojim Bogom.

Začuda se mu je bliščalo pred očmi in obšlo ga je nekaj nedopovedljivega, da bi zajokal kakor majhen otrok. Potem se je zgrudil na kolena in groza ga je spreletela, zakaj — kdo bi obstal pred Njim?

Sedemdeset let si živel, hlapec Jernej in si delal in trpel. Toliko si delal in veliko trpel, o Jernej, in zvrhano polna je ena skodela tehtnice, zakaj niti vzdihljaja nisem pozabil, niti krivice, niti krivičice, ki so ti jo storili. Pa to ni vse, o Jernej. Zakaj kakor je zvrhano polna ena skodela tehtnice, vendar tudi druga ni prazna, o Jernej.«

»Gospod moj,« je zajecljal Jernej, »mari sem kdaj komu storil krivico? Mari sem kradel in ubijal kakor razbojnik in iblajtar?«

»Nisi, o Jernej. Niti krivice nisi ljudem delal, niti kradel, še manj ubijal. Toda, o Jernej, zakaj si nosil jezo v srcu in si bil trmast in nisi potrpel in nisi odpuščal ampak rovaril in silil z glavo skozi zid? Zakaj si verjel samo v pravico onega sveta, ki je ni, nisi pa vzdihnil k meni, ko se ti je godila krivica? Povej, o Jernej, ali nisi še umirajoč klel sveta in tiščal pesti, zame pa nisi imel nobene vdane misli? Zakaj, o Jernej, si pozabil, da je pravica samo v moji roki, zakaj si pozabil name in ti je bil Bog le postava onega sveta, zapisana v bukvah?«

Jernej je pokril obraz s koščenimi rokami in je spoznal in je zajokal kakor malo dete.

»Ne jokaj, o Jernej,« je nadaljeval On. Niti mil ni bil njegov glas, niti jezen, niti mogočen, ampak neskončno pravičen je bil. »Namenil sem ti, glej, srečo v nebesih. Toda, o Jernej, pokore še nisi opravil in nisi čist, da bi stopil med čiste duhove.«

»Kaj naj storim Gospod moj, da se očistim?«

»Spoznal si že, o Jernej, vidim, da si spoznal svojo zmoto življenja. Pojdi, o Jernej, zopet na zemljo, za eno leto. Tam boš iskal krivice in boš potrpel in ne boš trmast in boš mislil name in ne na posvetno pravico — toliko časa boš iskal krivice, da bo tvoj dolg odslužen in boš poljuboval roke, ki so te teple, poljuboval boš brez jeze in trme!«

*

Jernej si je pomel oči, pa očem ni verjel. Sedel je namreč za mizo, kjer je štirideset let služil in okrog njega so pri žgancih sedeli domači. Gospodar je bil umrl in mladi je prevzel gospodarstvo za njim. Mladi pa je bil surov človek in Jerneja ni maral, zato ker je bil pametnejši kakor on.

In se je zgodilo, da je po kosilu mladi vstal, potrkal s pestjo po mizi in rekel:

»Štirideset let si služil, o Jernej, pri naši hiši, zdaj pa si star in betežen, pa pojdi, o Jernej, kamor te noge neso. Mi te ne bomo redili, saj nisi več za drugega, kakor da bi pestoval mačke.«

Jernej pa je vstal, pokleknil pred mladega in mu s solzami v očeh poljubil roko. In je šel s culo in marelo od hiše. Zdelo se mu je, da je nekaj lažji.

Pa je stopal Jernej po blatni cesti. Kam bi? Stopal je dalje, nekam bo že. In je hodil ves dan in je proti večeru prišel blizu velikega mesta. Naenkrat je ugledal, da drči proti njemu ogromna luč in preden se je Jernej zavedel, ga je luč prevrnila v jarek, da je bil krvav in se je onesvestil. Ko se je prebudil, je bil v ječi, med samimi razbojniki in iblajtarji. Ti so zahtevali od njega tobaka.

»Nimam tobaka, gospodje,« je milo vzdihnil Jernej. »Zakaj umrl sem in prihajam nazaj z onega sveta delat pokoro na zemljo za moje grehe. Kaj bi, možje, v takem času s tobakom?«

Strahovit krohot mu je udaril na ušesa. Nato je dobil Jernej brco, da se je zvalil v kot in ga je zabolela glava, kakor bi bila ubita. Jernej je pokleknil pred debeloglavo barabo in ji poljubil kocinasto roko. Razbojniki so pokali od smeha in vso noč so uganjali burke z Jernejem, ko so se pa naveličali, so ga nabili in vrgli pod prično na pljunke, kjer je Jernej, blagoslavljajoč razbojnike, utrujen zaspal.

Zjutraj so ga peljali pred sodnika. Strog mož je bil in je Jerneju povedal, da je bil snoči pijan in da se je iz same objestnosti vrgel pod avto samega predsednika zveze industrijcev in spravil avto in predsednika v življenjsko nevarnost. Čudom se je čudil Jernej. Potem je sodnik zaslišal pričo, pijanega šoferja, ki je izpovedal, da je avto vozil počasi kakor polž in da je Jernej hotel avto napasti. Smehljal se je Jernej, poljubil roko pijanemu šoferju in strogemu sodniku in odšel v zapor, kjer so nekaj mesecev uganjali burke z njim razbojniki. Čedalje lažje je bilo Jerneju. Po vsakem krivičnem udarcu, ki mu je pretresel stare kosti, mu je bilo lažje, ker je čutil, kako se manjša kup njegovega dolga.

Ko so Jerneja odpustili iz ječe, so ga poslali v ograjeno, rumeno pobarvano stavbo, kjer so bili norci. Tam so Jerneja vse sorte izpraševali, potem so ga do vratu posadili v čeber ledenomrzle vode in so nemilo delali z njim. Jernej pa jim je poljuboval roke, ko je sedel v čebru in so mu od mraza šklepetale stare kosti v telesu. Dolgo časa so ga opazovali in mučili, nazadnje pa so ugotovili, da je zdrav, da pa simulira fiksno idejo in so ga sunili iz stavbe na cesto. Hišnik sam ga je porinil čez prag, da je padel in se pobil. Jernej mu je poljubil roko brez jeze v srcu.

Pa je bral o Jerneju v časopisih lastnik cirkusa »Mirakel« in ga je poiskal na cesti. Vzel ga je v svojo službo, ker je bral, da je čudovit mož, in da vse udarce krivice kvitira s solzami v očeh in poljublja ljudem, ki ga tepo, roke.

»O, Jernej, velik talent je v tebi. Ali boš zaječal, če te udarim?«

»Udari,« je rekel Jernej, »ne bom zaječal!«

In direktor je udaril in Jernej je molčal in je direktorju poljubil roko. In še enkrat je udaril direktor in še enkrat mu je Jernej poljubil roko.

»Vidim, o Jernej, da si človek na mestu. Imel boš procente.«

Pa so ga oblekli v obleko indijskega fakirja in mu okrog stare in sive glave ovili pisan turban. Potem so ga, starega, polomljenega in betežnega vlekli v Ameriko in so dali tiskati plakate z napisom:

»SENZACIJA NAD SENZACIJO!!!

Indijski fakir Khas-Agora v Newyorku! Atrakcija! Se pusti mučiti na vse načine, pa ne zaječi in poljublja mučiteljem od hvaležnosti roke! Pridite k predstavi Khas-Agore še nocoj!«

Jerneja so tepli boksarji vsega sveta in ni ječal marveč jim je poljubljal roke. Dobil je celo procente, listi so pisali o njem, čudovitem utelešenju in simbolu slovanske rase po vsem svetu in bogata Američanka, celo filmska zvezda mu je ponudila roko v zakon in milijone, ameriška vlada mu je ponudila mesto senatorja.

Pa je šel, Jernej, nazaj v domovino med rojake, zakaj dolg je moral odslužiti in iskati krivice, ki mu je pa tujina ni hotela dati.

Koj ko je stopil na mejo domače dežele, so ga aretirali kot mednarodnega pustolovca, zakaj slišali so o slavi, ki je je bil deležen v tujini. Zopet je prišel med razbojnike v ječo in iblajtarje in je bil tepen na vso moč in vsak dan je poljubljal roke in blagoslavljal svoje rablje. Potem so ga po mesecih enkrat, polmrtvega in vsega nebogljenega odpravili v domovinsko občino, zakaj smrt se mu je bližala že v drugič in eno leto pokore se je bližalo svojemu koncu.

Jerneju so veselo žarele oči iz izsušenega, mrtvaškega in izmučenega obraza, ko so ga v živinskem vozu vozili domov, daleč tja v hribe. Bal se je samo še tega, da bi ga tam končno v bukvah za pravico in resnico našli in mu izkazali pravico, zakaj čutil je, da je še nekaj malega dolga, katerega treba odslužiti.

Veselo presenečen je poljubil županu roko, ko ga je vrgel čez prag in tudi županu sosednje občine je poljubil roko, ko ga je pahnil na cesto. Poljubil je tudi sabljo občinskemu policaju, ki ga je vlekel na groblje, kjer naj bi počakal, da se v bukvah najde postava in pravica.

Sam rejeni župan ga je brcnil na groblje, da so zašklepetale Jernejeve kosti po kamenju kakor bi bile tega vesele. Blažen smehljaj se je pojavil na Jernejevem obrazu, ko ga je še policaj usekal po glavi za njegov smeh. Župan pa se je hudoval:

»Mrcina taka, iblajtarska, razbojniška! Vsi smo bili prepričani, da je že enkrat umrl, razbojnik, pa glej ga, kristjan, zopet tukajle na groblji! Leži in se nam smeje v obraz, razbojnik! Še s samo smrtjo nas vleče! Na!«

Jernej se je trudoma dvignil in poljubil županu čevelj. Nato pa je vzdihnil k Bogu in se preselil v nebesa po svojo palmo in po svoje večno veselje, zakaj njegov dolg je bil odslužen in hlapec Jernej je bil očiščen. Njegov obraz pa je bil po smrti bel kakor mesečina in srečen kakor obraz blaženca in smehljal se mu je kakor obraz otroka. Spoznal je bil resnico: Če se boriš za pravico, umreš na groblji, če iščeš krivice, umreš na istem groblju. Prazen je ta svet, boljši je oni.

Ko je umiral, so se zbrali rodoljubi in so sklenili, da je bil hlapec Jernej velik človek in da je proslavil domovino tako na političnem, kakor na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju in so določili, da se Jernej pokoplje na stroške naroda, katerega milobo duše je nesel v svet in jo poslavil po obeh svetovnih polkroglah.

Kakor hitro je prišel sel in naznanil, da je Jernej zatisnil svoje oči, so naročili pogreb in godbo in oblekli frake in nataknili flore, si popravili kravate in odkorakali slovesno in dostojanstveno, polnoštevilno k pogrebu. Tam so govorili odposlanci vseh narodnih, kulturnih, političnih, gospodarskih in socialnih organizacij in so se poslovili od Jerneja s solzami v očeh, stotnik pa je ukazal salvo, tako gromovito, da so se še mrtvemu Jerneju v grobu stresle kosti. Župan pa, ki ga je brcal ob njegovi smrti, je zaključil svečanosti, vrgel šopek v grob in vse oči so bile mokre, ko je zaihtel ob odprtem grobu:

»Sveti Jernej Veliki, Slovenski, prosi za nas!«

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

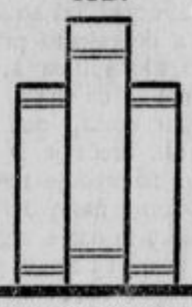

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Ksilolitni tlak
za kuhinje, veže, hotele, trgovske lokale, urade, kopalnice,
industrijo itd.
ni mrzel, se z lahkoto čisti, je trajen in ne drag.
Polaga
MATERIAL
trgov. družba z omej. zav.
LJUBLJANA - DUNAJSKA 36/a
Telefon 27-16 Brzojavke: Material

Jul. Sini:

Sreča je iz stekla

Lord je globoko pogreznjen sedel v svojem fotelju in oddaleč opazoval igrače. Ogledoval je zeleno polje, čez katero so se kotalili zlatniki sreče, ogledoval roke, ki so lovile to srečo. Te roke so bile zelo dolge in žilaste, čisto drugačne kakor navadne človeške roke. Pa tudi obrazi so se mu zdeli vsi podaljšani, kakor da jih je krč raztegnil. Oči so tiščale iz jamic, nosovi so bili daljši. Eden se je potil in bil rdeč kakor rak, drugi je bil bled kakor vosek in mrzel ko mrlič. Lord se je čudil samo temu, da so bili ti razburjeni, od strasti prevzeti ljudje hazarderji z dolgoletno prakso.

Lord se je spomnil na svoj plemenitaški grb in prišlo mu je na misel, da je v levem oglu tega grba kocka, pod njo pa napis: fortuna vitrea est. Sreča je iz stekla. V šestnajstem stoletju namreč je neki prednik prigral celo grajščino z naslovom vred, pa je dal vstaviti tisto kocko in napis v grb, da bi svaril potomce pred igro. Ta strah pred igro se je nekako podedoval od očetov na sinove in vnuke in lord še nikdar ni imel kart v rokah, čeprav je bil član Albemarlskega kluba. Lord ni niti na borzi špekuliral, niti kockal ali hazardiral, rajši je bral, ker je bil vnet čitatelj. Lord je imel tudi vero, in bil je v ostalem filozof, ki je sovražil posvetnost in materijo.

Pa je stopil v dvorano mož, oblečen v zelo ponošen in reven kožuh. Lord je strmel, kako da spuste takšnega človeka v klub. Moža je zeblo in sedel je blizu kamina in lorda. Bil je zelo bled, kakor jetičen, prsti so mu bili kakor mrtvaški. Naenkrat, ko je zagledal lorda, je segel v žep, nekaj časa brskal po njem, pa izvlekel končno kocko in jo vrgel na mizo.

»Pet,« je dejal. »Ta številka me danes že v sedmič preganja. Cekin dam na številko pet, lord, ali stavite?«

»Gospod,« je odgovoril lord, »jaz ne igram«.

Prišlecu se je spačil obraz.

»Kadarkoli čutim, da bi imel srečo, ne najdem nikogar, ki bi hotel z menoj igrati. Danes so me povsem izropali, toda vendar bi se rad peljal na svoje posestvo. Stavite, lord, čeprav samo radi razlogov človekoljubja in obljubim vam, da nikdar več ne pridem semkaj«.

»Gospod,« je dejal lord, »jaz ne igram. Posodim vam kolikor hočete, makari do tisoč funtov, toda igral ne bom«.

Mož s kožuhom je vzdihnil.

»Tako grdo še nikdar niso izrabili položaja nesrečnega človeka. Razumite me, jaz nočem posojila, hočem igrati.« In je jezno dostavil:

»Stavim zlatnik na petko. Ali velja?«

»Naj bo,« se je zasmejal lord, »vi ste zelo svojeglavni«.

Mož s kožuhom je vrgel kocko.

Izgubil je in obledel.

»Dvojno, ali pa nič«, je začel iznova in mrzlična vročica mu je stopila v lice. In zopet je vrgel kocko.

Izgubljal je kar naprej in to toliko časa, dokler se ni zgrudil na naslanjač in vzdihnil:

»Ne morem več dalje! Dolžan sem vam tisoč funtov. Znesek dobite jutri«.

Lord bi bil najrajši rekel, da naj si mož znesek obdrži, toda v Albemarlskem klubu ni bila taka navada.

In drugi dan je res dobil tisoč funtov po pošti. Ugibal je in ugibal, pa si ni mogel zmisliti, kaj naj bi z denarjem počel.

Zdelo se mu je, da ni prav ravnal in denar ga je na roki kar pekel. Sklenil je, da ga bo razdelil ubožcem.

*

Lady Ingeborg, lordova zaročenka je zvedela, da je lord priigral tisoč funtov. In je kmalu govor nanesel na neko biserno ogrlico, ki stane natančno tisoč funtov in ta ogrlica se je zableščala na vratu lady Ingeborgove. Lord se je te ogrlice bal. Zdelo se mu je, da ni ogrlica nego hudičev roženvenec. In se je mučil, kakor se muči pravi puritanec.

Potem je sklenil napraviti vsemu konec in se zapreti v neki samostan blizu Florence. Toda lady Ingeborg je uporabila vsa sredstva, da lord ni šel v samostan, nego v Nizzo.

In ko je nekega dne pohajal z lady po parku v Monte Carlu, je nenadoma ugledal na cesti moža, katerega je bil nekdaj oskubil za tisoč funtov.

Mož ni imel več kožuha, toda lord ga je spoznal po vdrtih očeh in jetičnem licu. Mož je šel naravnost lordu nasproti.

»Nesrečo imam,« je dejal z bridkim smehom na ustnicah, »včeraj sem izgubil pri ruleti stotisoč frankov in sem v enakem položaju kakor takrat v klubu in bi vam bil zelo hvaležen, če bi mi hoteli danes posoditi onih tisoč funtov, katere ste mi takrat ponudili«.

Ko je to govoril, so žarele na njegovem licu rdeče rože tuberkuloze. Ko je dobil denar, je pohlepno skočil nazaj v igralno dvorano, lord pa je olajšan vzdihnil. Kakor da se mu je skala odvalila od srca. Tisti dan na vsej Cote d'Azure ni bilo srečnejšega človeka, kakor je bil lord.

Drugi dan je vedel ves svet, da je jetični mož pridobil ponoči neverjetno bogastvo pri ruleti. Lord ga je srečal drugi dan na bregu, pa ga skoro spoznal ni več. Kar pomladil se je bil ponoči. Kakor osvajač sveta je korakal med lepimi damami po obrežju.

»Vaš tisočak, lord, mi je prinesel bogastvo« je hitel, »takšno bogastvo, da lahko plačam vse svoje dolgove — že deset let, odkar igram, nisem nikoli dobil — in pa še vaše posestvo lahko kupim za ceno, katero boste rekli«.

Predrznost je lorda razburila.

»Moje posestvo ni na prodaj, gospod,« je je dejal, »tisti tisočak pa dajte rajši ubožcem v Nizzi, jaz ga nočem nazaj«.

Lord vso noč ni spal Strašne vizije so ga mučile. Vedno je videl pred seboj skrivnostnega moža s kožuhom.

Po cele dneve je bil tako nerazpoložen, da je bil sebi in drugim v breme. Jedel in spal ni skoro nič in nekega dne je mirni in pošteni lord v navalu jeze strgal lady Ingeborgovi ogrlico z vrata in jo poteptal z nogami.

Lady Ingeborg je drugi dan brez sledu izginila. Vsak človek je vedel, s kom. Bila je najlepša ženska v vsem Monte Carlu, oni jetičnik pa največji bogataš v vsem Monte Carlu.

Lord pa si je radi tistih tisoč funtov, ogrlice in lady Ingeborgove nakopal močno nevraten ijo. Prodal je vse svoje imetje in postal menih v nekem samostanu blizu Florence. Svet se mu je zagabil do dna in spoznal je proklestvo zlata hudičevega.

Pavel Frank:

Hoffmannove pripovedke

»Tepec!« si je mislil doktor Otmar Hift »da že večkrat nisem izrabil lepe prilike in sedel v operi na sedež gledališkega zdravnika. On je strašno vesel, če more dobiti namestnika in ima sam prost večer. Jaz pa naravnost uživam. Bog vedi, koliko časa že nisem bil v operi in kolikokrat sem si je zaželel — pa je skoro nemogoče na pošten način postati lastnik operne vstopnice, ker je znano, da navaden zdravni pri svojih skromnih razmerah pač ne more zmagati takih vsot in drugič ... bi se pripetilo, če bi vstopnico plačal, da me sredi drugega dejanja morda pokličejo k pacijentu nekam v mesto. Ko sem bil še študent, takrat je bila druga. Večer za večerom sem bil v operi. Seveda na četrti galeriji, stojišče. Pred menoj je vedno stala majhna blondinka, ki je bila hvalabogu tako majhna, da sem komodno gledal in vse videl preko njene glave. Bog ji daj zdravje, njej in njenim kratkim telesnim okolnostim!«

»Čisto zabavna predstava,« je mrmral doktor, ko je Offenbachova glasba šumela okrog njegovih ušes. Glasba, ki je taka, da bi mogla priklicati duhove. Prisluškoval je brnenju čudovito uglašenih zvončkov, ki so nekako ves zrak prepajali s svojimi srebrnimi glaski in mislil je, da jih čuje samo on.

»Zakaj neki ima ta opera zgolj troje dejanj in ne petih, šestih ali sedmih? Čemu so bili neki libretisti tako skromni in niso globlje proniknili v Hoffmannovo pravljično zakladnico? Zakaj so izpustili krasnega arhivarja Lindborsta, zakaj niso omenili njegovega zlatega piskrčka, njegovih ljubeznjivih hčerk in sladke kačice. Kje je Zahes in kje mojster Martin?«

Antonija je pela svojo čarobno pesem.

Tedaj je začutil doktor Hift, da se ga je nekdo prav narahlo dotaknil za rame.

Huda slutnja ga je obšla. Bil je ves potopljen v glasbo, kakor da bi plaval v njej. In je sklenil, da se ne bo ganil. Pa ga je koj nato še bolj dregnilo.

Torej ne pomaga nič. In se je obrnil nazaj.

Ugledal je biljeterja, ki je stal za njim v rjavi, z zlatom obrobljeni suknji. Ta je mignil zdravniku, naj vstane in je po prstih odšel proti vratom.

Doktor Hift je začutil vbodljaj pri srcu. Zelo rad bi bil ostal pri predtavi. Godba je plavala za njim. Pri tem pa so škripali čevlji, morda njegovi, morda biljeterjevi. Zdravnik je natihem zaklel in se je sramoval jeznih obrazov, ki so se ozrli za njim, ki jih je pri poslušanju zmotil.

Končno je prišel do izhoda in je pregrinjalo spustil za seboj. Vzdihnil je in se je skušal potolažiti s tem, da je bil vsaj nekaj časa zastonj v gledališču. Sicer bi bil pa najrajši doktorja Mirakla poslal k pacijentu, ki ga je tako nalepem oropal tega užitka.

Končno pa si je mislil, da gre morda samo za kakega posetnika gledališča, ki mu je prišlo nekoliko slabo in da se mu bo mogoče čimprej vrniti k predstavi.

Ko pa je zagledal bledo biljeterjevo lice, ki je bilo kakor izsesano in ko je ta odprl brezzoba usta, se je doktor ustrašil.

Strašno, si je dejal, mož spada sam v bolnico.

»Lukova ulica šestnajst,« je dejal biljeter s praznim, čudno mrtvim glasom.

»Telefonirali so od tam,« je dodal hripavo.

»Hvala,« je zamrmral zdravnik.

In je bilo konec lepih sanj. Torej ne gre za posetnika gledališča. Treba je v mesto.

»Lukova ulica... Kje bi neki bila?«

»V šestem okraju.«

»Grozno! Tako daleč! Kdo pa je tam bolan?«

»Svetnik Somus.«

Doktor si je neaj nakracal v beležnico.

Za njim je valovala komaj slišna godba opere. Strašno. Če bi mu bil pred leti, ko je bil še študent, kdo rekel, naj opero pred koncem zapusti, hej! Še cesarja bi ne bil ubogal!

Pa ti pride nekak svetnik!

Doktor je postal žalosten.

Dal je biljeterju nekaj napitnine in je stekel po stopnjicah navzdol.

Zunaj je snežilo. Cestna železnica je bila prenapolnjena. Doktor je z eno roko tiščal torbico z instrumenti k sebi, z drugo se je pa držal mrzle kovinske ograje. Ko je bil že blizu cilja, je skočil z voza, krenil v stransko ulico in kmalu dospel v Lukovo ulico, kjer je končno našel številko šestnajsto.

Poslopje je bilo med modernimi hišami starinsko, črno, večnadstropno in doktor se je čudoma začudil, ko je ugledal v pritličju nekako trgovino, ki je bila navzlic pozni uri še odprta. Temo so rezali v ulici samo rmeni žarki, ki so padali skozi okna te trgovine.

Pač delovni ljudje, si je mislil. Pa so se vrata odprla in človek, napravljen kakor žid, je doktorja vabil notri.

»Nimam časa,« se je branil zdravnik.

»Oglejte si vendar mojo robo, gospod! Vsaj za hipec stopite notri!«

»Kaj pa prodajate?«

»Nagrobne križe.«

Sredi lokala je visela od stropa petrolejska svetiljka in obsvetljevala množico starinskih, zarjavelih nagrobnih križev. Nekateri so bili vtaknjeni v napol razpadle kamenite kocke, drugi so bili skrivljeni, nekaterih se je še prst držala.

Doktor se je, hitro odločen, obrnil na peti, zapustil trgovino in stopil v temno vežo. Potem se je vzpenjal po ozkem, obrabljenem in vegastem stopnjišču in je pri vsakih vratih prižgal žveplenko ter iskal napisnih tablic. Končno, v tretjem nadstropju, ko je skoro padel in bi se bil kmalu ubil, je našel majhen emajast ščitek na vratih in razbral z njega ime pisarniškega svetnika Somusa.

Potegnil je za zvonilo in vrata so se odprla.

»Doktor Hift,« je dejal.

Pred njim je stal majhen mož v čudovitem kostumu. Imel je ozke sive jahalne hlače, nekak starinski frak, okrog vratu pa široko črno šerpo. Njegova glava je bila gladka in povsem gola, brk in brade ni imel, na nosu mu je sedel ščipalnik z okroglimi stekli.

Mož se je priklonil, si zdravnika natančno ogledal in za njim skrbno zaprl vrata.

»Gre namreč za mojo hčer Angeliko,« je rekel s tenkim glaskom.

»Nocoj se ima revica zaročiti, moja edinka, pa jo že nekaj dni mrzlica trese in tudi razne prikazni ima.«

»Ali bi mogel videti mlado damo?« je vprašal doktor.

»Samo trenotek,« je dejal oče. Ravnokar je zapustila posteljo.«

»To pa nikakor ni bilo prav!«

»Vstala je zato, da ne bi motila praznovanja. Zbralo se nas je namreč nekaj dobrih prijateljev, izbran krog...«

»Tega bi ne bili smeli dopustiti...«

»Upajmo, da dekletu to ni škodilo!«

»Na vsak način je treba, da si pacijentko takoj ogledam.«

Pisarniški svetnik je odprl neka vrata.

Sredi sobe je stala ovalna, belo pogrnjena miza.

Množica sveč v visokih in tenkih svečnikih je razprejala milo svetlobo po sobi. Okrog mize so sedeli gostje, katerih pogledi so bili radovedno uprti v prišleca.

Doktor Hift kar očem ni mogel verjeti.

Bilo mu je, kakor da je prišel v panoptikum ali pa v kabinet voščenih figur. Same kakor stolpi visoke frizure, obleke starodavnih mod, obrazi, kakor da so se zbudili iz davno prošlih časov. Dišalo je po lavendlu, topečem se vosku in pa razpadanju.

»Dovolite, da vam predstavim...« se je oglasil pisarniški svetnik poleg njega. »Plemeniti gospod Angermayer, baronica plemenita West, ravnatelj Weinhirzel..., moja hči Angelika...«

»Ta dama je vaša hčerka?« je vprašal doktor, ugledavši žensko osebo ob sredi mize, napravljeno v rokokojsko krinolino z modrimi rožami in rmenimi trakovi.

»Da,« je dejal oče. »Gospod poleg nje je ženin, gospod Karol Marija Wiesenberger...«

Doktor Hift pa je že pristopil h gospodični Angeliki Somusovi in se ji je zastrmel v obraz. Iz svečnika je vzel svečo in posvetil ženski v obličje. Že oddaleč je namreč opazil na njenem obrazu rdeče, črnkaste pege in nabrekle trepalnice. Azijska kuga!

»Za božjo sveto voljo..., je vzkliknil zdravnik.

»Morda bi se radi preiskave podali v sosednjo sobo,« je vljudno dejal pisarniški svetnik.

»Preiskava je že končana,« je dejal zdravnik ostro, skoro razdraženo. »Dovolj sem videl, da morem reči, da ste ne samo pocijentka nego vsi navzoči v grozni nevarnosti za življenje!«

»To bo najbrž šala, gospod doktor,« je dejal svetnik, neverjetno se smehljajoč.

»Rotim vas, verjemite mi krvavo!« je vpil doktor.

»Vaša hči mora takoj iz hiše!«

»Oho,« je dejal gospod Karol Marija Wiesenberger.

»Še na misel mi ne pride,« je izjavilo dekle in položilo roko okrog ženinovega vratu.

»Zakaj pa vendar?« je vprašal svetnik.

»Ker ima nevarno, nalezljivo bolezen...«

»Ta je dobra,« se je zarohotal ravnatelj.

»Jaz se ničesar ne bojim,« je dejal ženin in poljubil nevesto na nabrekle ustnice.

»Stojte, nesrečnež,« je vpil zdravnik. »To je smrt!«

»Kaj bi se neki bali,« se je smejal gospod plemeniti Angermayer.

»Posvaril sem vas, gospoda,« je vzdihoval zdravnik. »Sicer pa odklanjam vso odgovornost...«

In je družbi obrnil hrbet.

»Kaj že mislite oditi?« je vprašal gospodar. »Ostanite vendar še malo pri nas.«

»Kozarec vina za gospoda doktorja,« je rekla Angelika.

Na zidu se je sprožila ura z godbo. Več tonov je zraven že manjkalo.

»Koliko sem vam dolžan?« je izpraševal svetnik.

Doktor Hift ni odgovoril. Planil je iz sobe kakor nor in tekel po stopnjicah navzdol.

Ulica je bila temna kakor mrtvaška rakev. Tudi trgovina z grobnimi križi je bila že zaprta.

Doktorju je bilo žal, da ni bil bolj energičen. Kakor hude sanje se mu je vrtilo v glavi. Zmašil je roki v žepe plašča in začel teči.

Med potjo je moral parkrat počivati, ker se ga je lotila močna utrujenost. Skušnjave, da bi skočil v kavarno in se okrepil, se je ubranil. Niti minute, niti sekunde ni smel zamuditi.

Pridrvel je h komisarju Joštu Svihalu in mu po vseh uradnih predpisih javil, kar je dognal.

»Ježeš na,« je hitel komisar. »Lepa reč to. Pa sredi noči kaj takšnega!«

»Takoj, na mestu je treba vse potrebno ukreniti.«

»Seveda bomo ukrenili, kajpak. Toda nemara je vsaj do jutra še časa za ukrepanje...«

»Niti minute ne smemo izgubiti.«

Doktor Hift se je obrnil na nižjega uradnika. Ta v telefonski knjigi ni našel Somusa in tudi v adresarju ni bilo njegovega imena.

Doktor Hift je prebil vso noč na policiji. Tako je bil razburjen, da mu niti na misli ni bilo, da bi šel domov. Saj tudi doma ne bi mogel zaspati.

Pričakal je jutra in se je podal z bolniškim vozom v Lukovo ulico.

Voznik nikakor ni mogel najti številke šestnajst.

Našel je številko štirinajst, poleg nje je bila pa takoj osemnajsta. Šestnajste nikjer v vsej ulici. To je bilo jasno kakor beli dan.

Doktor Hift je imel strašen glavobol, pa je le krotil bolečino in skočil z voza. Stal je in strah ga je bilo.

Voznik je čakal.

Tam je bila številka štirinajst, tam osemnajst. Obe hiši z bedastimi zidci in našemarjenimi okni v stilu devetdesetih let. Številka šestnajst je manjkala.

Tudi trgovine z nagrobnimi križi ni bilo nikjer.

Doktor je stopil v hišo številka štirinajst in vprašal vratarja, kjer naj bi bila številka šestnajst.

»Je sploh ni,« je dejal ta. »Gotovo ste se zmotili.«

»Čisto nemogoče! Saj sem bil nocoj sam tamkaj?«

»Kje da je gospod bil?« je vprašal vratar in vzel pipo iz ust, kakor je važnost trenotka zahtevala.

»I, v tretjem nadstropju hiše številka šestnajst, Lukova ulica! Pisarniški svetnik Somus...«

»In o tem bi hoteli prepričati mene, ki sem že dvanajst let tu za hišnika?«

»Ponavljam še enkrat...«

»Pa obrnimo, če je tako,« je menil voznik pomirjevalno.

»Temule se sanja, čeprav ima oči odprte Nemara je pa pijan,« je rekel hišnik in se izgubil v vežo.

V vozu je dobil doktor Hift močan napad mrzlice.

Na lastno željo so ga spravili potem v epidemijsko bolnico, kjer je peti dan nato umrl. Zdravniki so ugotovili najprej fiksne ideje, potem pa vnetje možganov. — O, te Hoffmannove pripovedke!

Došla je nova pošiljka

razne kuhinjske posode v razni prvovrstni kvaliteti do največjih velikosti in po najnižjih cenah. Oglejte si bogato zalogo pri tvrdki z železnino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsake vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskomat in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzojavke: Kredit Ljubljana

Tel. 2040, 2457, 2548; interurban 2706, 2806

ZA NAŠE MALE

Marija Hötzel:

Prigode dveh Kitajčkov

1.

Kitajska razbojniška džunka »Hajduk« je leno križarila po Tihem oceanu. Čakala je prilike, da zopet napade in oropa kako manjšo ladjo, ki nima veliko posadke, zato pa temveč dragocenega tovora.

Pripekajoče solnce je pregnalo mornarje s krova. Le straža in krmar sta vršila svoje posle. Kapetan Lo-Pin, poglavar »Hajduka«, si je tudi privoščil urico počitka. Bil je zelo krut mož in je neusmiljeno kaznoval vsak najmanjši pregrešek. Moštvo se ga je balo kakor živega vraga in je pokorno izpolnjevalo njegova povelja.

2.

V tej uri počitka sta se priplazila neopaženo na krov dva dečka-Kitajčka. Sedla sta v skrit kot in se jela tiho pogovarjati.

Večji deček je bil sin kuharja in se je imenoval Vu-Pin, drugi, nekoliko manjši in šibkejše rasti, je bil sin kapetana po imenu Vu-Pai. Bila sta nerazdružljiva prijatelja na piratskem trojamborniku.

Nista poznala svojih mamic in tudi ne kopne zemlje. Neizmerno morje je bila njiju domovina. Oba bi se morala izučiti poklica svojih očetov. Zato ni bilo kapetanu všeč, da se je mali Vu-Pai družil s kuharjevim sinom. Kadar ju je zalotil, ju je ves srdit napodil narazen.

Toda to dečka ni motilo. Sestajala sta se v urah, ko je na »Hajduku« vse počivalo. Tedaj sta kovala načrte, kako bi pobegnila s te grozne ladje. S trepetom sta čakala vsake noči, s strahom gledala, kako je spustil »Hajduk« čolne, v katere so kakor mačke poskakali mornarji-roparji. S skoro neslišnimi udarci vesel so prislonili čolne ob tujo ladjo in splezali na krov. Presenečili so nič hudega sluteče moštvo in pomorili vse, kar jim je prišlo pod roko. Nato so oplenili vse, kar je bilo dragocenega na ladji, neporabne reči pa z ladjo vred zažgali in potopili.

3.

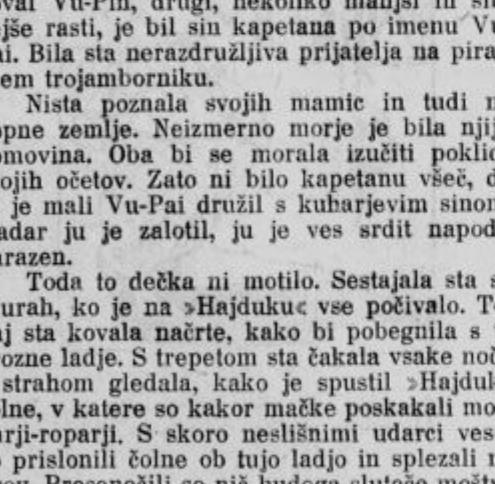

Krik in vik nesrečnih žrtev je dečka vedno tako presunil, da sta si z obema rokama zatisnila ušesa, glavo pa zarila med vrvi in se v groznih duševnih mukah niti ganiti nista upala. Kitajčka sta imela silno rahločutno in mehko srce.

Ta dan sta se nemoteno pogovarjala v skritem kotu.

»Poglej, kaj imam,« je zašepetal kuharjev sin in izvlekel daljnogled. »S tem bova lahko opazovala vse obzorje in morda se bo vendarle kdaj našla prilika, da pobegneva.«

»In jaz,« je dejal Vu-Pai, »jaz imam tudi nekaj. Očetov nož sem našel in tale vžigalnik.«

»Vse to nama bo morda še zelo koristilo,« se je razveselil Vu-Pin.

Koj nato je pritajeno vzkliknil. Daleč na obzorju se je prikazal oblaček dima. Deček je nameril daljnogled v ono smer in stisnil Vu-Paiu roko.

Spogledala sta se in tesno objela. Potem sta jadrno stekla na drugo stran ladje, kjer so viseli rešilni pasovi in v mrzlični naglici vzela vsak po enega.

Medtem se je oblaček dima v daljavi vidno večal in kmalu sta mogla s prostim očesom opaziti, kako se jima približuje neznan parnik. — Le še malo časa in tako blizu bo, da ga bosta mogla doseči s plavanjem... Trepetaje sta pričakovala tega trenutka.

Toda tudi straža je opazila tujo ladjo in dala znamenje krmarju. »Hajduk« se je takoj obrnil v drugo smer, kajti čez dan se je vedno previdno ognil tujim ladjam. Le v temnih nočeh je posadka vršila svoje roparsko delo.

4.

Up malih dečkov, da pobegneta, se je zopet izjalovil. Parnik se je pričel vidno manjšati. Že večkrat so jima bile na tak način uničene vse nade. Fantičev se je polotil obup. Bridke solze so se jima udrle po licih. Vu-Pin se je mahoma odločil, da bo kljub vsemu skušal pobegniti, pa če ga stane življenje. Va-Pai je bil takoj pripravljen, da ga spremlja.

Neopaženo sta se splazila na spodnji konec ladje. Povzpela sta se na zadnji jambor in se z njega drug za drugim spustila v mrzle morske valove. Napela sta vse svoje mlade sile in pričela plavati v smer, kamor je bil izginil parnik. (Nadaljevanje prih. nedeljo.)

Škrat in netopir

Zvečer, ko luna priveslá
na belih jadrih vrh nebá,
poda se škratec Golijat
lja k cvetni vili vasovat.

A tam za streho vsak večer
preži na njiju netopir,
ki škratu rad bi plašček ukral,
mladičem svojim z njim postlal.

To sraka bila je zaznala,
vse škratu brž izklepetala.
»Jaz mu pokažem, kdo je tič!«
si misli škrat, ne reče nič.

In kar na lepem sredi trat
postelje si in leže spat,
pokrije s plaščkom si glavó —
in že smrči, pa še kako!

»Zdaj plašč mu vzamem, ni hudir,«
si misli zviti netopir.
A komaj k zemlji se spusti —
že škratec čvrsto ga drži.
Priveže ga na vrbico
in da mu dve na grbico...

Leteči klobuk

To vam je bilo veselja pri teti Meti! Dve gospodični sta svirali glasovir in ko so ju začeli boleti prsti, sta nehali. Najbolj je bil vesel tega mali Jurček Murček, ki je bil tudi deležen tega veselja pri teti Meti. Ves čas ni prišel niti do besede, kaj še, da bi pokazal svoje zmožnosti. Zato je bil na moč vesel, da sta gospodični nehali svirati na glasovir. Ves večer je sedel pri stricu Maticu tih in miren. Pa se je oglasil stric Matic:

»No Jurček Murček, sedaj nam pa ti pokaži, kaj znaš!«

In se je oglasila še mamica:

»Jurček je še majhen, saj še ničesar ne zna.«

Jurčku se je to za malo zdelo in ni mamico nič kaj prijazno pogledal, ko je dejal:

»Seveda znam!« Mislil pa si je, samo puste naj mi, da jim pokažem.

In je bil še očka za to, pa stric Matic, pa teta Meta, pa oni dve gospodični, ki sta glasovir igrali tako dolgo, da so ju prsti začeli boleti, in še drugi. In tako je mamica ostala v manjšini.

»No sedaj nam pa pokaži, kaj vse znaš!« so mu dejali vsi skupaj.

»Poglejte, ta moj klobuk zna leteti!«

Moško jih je pogledal in res, vsi so ga naenkrat začeli spoštljivo gledati. Jurček Murček si je mislil, to je dober začetek in je odprl vrata sosednje sobe ter povedal gostom, da ta soba nima drugih vrat. Nato je sedel na stol, ki je bil ravno na sredi sobe in pozval vse goste, da so stopili v sobo kot priče.

»Sedaj vidite ta klobuk na moji glavi. Klobuk pa bo skočil z moje glave na onole vazo, tam-le. Napravim pa to lahko samo v mraku in ko ne bo v sobi nikogar drugega razen mene. Zato pojdite vsi ven iz sobe, poprej pa ugasnite luč in me nato zaprite v sobo. Počakajte še malo! Predvsem pa se morate še prepričati, da se jaz ne bom premaknil niti za milimeter. Zato mi postavite pod noge papir in mi očrtajte stopala. Če se bodo moje noge kaj premaknile, se bo to takoj poznalo na papirju.«

Očka je od nekod privlekel papir, stric Matice je prijel za svinčnik in orisal Jurčkovo stopalo na papir.

Nato je Jurček zapovedal:

»Ugasnite luč!«

Ko so izvršili to povelje, se je iz teme oglasil Jurček Murček:

»Sedaj pa pojdite ven iz sobe in me pustite samega.«

Gostje so tudi to povelje izvršili, samo mamica se je nekam čemerno držala. Ko pa je videla, da njenega Jurčka vsi tako ubogajo, se ji je pa kar dobro zdelo.

Komaj so gostje zaprli vrata, se je že oglasil iz sobe Jurček:

»Odprite! Stopite notri!«

Jadrno so odprli vrata in prižgali luč. In res, glej ga čarodeja — klobuk je čepel na vazi. In so še pogledali Jurčkove noge. Pa so res ostale na istem mestu, kakor so bile prej. Gostje so se vsi začudili. Atek pa je ponosno pogledal svojega sinčka Jurčka Murčka in še mamici se je neznansko dobro zdelo. Le stric Matic se je nekam čudno smejal in brž posadil Jurčka k sebi na koleno.

In so se gostje čudili in čudili in Jurčku je lezel obraz na smeh. In so ga gostje tako dolgo moledovali, da jim je povedal, kako in kaj je s to čarovnijo:

»No, saj ni to taka čarovnija. Ko ste vi ugasnili luč in zaklenili vrata, sem jaz odnesel klobuk na vazo. Nato sem sedel zopet na stol in potegnil iz žepa nov papir. Prijel sem za svinčnik in lepo še enkrat očrtal svoje noge. To je vsa čarovnija.«

Gostje so se začeli grozansko smejati, še celo mamica se je smejala. Samo stric Matic se ni smejal, ampak pobožal je Jurčka Murčka po licu in mu porinil v usta sladko torto. Stric Matic je že vedel, kako in kaj...

Razne zanimivosti

Otroški avtomobili

Neka angleška tovarna za avtomobile je začela izdelovati majhne lične avtomobile za otroke od 10. do 15. leta. V Ameriki stane tak avtomobil 400 dolarjev — to je v naši vrednosti okoli 20.000 Din. Avtomobilčki so se takoj udomačili. Meseca julija je tovarna prodala 3000 takih otroških avtomobilov. Na avtomobilu je prostora za tri otroke.

Imenitno bi bilo, kajne, otroci, če bi tudi vam kupil očka tak avtomobil. Hej, ali bi se postavili, ko bi se križem-kražem po beli Ljubljain in po deželi vozili okrog!

Kdo se je potopil najgloblje v morje?

Znano vam bo, otroci, da se nekateri mornarji v posebni obleki spustijo v morje in iščejo dragocenosti v potopljenih ladjah, ali pa preiskujejo, kakšne doslej še neznane rastline in ribe živijo v globočini morja. Vendar pa se ti potapljači niso mogli doslej potopiti globlje od 100 metrov.

Neki amerikanski učenjak pa je nedavno zgradil poseben jeklen balon in se spustil v njem 440 metrov globoko v morje. To je dozdaj največja globočina, ki jo je kdo v morju dosegel. Omenjeni profesor bo zdaj napisal zanimive reči o tej izredni morski globini.

Čudne uganke

1. Ali je res, da ni še nikoli, kar svet stoji, dva dni skupaj deževalo?
2. Koliko je na svetu otrok, ki nikoli svoje mame ne ujezijo?
3. Kateri najbolj znani vam striček nima brade?
4. Kateri človek ne vidi več, ne sliši več, ne misli, ne govori in se ne gane in se ne bo ganil več do konca dni?
5. Vsak dan in vsak večer zapoje kakor kukavica po vsej naši domovini.— in vendar ni kukavica. Kdo je potem ta čudna ptica?
6. Kakšen je volk tedaj, ko mu ne diši nobeno meso več?
7. Koliko je na svetu muh, ki glasno kakor Požgančev oča kihajo in kašljajo?
8. V Ljubljani živi pajek, ki ne zna plesti mreže in ne mara mušje krvi, nego nad vse rad jé ocvrte piške in ajdove žgance ter spretno stare čevlje krpati zna. — Kdo je to?
9. Kdo od vas, otroci, bi najrajši dobil od Kotičkovega strička v dar lepega lesenega konjička?

Imena onih brihtnih glavic, ki bodo pravilno rešile vseh teh devet čudnih ugank, pridejo v poštev za lepo nagrado. Nagrajenca bo določil žreb. Rešitve pošljite najkasneje do petka 26. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

ZA ŽIDANO VOLJO

Ima prav.

Mama: »Jožek, kaj bo pa Francek rekel, ker si mu pojedel večji kos potice? On je vendar starejši in večji od tebe.«

Jožek: »Prav zato mu ni treba večjega kosa. On je pojedel že mnogo več potice kot jaz!«

Če zdravnik pohvali...

Po dolgem prigovarjanju je zdravnik pripravil Janezka do tega, da mu je pokazal jezik.

»Tako je lepo,« ga je pohvalil.

Ko pa je naslednjega dne šel zdravnik mimo hiše Janezkovih staršev, je videl tropo otrok, ki so mu kazali jezike.

»Kaj to pomeni?« je jezno zaklical zdravnik.

»Ker tako radi gledate jezike, pa vam jih kažemo!« se je odrezal navihani Janezek.

Če se ponoči bliska in grmi.

Zaradi strašnega bliskanja in grmenja se je Anica sredi noči prebudila in s plašnim glasom poklicala mamo.

Mama: »Kaj pa hočeš?«

Anica: »V tvojo posteljo hočem.«

Mama: »I, lej jo, zakaj pa?«

Anica: »Zato, ker se v moji bliska in grmi.«

Čudni potniei.

Nedavno sta se peljali po železnici v živinskem vagonu v posebnem zaboju dve goski. Na zaboju je visela tablica z napisom:

»Cenjeni gospod!

Midve sva iz neke vasi na Češkem in potujeva v Ljubljano. Prosiva, vlijte nama nekoliko vode v korito, ker sva žejni! — Hvala lepa!«

Na krivih potih — ali na hruški?

Jožek in Nacek sta skrivaj splezala na župnikovo hruško ter se do mile volje najedla zrelega sadu. Gospod župnik pa ju je od daleč opazoval in ju ustavil na cesti, ko sta hotela domov.

»Ali nista bila na krivih potih?« ju je karajoče pobaral.

»Ne, na hruški!« mu je odgovoril Janezek

STRIČKOV KOTIČEK

92.

Dragi Količkov striček!

Vsako nedeljo prebiram Tvoj količek v »Slovencu«, pa nikoli se nihče ne oglasi iz Maribora. To izgleda ravno tako, kakor da bi bili Mariborčani brez šolark. Da pa boš vedel, da je v Mariboru dosti učenk, Ti pišem jaz najprej. Kmalu pa boš dobival iz Maribora največ pisem.

Zelo se mi dopade pravljica o »Ptičku z dvema kljunčkoma«. Jaz čitam posebno rade take povestice, ki imajo žalosten zečetek in vesel konec.

Če me ne boš vrgel v koš, Ti bom pisala še večkrat.

Te lepo pozdravlja

Nuška Majhen,
učenka III. razr. mešč. šole v Mariboru.

Odgovor:

Draga Nuška!

Ja, le kod imaš oči, punčka? Kdo je dejal, da se nihče ne oglasi iz Maribora? Že nešteto piseme sem objavil od Tvojih rojakov — na, Ti pa praviš, da se od tam nihče ne oglasi. Vdrugič si natakni očala, da piseme iz Maribora ne boš prezrla!

Povestice z žalostnim začetkom in veselim koncem imaš rada? Bom to Tvojo željo sporočil Požgančevemu očetu. Oni znajo takšne povestice imenitno napisati. So zadnjič eno takšno napisali, da sem jaz od ljute žalosti tri pehare solz potočil in od ljutega smeha — počil...

Torej pozdravljena!

Kotičkov striček.

93.

Dragi Kotičkov striček!

Prvič se oglasim. Na moč sem radovedna, ako me boš, dragi striček, uvrstil med svoje kotičkarje. Dolgo časa sem že gojila željo, da se enkrat oglasim, a do danes nisem imela korajže. Mamica pravi, da se mi boš smejal. Jaz pa mislim, da boš z menoj prizanesljiv, ko boš spoznal, da sem še prav majhna.

Te pozdravlja

Angelca Erbus,
učenka III. razreda v Ptuju

Odgovor:

Draga Angelca!

Da Ti dokažem, da sem s takimi drobnimi in majhnimi punčkami res na moč prizanesljiv, Te uvrstim kar koj med svoje kotičkarje. In se pri tem prav nič ne smejim, da boš vedela. Nasprotno: jokam se, jokam, ker Ti na tako kratko in »zanimivo« pismo nič poštenega odgovoriti ne morem in ne znam...

Na svidenje!

Kotičkov striček.

Predsedstvo novega nemškega državnega zbora

Če se bodo držali starih parlamentarnih načel, da dobe posamezne stranke po svoji številni moči mesta v predsedstvu, bo predsedstvo novega nemškega državnega zbora takole sestavljeno:

Predsednik: Pavel Löbe, od socialdemokratične stranke.

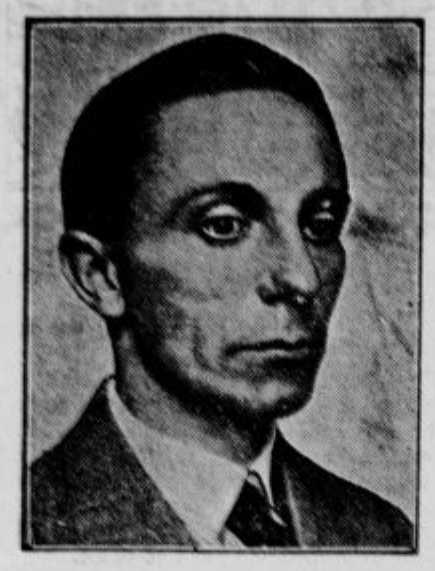

1. podpredsednik: dr. Goebbels, berlinski vodja narodnih socialistov.

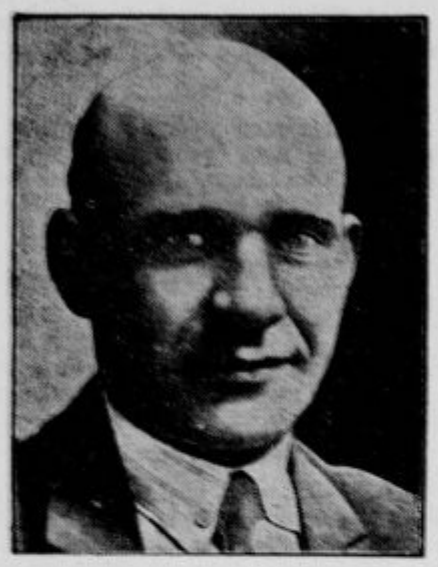

2. podpredsednik: Ernst Thälmann, predsednik komunistične stranke.

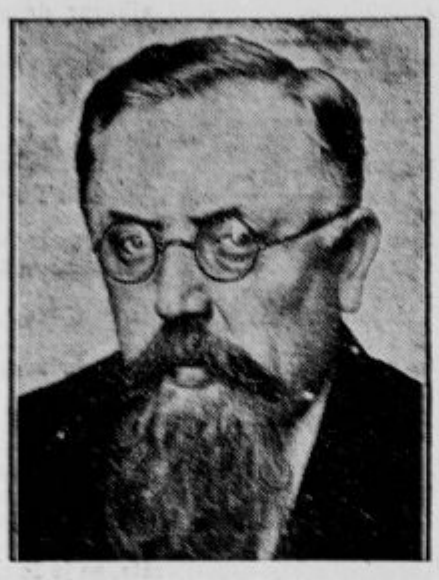

3. podpredsednik: Thomas Esser, centrum, dosedanji 2. podpredsednik.

Klubi Američank

Če govorimo o ameriških ženah, mislimo na žene in hčerke bogatih Američanov in sicer v onem smislu, kakor si mi Evropejci zamišljamo bogate Američane.

Klubi ameriških žena izključujejo pojm o klubih naših žena. Kajti pri nas sploh ni takih klubov. Društva naših gospa so nekaj čisto drugega, zakaj pri teh društvih pride najbolj v poštev znani ženski talent. Naše gospe morda ne zaostajajo v požrtvovalnosti za svojimi ameriškimi koleginjami, toda je nekaj drugega, v čemer jih nikakor ne morejo doseči. To je denar. Ameriška žena ne razpolaga samo s svojim denarjem, ampak zelo rada seže tudi v žep (svojega moža seveda). Kadar prirede naše dame kako nabiralno akcijo, kaplajo le pare in dinarji, v Ameriki pa dolarji. Vsote, ki se naberejo v Ameriki na nabiralni akciji ameriških dam, bi povzročile brez dvoma vrtoglavost pri odbornicah kakega našega ženskega društva.

Oglejmo si nekoliko domove ameriških ženskih klubov. Za primer vzemimo malo zgradbo ženskega društva v Daytonu. Tipična ameriška hiša z velikim balkonom. Stane 91 tisoč dolarjev in je najcenejša zgradba ženskega kluba v Ameriki. Za nasprotje pa vzemimo dom ženskega društva v Newyorku, ki ga upravlja znana dobrotnica človeštva Anny Morgan. Ta ogromna palača z 1250 sobami ne stane nič manj kakor 6,750.000 dolarjev.

Razvoj teh luksuznih ženskih klubov v Ameriki karakterizira najbolj zanimiv slučaj v Minneapolisu. Leta 1920. je bil ustanovljen Businens Womens Club. Tedaj je štel 1300 članov. V nekaj letih je narastlo število članic tako, da se je moral dom razširiti. Članice so začele nabiralno akcijo in že četrto leto so zgradili še nadaljnja tri nadstropja. Istotam pa je še drugi ženski klub in članice tega kluba so zelo ljubosumno gledale razvoj Businens Womens kluba. Rekle so: Za nobeno ceno ne smemo zaostati. Hitro so nabrale vsoto 300.000 dolarjev v svrho razširjenja kluba in še posebej 50.000 dolarjev za notranjo ureditev.

Palmetto-club v Floridi je sestajališče elite newyorške družbe. Toda impozantna zgradba tega kluba ni všeč njegovim članicam. Odločile so se, da zgrade nov dom. Niti leto dni ni minulo in na obali Floride je zrasla divna zgradba, ki je za 100.000 dolarjev presegla vsoto, ki je bila zanjo namenjena.

Posebna skupina ženskih klubov so atletski klubi. Američanke se zelo intenzivno bavijo z vsemi mogočimi vrstami sporta in hočejo na ta način ohraniti svojo lepoto in utrditi svoje zdravje. Največji takih klubov je ženski atletski klub v Illinoisu. Dom tega kluba ima 17 nadstropij in je stal 3,750.000 dolarjev. V spodnjih devetih nadstropjih so nameščene trgovine vseh mogočih vrst. Naslednja tri nadstropja so rezervirana za stanovanja klubskih članic, v naslednjih treh nadstropjih pa so prekrasno urejeni klubski prostori za konference, predavanja, sestanke, dalje jedilnice itd. V zadnjih dveh nadstropjih je tekališče, telovadnice, dvorane za biljard, tenis in golf. Na vrhu pa je zgrajen okrogel bazen za kopanje in plavalne tekme. Poleg tega so na vrhu tudi lepo urejeni prostori za solnčenje.

V takih luksuznih klubskih domovih prebije moderna Američanka, ki je obenem tudi bogata, večino svojega prostega časa. Kako skrbe pri tem za svoje ognjišče, je pa drugo vprašanje.

Danski kralj Kristijan X. bo 26. septembra obhajal 60 letnico svojega rojstva.

Strel mrtvega

Te dni se je pripetil v Pragi čuden slučaj, ki nas spominja skoro na kak fantastičen roman. Blagajnik kozumnega društva Vencel Kokoška je izvršil iz neznanega vzroka samoumor, in sicer se je ustrelil s pištolo. Alarmirano orožništvo je vdrlo v sobo in ga našlo ležečega na trebuhu v mlaki krvi. Orožnik Josip Mares je poskusil na trebuhu ležečega samomorilca spraviti na hrbet, v tistem trenutku pa se je sprožila pištola, ki jo je držal samomorilec s svojimi skrčenimi prsti. Strel je zadel Maresa v trebuh. Krogla je predrla trebušno mreno in Mares se je težko ranjen zgrudil na tla. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, vendar nimajo zdravniki nobenega upanja, da bi ga ohranili pri življenju.

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn „ILOVAC" dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo „EKONOM" generalno zastopstvo za Dravsko banovino Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Frtaučku Gustl ma beseda

Dons b pa jest rad iz nim ena prou resna beseda spreguvuru, če se u dal iz nim sploh resn guvort. Sevede, frižmagat se jm pa tud ne sme, al pa de b men kej zamerl. Jest sm holt člouk, ke na morm jezika za zubmi držat, že zatu ne, ke jh nimam. Ena granata m jh je du fromenta use vn zbila. Jezek je pa štantek ustou. Tu je čudn, a ne? Jest na vem, a ma jezek bl globoke kurenine, a je pa iz buljšga materjala narjen kokr zube.

Pa pestima jezek in zube, pa puglejma kua m na src leži. Prou za prou m na src nč na leži, ampek u želodce. In tu je Neža, al kokr se sama sebe titulira: Kurenčkova Neška.

Jest na zastopm, kuku sa mogl uni, ke sa drgač tku brihtn, de nkol tacga, ud te Neže, ke ni spred in zad nč, pa še kratke kikle nos, ud kar može za puplavlence udtrgujeja. Ona scer prau, da je tu muderm, jest pa le mislem, de ji je gnarja za štof zmankal. De sa mogl ud te Neže u nhn časupis not djat. Scer tu men nč mar ni, kua uni u nhn časupis dêneja. Magar če cela Neža u časupis zavijeja. Uni sa gospudar ud nhnga časupisa, pa je fertik. Ampak tu jm pa že lohka u ksiht puvem, de uja tu še enkat britk ubžalval. Uni še na veja, kašna je ta mrcina. Le muža nenga nej prašaja, on jm u že lepe štiklce puvedu. Tist ud češpluveh knedelnu še ni nč. Tku jm u še presedala, kokr men preseda in usakmu, kdur ma iz no za uprav.

Sej jest nč na rečem. Moja navada sploh ni, de b druge ldi pu zubeh ulaču in jh uberu. Tud čez Neška nč na rečem, sej je drgač vornk ženska, ampak nene muhe in pa jezek, u jej! Ta jm u delu še prglauce. Kašn kfret uja mel še iz nenem jezikam, uja vidl. Še spounl se uja na moje besede.

Kua se ma Neža u moj pisajne za utekvat? Tu jh prašam! Kene, kuku sma se du zdej med saba lepu zastupil. Zdej pa vem, de u prec kašn frdrus vn pršou, ke je ona tud zraun. Kua nas tu briga, če ona sojga muža namest iz češplam, iz knofm trahtera. Men je use glih, če Neža sojmu može pušrekane drotštifte za kusiu prštima. Če s mož na u iz nim želodca pufrderbu, jest s ga tud na bom. Take štiklčke nej le Neža zase prdrži in nej nekar iz nim še drugeh babnc na puhujšuje, de uja začele soje muže na ta viža štrafvat in dražet.

Ta nar bl me pa u neneh čečkarijah tu gifta, ke prau, de sm jest ena figa! A je tu beseda za ena dama, ke kratke kikle nos? Ta beseda ja u še spraula u kriminal, uja vidl. Tega jest na um nkol puzabu. Jest take besede na pužiram kar tku dol, kokr nen mož knofe. Tu nej s le misl.

Če ma kurajža, nej še puve, kašna figa sm jest. Fig je prou za prou več sort. Jest puznam tržaške fige, pol take fige, ke s jh utroc u špetere edn drugmu kažeja, in pa, no kojnske fige, ke sa pa zadne čase, ud kar mama autumubile, že bl redka prkazn. Tuki pa tam se pa že še kera urajma. Astn, če ma kurajža, nej m kar naraunast u ksiht puve, kašna figa sm jest, de um vedu za ta prava figa energičn naslopt in puduzet putrebne mere, kokr se prau.

Veja, gespud urednik, jest sm zadnč, prec, ke sm tista figa u nhnem časupise zagledu, biu vs u luft. Glih kruh sm s u pržgana župca, ke ja mam punavad za fruštek, drubiu, pa t zagledam tista figa notr u nhnem časupise, ne u župc. Kokr b me gad piču, tku sm skoču u lft, vrgu tista žlica, ke sm ja zadnč na ribnšk razstau na velesejme kupu, ke, pa ne vem zagvišn, kdu ja je naredu. Al ja je Ivanc al pa Trošt. Gespud Škulj vem, de ja ni naredu zatu, ke na zna žlic delat. Astn, vrgu sm tista žlica iz rok, uzeu klubuk in letu kar naraunast h dohtari, de uva djala Neža na tist paragraf, ke ud fig guvari in ja spraula za en čas u pržon, de se ji u jezek uhladu.

Pa jest mam že smola, kamr se obrnem.

Ke prletim h ta nar bližnmu dohtari in ni mou nč ldi, sm pršou prec na vrsta.

»Oho! Kaj je pa tebe h men prnesl? A me nč več na puznaš?« je reku, ke sm not stopu in m roka pumolu. »Sej sva bla skp pr kumpani. Kar je vojska menila, te še nism vidu. Astn, kar jezek m pukaž, pa t um prec puvedu, kua t fali.«

»Mal znan se m zdeja,« sm udguvuru in ga debel gledu, za kua b mu mogu jezek kazat. Če b že reku, de nej mu ga Neža pukaže, b že nč na reku. Ampak, de b mu ga mogu jest kazat, m pa ni šlo u glava. Zatu sm kar naraunost reku: »Za kua b jm mogu jest jezek pukazat, ke m nisa nč naredl? Neža naj pukličeja. Ona nej jm ga pukaže, ke ma tku douzga, de ja morm tožet zavle nega.«

»A, tku! Če mlisleš kerga tožet, pa nis prou pršou. Jest ldi sam zdraum, če jm kej fali. Za paragrafe sa pa drgačn dohtari. Kar kela čez cesta stop, pa ga uš dubu.«

Jest se lepu pusluvim, kokr se šika in stopm čez cesta. Glih nasprut je blu spet na en hiš eneh deset tabl in na ush je blu zapisan »Dr.«. Eh, edn u že ta prau, sm s mislu in sm stopu u veža. U več prec zgledam spet ena tabla z »Dr.«. Ke pridm not, že skoč en gespud iz špeglam h men in me strese za rama:

»Buh te žiu, Gustl! Ud kot s pa ti pršou, ke te že tulk časa nism vidu. Skp sva pr en kumpani sležila, pa me na prideš nč ubiskat. A s u Iblan? Jest sm že mislu, de s umeru, al ja u Amerika pupihu.«

Jest ga spet debel gledam in mal čudn se m je zdel, de b biu glih jest iz usm dohtarjem pr en kumpani.

»Nč me tku debel na glej. Na lašk front sva skp krumpir pekla. A se res nč na spouneš? Pa pestima suldašna, sej sma ja sit. A s prnesu kej vode iz saba? Če ja pa nimaš, pa kar kela zad stop; tle maš flašca. Uma prec vidl, pr čim de sma.«

Lej ga hudimana! Spet sm ja pulomu. Ta dohtar se mende tud na paragrafe nč na zastop, ke če, de b mu voda kazu. Prmejš, tku sm biu jezen, de b mu ta narrajš tista flašca u ksiht vrgu. Ampak ket vornk člouk, ke manira zastop, sm se raj nazaj držu. Pumolu sm mu tista flašca pud nus in sm mu reku: »Gespud, tlela maja flašca, pa nej uni ta peru men voda pukažeja, pol ja um pa še jest nm.«

Glih tku sm reku, pa sm šou.

Ke sm pršou na cesta, me je pa že tulk jeza menila, de nism tou več dohtarju ukul iskat, ampak sm ja raj zaviu h dalmatince, de še tista jeza dol puplahnem, kar m ja je ud dohtarju čez ustal.

A ni tku ta nar bl pametn, kaj?

Najmočnejši človek

Kričeči lepaki so vabili občinstvo: »Vsak večer izreden spored. Za navadne cene morete videti poleg ostalega izbranega sporeda še najmočnejšega človeka sveta«.

Vedno je bilo polno zijal pred lepaki. Vsi so občudovali sliko človeka, ki jim jo je kazal lepak. Kaka muskulatura! In med tem občudovanjem je prišel dan prve predstave.

Cirkus je bil poln najbolj pisanega občinstva. Bil je pokrit z nepremočljivo streho, ker je sploh ni imel. Najprej so nastopili razni umetniki. Zvijali so se po trapecih in skakali čez konje. Nato so prišle na vrsto umetnice. Ko so te pokazale svojo umetnost, je prišel na vrsto pes Tim, ki je znal misliti. In še druge take in podobne stvari.

Občinstvo je bilo že nevoljno. Saj so vsi prišli gledat najmočnejšega človeka in tega nočejo pokazati. Končno pa je le stopil v areno gospod ravnatelj in z zvonkim glasom najavil: »Slavno občinstvo! Šedaj je na vrsti najimenitnejša točka našega sporeda. Najmočnejši človek sveta! Odločil sem se da izplačam 10.000 dinarjev onemu, ki bi premagal najmočnejšega človeka sveta. Ni treba, da ga položi na hrbet, zadostuje samo, da ga prisili, da poklekne. Vsakdo lahko poskusi! Čaka vas 10.000 dinarjev!«

Iz občinstva je stopil lepo raščen mesarski pomočnik. Oblekli so ga v dres rokoborbca in borba se je začela. Najmočnejši človek sveta je stopil k svojemu nasprotniku in mu ponudil desnico. Mesar je zagrabil za roko, toda v istem trenutku se je začul obupen krik, in mesar, ki je hotel zaslužiti 10.000 dinarjev je brž zginil z arene. Dovolj mu je bilo, da mu je najmočnejši človek sveta stisnil roko.

Gospod ravnatelj je zopet povzel besedo: »Slavno občinstvo! Iščemo drugega resnejšega nasprotnika. Gospoda, pomislite, 10.000 dinarjev.«

Nekaj časa je vladala grobna tišina. Tedaj je s stoišča prikrevsalo slabotno človeče. Najmočnejši človek sveta je milostno pogledal nanj, mu šel nasproti, prijel ga je za hrbet in ga dvignil visoko v zrak. Nato ga je lepo nesel nazaj na stojišče.

Še nekaj krepkih ljudi je poskušalo svojo srečo, toda nihče ni mogel ničesar opraviti, kaj še, da bi najmočnejšega človeka spravil na kolena. Minilo je že pol ure. Toda najmočnejši človek sveta je še vedno stal nepremagan v areni in nobeden več ni hotel zaslužiti 10.000 dinarjev.

Baš je hotel najmočnejši človek sveta zapustiti areno, ko se nenadoma zasliši od nekje ženski glas, ki ni nič kaj prijazno zvenel:

»Lopov! Končno sem te našla! Pred tremi meseci si mi ušel in sedaj hočeš biti najmočnejši človek sveta!? No to bomo še videli!«

Pri zadnjih besedah je bila že v areni.

Najmočnejši človek sveta je videl, da se bliža nevarnost. Bil je tako iznenaden in neprijetno presenečen, da ni niti poskušal bežati. Žena je kar prhala od jeze. Najmočnejši človek sveta, njen mož, jo je hotel pomiriti, toda brez uspeha. Žena je besnela:

»Na kolenih me moraš prositi odpuščanja!«

In to se je tudi zgodilo. Najmočnejši človek sveta je pokleknil in jo prosil odpuščanja...

Najmočnejši človek sveta je bil tako premagan... Premagala ga je njegova žena in zaslužila 10.000 dinarjev...

»Oprostite, ali niste videli naše žoge?«
»Ali morda mislite, da sem jo požrl?«

*

Poročilo o požaru. — »... Plamen je objemal vsa sosednja poslopja in le veliki požrtvovalnosti gasilcev se je zahvaliti, da se ni vnela brizgalna ...«

*

»Ali v resnici zahtevate 100 Din za konzultacijo, gospod doktor, ko je vendar cela cesta od mene nalezla prehlajenje?«

*

Brams, znani kritik glasbenih kompozicij, je dobil neki dan v oceno neko skladbo. Hitro je pregledal poslano delo in ko se je naslednji dan sestal z avtorjem, ga je ta vprašal:

»No, kako vam ugaja?«

»Povejte mi no dragi prijatelj, kje ste kupili oni prekrasni notni papir!?«

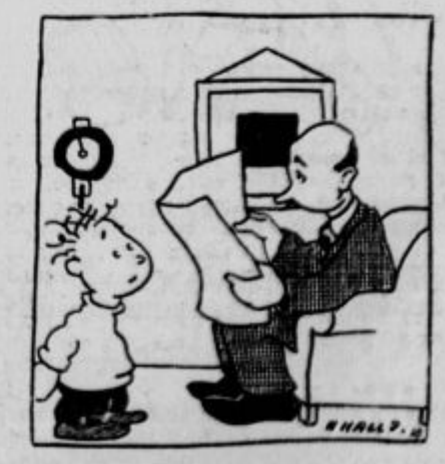

»Oče, ali bova šla v gozd?«
»Kaj pa pravi barometer?«
»Pet minut manjka do ‚spremenljivega'.«

IZ TEHNIKE

Dviganje potopljenih ladij

V zadnjem času je »Slovenec« že večkrat poročal, kako napredujejo Angleži pri dviganju nemških bojnih ladij, potopljenih pri Scapa Flow-u. Nemci so morali namreč koncem svetovne vojne izročiti vse bojne ladje Angležem, ki so prevzemali ladje v Scapa Flow-u na Angleškem. Precej kapitanov pa njim zaupanih ladij ni hotelo izročiti Angležem. Pač so pripeljali svoje ladje v Scapa Flow in tam izkrcali moštvo, nakar so vžgali mino, ki je raztrgala ladji dno in se z njo vred potopili. Na ta način se je potopil v Scapa Flow-u precejšen del nemškega vojnega brodovja.

Ker pa je vsaka, tudi potopljena ladja še vedno zelo veliko vredna, so začeli Angleži misliti na to, da bi to potopljeno brodovje dvignili z morskega dna. To je možno seveda le pri ladjah, ki ne leže pregloboko. Ker se je potopilo nekaj ladij zelo blizu obale, kjer morje še ni pregloboko, je jasno, da so za dvig prišle v poštev. Z dosedanjimi najmodernejšimi potapljaškimi napravami je največja dosegljiva globina okrog 400 m. Praktično pa pridejo nekoliko manjše globine v poštev. Seveda zahteva dviganje ladij ogromnih tehničnih predpriprav, veliko časa, dela in gmotnih sredstev.

Zanimivo je, ogledati si vsa tehnična dela in predpriprave pri dviganju potopljene ladje:

Navaden plavač doseže globino le par metrov in vztraja kvečjemu minuto pod vodo. Od mladosti vajeni indijski iskalci biserov pa dosežejo globine do 30 m in vztrajajo pod vodo običajno 2—5 minut. Ostati pod vodo toliko časa brez zraka, je seveda silno naporno, kar ima često slabe posledice. Tako je n. pr. znano, da umirajo vsi indijski potapljači jako mladi.

Za uspešno delo pod vodno gladino je treba na vsak način opreme, ki omogoča dihanje in dovod zraka iznad morja. Taka potapljaška oprema obstoja iz nepremočljive gumijaste obleke, ki ima čez glavo kovinasto čelado z večjimi steklenimi okenci, skozi katera more potapljač ogledovati teren okrog sebe. V neprodušno obleko mu potem dovajajo z ladje zrak po gumijasti cevi ali pa ima na hrbtu valj s komprimiranim kisikom, iz katerega kisik počasi uhaja v notranjost obleke, odvišni ogljikov dioksid pa kemično veže avtomatično delujoča priprava. Potapljač je potem še zvezan s telefonom z ladjo, tako da more vsak čas poročati matični ladji svoje želje in potrebe.

Kdor je že kdaj sam plaval pod vodo na dno, je gotovo hitro začutil pritisk vode. Če drugje ne, pa gotovo v ušesih. Pri večjih globinah pa postaja ta pritisk silen in končno celo onemogoča dostop do večjih globin. Potapljaške obleke tega pritiska nikakor ne vzamejo nase, ampak ga prenesejo na potapljačevo telo oz. na zrak v notranjosti obleke in ta pritiska potem na potapljača. Če premislimo, pritiska na nas v višini morske gladine zrak s pritiskom ene atmosfere (približno 1 kg na kvadratni centimeter naše površine). Če se pa potapljamo v vodo, se pa za vsakih 10 m globine poveča pritisk za 1 atmosfero na kvadratni centimeter. V globini 100 m bi torej znašal pritisk na kvadratni centimeter potapljačeve površine 11 atmosfer (10 atmosfer voda in eno atmosfero zrak).

In prav zaradi tega pritiska more potapljač naporno delati v globini 40 m le dve do tri ure, pa najsi ima tudi najmodernejšo opremo. V globini 90 m zdrži lahko dve do tri ure pri zelo lahkem delu, v globini 120 m pa le par minut brez dela. Ako pa hoče doseči največjo globino 140 do 180 m, potem pa ne sme več vdihavati navadnega zraka, v katerem je 21% kisika in približno 79%

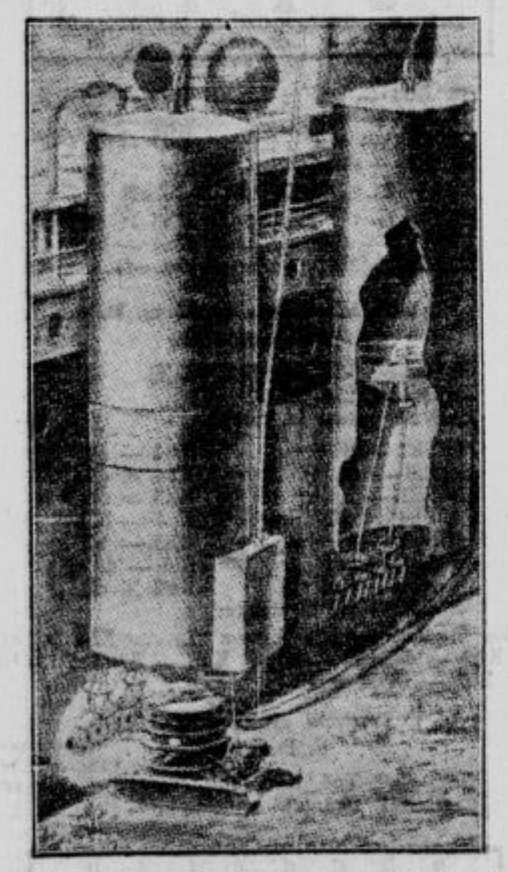

dušika, ampak mešanico, ki sestoji le iz 12% kisika. V tej maksimalni globini vzdrži le par minut brez dela.

Večje globine pa je mogoče doseči le s potapljaškim zvonom. Moderen potapljaški zvon je podoben vojnemu tanku. Po morskem dnu se giblje z verižnim kolesjem, prav tako kot tank. na to kolesje je montiran jeklen cilinder, ki popolnoma vzdržuje silni pritisk vode, tako da vlada v notranjosti zvona normalni pritisk kot na morski gladini, torej pritisk 1 atmosfere. Seveda ne more nihče iz zvona ven, kadar je potopljen na dnu, kajti pritisk je mnogo prevelik. Vsa dela se zato vrše iz potapljaškega zvona avtomatično, navadno na električni pogon. Zvon je seveda po dolgih in močnih verigah priklenjen na matično ladjo, ki lahko sledi gibanju zvona na dnu, saj je ves čas zvezan po telefonskem vodu z ladjo.

Če skušajo torej dvigniti ladjo iz globine, do katere potapljač tudi v najmodernejši potapljaški obleki ne more priti, potem spuste približno tam, kjer slutijo, da leži potopljena ladja, na dno potapljaški tank. Ta najprej rekognoscira »teren«. Na vrhu cilindra ima montirane mogočne reflektorje, ki razsvetljujejo temno dno. Upoštevati moramo namreč, da do večjih globin dnevna svetloba sploh ne prodre, zato vlada na dnu večna tema. To črno dno pa razsvetli tank s svojimi reflektorji na krajše razdalje. Toliko časa križari po dnu sem in tja, dokler ne najde iskane potopljene ladje.

Osobje v zvonu pritrdi nato na spodnjem in zadnjem delu ladje avtomatično po en votel valj (bojo) na verigi. Spodnji konec verige pritrdijo na ladjo, na gornjem koncu pa je valj, ki zaradi vzgona splava na gladino morja. Na ta način se matična ladja lahko takoj orientira, kje in v kakšni smeri leži potopljena ladja.

Ko je enkrat ugotovljena lega potopljene ladje, se pa začno šele glavne predpriprave za dviganje, ki trajajo po več tednov, včasih celo več mesecev.

Ker se da teža ladje, ki jo hočejo dvigniti, vedno precej točno ugotoviti, se prav lahko izračuna, kolikšen vzgon bo potreben za dvig ladje. Potrebni vzgon se pa doseže na ta način, da se pritrdi ob ladjo na obeh straneh cela vrsta valjev, ki se napolnijo z zrakom. Vsak valj ima vzgon približno 100 ton. Kolikorkrat po 100 ton tehta ladja, toliko valjev je treba pritrditi ob ladjo, da jo dvignejo na morsko površino.

Pri manjših ladjah polože navadno pod dnom okrog ladje jeklene vrvi, na te pa pritrdijo vzdižne valje. Pri velikih ladjah pa to ne gre več, ker je treba mnogo preveč valjev in ladje tudi ne bi bilo mogoče dvigniti, ker bi gotovo zgubila v vodi ravnotežje in zdrknila z vrvi nazaj v globino. Zato pa morajo pritrditi valje na drug način.

Iz potapljaškega zvona začno na eni strani vrtati v steno ladje velike luknje, eno poleg druge. To vrtanje se seveda vodi in regulira avtomatično iz zvona. Lukenj tudi ne vrtajo s nikakimi vrtalnimi napravami, ampak jih izžigajo z vodikokisikovim plamenom, ki gori pri svoji silni temperaturi 4000 stopinj Celzija tudi v vodi in še poleg tega izžge luknjo v jekleno stranico ladje.

Ko so luknje na obeh stranicah ladje narejene, se postavi matična ladja na površini morja v isto smer kot leži potopljena na dnu, in sicer točno nad njo. Nato začno spuščati vzdigne valje v morje. Ti valji nimajo na spodnjem koncu dna, pač pa zgoraj. So torej prav taki, kot poveznjen kozarec. Na vrhu imajo seveda ventil, skozi katerega uhaja zrak, da se morejo nato zaradi lastne teže potopiti. V notranjosti valja, nekako v polovici višine, pa je pritrjen obroč, s katerega visita dva močna jeklena drogova, ki imata na koncu škripec. Z vsakega škripca pa visita dve močni verigi, na koncu vsake verige pa sta pritrjeni dve kljuki. Vsak valj ima torej osem kljuk. Ko se valj potopi do dna, se avtomatično zapre ventil vrh valja, iz potapljaškega zvona pa zataknejo vsako od osem kljuk v eno od izvrtanih lu-

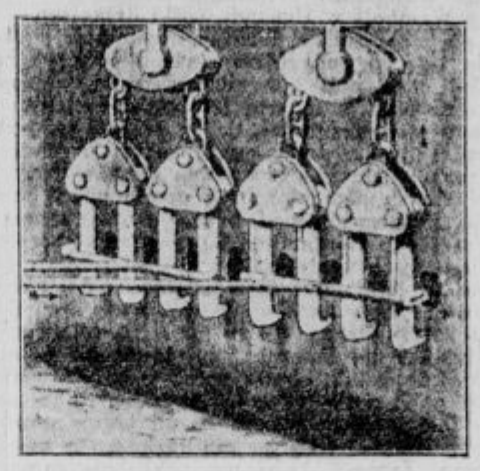

kenj. Nato začno na matični ladji črpati po cevi, ki jo je nastavil tank pod odprtino valja, zrak, ki uhaja tako v valj, iz katerega izpodriva vodo. Na ta način raste vzgon valja, ki se zato skuša dvigniti. Kljuke so pa zataknjene v luknje v stranici ladje in te zadrže valj tudi potem, ko je dobil polni vzgon 100 ton na dnu ob ladji.

Tako pritrdi potapljaški zvon ob obeh straneh ladje celo vrsto dvižnih valjev. Kakor hitro presega vzgon vseh valjev, pritrjenih na ladjo, za malenkost njeno težo, se dvigne vse skupaj iz dna na površino. Vsakomur bo pa jasno, da trajajo te predpriprave zelo dolgo in da so stroški takega dviga naravnost ogromni.

Ko pa je ladja dvignjena do gladine, kjer se vzgon izravna na ta način, da višji deli ladje, ali valjev zaštrle v zrak, ostane ladja v ravnotežju. Od tod jo potem zavleče matična ladja počasi v ladjedelnico, kjer jo začno popravljati.

Pozor lovci!

Za lovsko sezijo nudi puškarna
F. K. KAISER, Ljubljana
Kongresni trg 9

nove vrste lov. patrone znamke »R«, basane z nemškim Hasloch brezdimnim smodnikom in v zalogi bodo »Geco« patroni z nemškim Rothweilskim smodnikom

Inž. Ahačič:

Mineralna olja

Benzin, petrolej in vazelin — kdo jih ne pozna? Kako so nastali, kako jih pridobivamo?

Pridobivanje

Vse troje spada med snovi, ki jih pridobivamo iz kamnenega olja. Kamneno olje se nahaja v različnih globinah in različno starih plasteh zemeljske skorje, a skoraj vedno v bližini kamnene soli. Zato je tudi verjetno, da bo iskanje mineralnega olja na Majevici v Bosni (v bližini solarne Kreke) uspešno. Olje izvira iz zemlje včasih v mogočnih več 10 m visokih curkih samo po sebi. Večinoma ga pa dobivamo s tem, da navrtamo zemljo z razstreljevanjem in skozi železne cevi iz globin, ki dosegajo tudi 600 m. Včasih začne olje brizgati že med delom in niso smrtne nesreče in materijalne zgube nič redkega. Včasih ga je treba črpati s strojem. Včasih teče vrelec le par ur, včasih desetletja. Tako dobljeno surovo mineralno olje je rjavkastočrna, gosta smrdeča tekočina. Dasi so mineralna olja v splošnem iste kemijske zmesi, se vendar razlikujejo po nekaterih sestavinah, tako da so n. pr. pensilvanska olja precej drugačna kakor ona iz Bakua ali ona iz Burme. V splošnem jih ločimo po tem, ali vsebujejo mnogo parafina (n. pr. (galicijska) ali mnogo asfalta (ameriška olja).

Kako so nastala?

Mišljenja so deljena. Najbolj verjetno je, da so nastala iz masti oziroma voskov, ki so bili izpostavljeni visokemu pritisku in visoki temperaturi. To domnevo potrjuje v laboratorju iz ribjih in drugih olj na ta način pridobljen umetni petrolej. Odkod pa one mašče oziroma voski? V nizkih sladkih in slanih vodah žive majhne živali in majhne rastline, ki se zelo hitro množe, a prav malo časa žive. Te mrtve snovi, ki vsebujejo mnogo masti, se nabirajo v velikih plasteh na dnu voda, kjer začno trohneti. Drugi trdijo, da so mineralna olja produkti trohnenja rib onih morja, ki so nekdaj pokrivala našo zemljo. Plasti teh mrtvih bitij je polagoma zemlja zasula in stvorila s tem pritisk.

Kaj vsebujejo mineralna olja?

Surovo mineralno olje ponekod direktno požgo, ne da bi ga čistili. Večinoma pa ločijo iz njega več različnih olj s tem, da ga segrevajo in tekočine, ki prehlape pri različitih temperaturah, vsako zase ulove (destilacija).

Te destilacijske produkte nato očistijo in iz njih zopet ločijo po različnih vreliščih različne snovi. Tako dobimo snov, ki (vre) prehlapeva do 150° C, **surovi benzin ali nafta.** Nafto očistimo in znova predestiliramo, da dobimo a) med 40—70 stopinj Celzija izhlapevajoči **petroleumeter.** Važno topilo v laboratoriju. V gospodinjstvu pa za čiščenje madežev na oblekah. b) med 60—110° C prehlapevajoči **lahki benzin.** Uporabljamo ga za luksuzne avtomobile, aeroplane in kemične pralnice (1 l tehta 700 g. Vendar ni teža enega litra edina merodajna za presojanje benzina. Važna je velikost njegove hlapljivosti in dobro kemijsko očiščenje). c) **težki benzin,** vrelišče 100—150 °C, rabimo za tovorne avtomobile, stoječe motorje, za ekstrakcije masti itd. d) **ligroin,** vrelišče 100—180 °C. Služi kot topilo za firneže in lake.

2. Svetilni petrolej, ki ga isto čistimo, preden gre na trg. Važno zanj je, pri kateri temperaturi se vname, ker zavisi od tega njegova ognjevarnost. Njegova uporaba je znana.

3. Hlapi iznad 300° C so pregosti za petrolej in preredki za mazalna olja. Zaradi tega jih pokurimo v motorjih posebno v Diesel-ovih. Mnogokrat zvišamo z njimi svetilnost gorilnega plina, s tem, da jih razpršimo vanj ali pa izdelavamo iz njih **plinska olja.** Plinska olja so bila preje velike važnosti za tvornice, ki so ležale daleč od plinskih central, ker se dado poceni in lahko producirati. Danes jih je izpodrinila večinoma elektrika. Dobivajo se na ta način, da kapljajo omenjene frakcije mineralnega olja v žareče železne posode. Pri tem se olja razkroje v plin, ki gori z zelo svetlo lučjo.

4. **Mazalna olja,** ki prehlapevajo nad 350° C. Od mazalnih olj zahtevamo, da se dobro primejo predmeta, da ne vsebujejo snovi, ki bi razjedale metal; da ne postajajo pri gotovi visoki temperaturi lahko tekoča (vodena); pri gotovi nizki temperaturi ne pretrda, da pri vrtenju ne odlete; da se pri velikih pritiskih ne iztisnejo od predmeta; včasih, da so dobri izolatorji; da imajo visoko vnetišče itd.

Skupno z mazalnimi olji dobivamo iz nekaterih mineralnih olj tudi trdni **parafin,** ki ga z ohlajevanjem in prešanjem izločimo iz mazalnih olj. Parafin je trda, vosku podobna masa, zato nam večkrat nadomešča vosek. Po čiščenju je bel, prosojen, brez duha in okusa. Rabimo ga za izoliranje kablov, za voščenje usnja in papirja. V Ameriki konzerviramo namizno sadje in jajca s tem, da jih prevlečejo s tenko plastjo parafina. Največkrat ga rabimo za izdelovanje sveč.

Mesto da bi oddestilirali olja, ki vro nad 300° C, pokurimo včasih — posebno v Rusiji — vsa olja, ki so preostala po oddestiliranju petroleja. To gosto, temnorjavo olje zovemo mazut in je razpršeno v tenke kapljice in nato sežgano izborno kurivo za parne kotle.

5. Trdni destilacijski preostanek, to je, kar ne prehlapi več, je črna smola — **umetni asfalt ali gudron.** Z njim lepimo premogov prah v brikete, delamo strešno lepenko; izoliramo v stavbah dele, ki so izpostavljeni vlagi itd. Včasih izžgemo iz umetnega asfalta olja, da dobimo olja in kot glavni produkt — trdni ostanek — posebno dobri **koks** za elektrode v obločnicah.

Naravni asfalt, ki se nahaja v naravi ponekod v celih jezerih, je nastal iz gostih mineralnih olj, ki so se zaradi kemičnega in fizikalnega vpliva zraka še bolj strdila. Naravni asfalt presega po svoji prožnosti in trdoti daleko umetni asfalt in je postal velike važnosti za asfaltiranje cest.

V nekaterih (ameriških) mineralnih oljih se nahaja zelo cenjena snov

vazelin.

Pridobivamo ga na ta način, da odparimo hlapljiva olja od njega. Pri tem nam preostaja poltrda rumena masa — vazelin, ki je nikdar ne čistimo z destilacijo, ker ji to škodi, temveč po možnosti z filtriranjem skozi čistilne in belilne plasti. Vazelin rabimo v apoteki za mazila, za mazanje strojev, za usnje itd. Vazelin presega vse živalske in rastlinske masti, ker se na zraku ne spreminja, ne postaja nikdar žaltav; ne vsebuje nikakih kislin in zato nikdar ne razjeda kovin. Zaradi teh njegovih odličnih lastnosti je popraševanje po vazelinu tako narastlo, da so ga morali začeti umetno narejati. **Umetni vazelin** dobivajo na ta način, da zmešajo trda in poltrda olja v takem razmerju, da ima zmes približno isto trdoto kakor vazelin. Dasi je umetni vazelin v glavnem iste kemijske sestave, kakor naravni vazelin, zaostaja po svoji kvaliteti daleč za njim.

V zvezi z kamnenimi olji je treba še omeniti **zemeljski vosek** — ozokerit —, ki je v glavnem sestavljen iz parafina. Nahaja se v naravi kot tak. Očiščen in razbarvan prihaja na trg kot **umetni vosek cerezin.** Cerezin je čebelnemu vosku po svojih lastnostih tako podoben, da ponarejajo ž njim mnogo dragega voska. Kemik ga seveda takoj spozna v vosku. Njegove z voskom skupne dobre lastnosti so te, da se da segret dobro oblikovati in gnesti, ne da bi postajal pri tem lepljiv kakor n. pr. loj. Cerezin rabimo za mazanje parketov in mobilij, ker se dobro prime lesa; kot modelirni vosek; za sveče; za satovje v panjih; za mazila za čevlje itd.

Pri nepričakovanem naglem razširjenju motornih vozil je zrastlo povpraševanje po lahko tekočem kurivu — benzinu —, medtem ko je padla vrednost težkih olj. Zato napravlja moderna tehnika iz manj vrednih mazalnih olj mnogo zahtevani benzin na ta način, da jih z destiliranjem pri visoki temperaturi in pri visokem pritisku (pet atmosfer) zdrobi — omehča. Kolike važnosti je ta moderni proces, nam pove dejstvo, da predeluje Standard Oil Co. dnevno 30.000 ton težkih olj v benzin.

Modne novosti

Moda prostega čela se je pričela že letošnje poletje uveljavljati, a za prihodnjo sezono je postavila svoj kategorični imperativ: »Čelo bodi prosto!« In že dolgo ni imela moda tako pametnega zahtevka kot zdaj, ko oprošča prepotena, stisnjena, izmučena čela iz njihove ječe.

Tudi naši klobuki in naše kape so v tem smislu.

1. Širokokrajni klobuk iz svilene klobučevine krtovo-sive barve.

2. Mal klobuček iz beige-klobučevine, ki se odlikuje s poudarjenim robom na obeh straneh, s prerezano pentljo, skozi katero je pretaknjena klobučevinasta proga temnorjave barve.

3. Sivomodra kapa iz tweda, na desno stran zategnjena, ob čelu s črno obrobo, ki preide nad desnim ušesom v ploskozvončast čop.

4. Klobuk s tesnim obglavjem v črnini z neenakimi krajci v temnosivi barvi.

5. Črna kapa iz baržuna s širokim Straß-vezenjem na temenu.

Za večerne prireditve:

6. Večerna obleka iz krep-satina v malinastordeči barvi nosi na ramah modno ogrinjačo, sešito iz listasto izrezanih prog v isti barvi. — Krilo je dolgo in zvončasto; prednja pola ima poseben poudarek v navpično visečih volanah.

7. Večerna obleka za mladenke je izdelana iz zlatobarvnega krep-georgeta. Male volanice ob ramah in na zvončastem krilu, ki je v bokih zožen, prav dobro poudarjajo mladost.

Na Hmeljniku

Dolina, — v katero smo prišli po nekaks polurni hoji z železniške postaje Mirne peči — je podobna razsežnemu peharju, ki je ves prepleten s stezami, razdeljen z vijugastimi mejami, ki se vijo med deloma že požetimi in po bregu razprostrtimi polji, — grobim prtom podobnimi njivami. Kot temen, kosmat trak pa obroblja dolino gozd in iznad tega pa gre navzdol sivi grad. Dasi je bilo že pozno popoldne in v visokem poletju, vendar se je od neba, nizko zavešenega z uprav jesenskimi oblaki, razlivala le bleda svetloba, da si v tej mrtvi luči komaj razločil pokošen travnik od nepokošenega, rujavo strnišče od zorečega ovsa, ker je bilo vse nekam brezbarvno, enolično brez senc in so se zato brez posebne razlike prelivali med seboj gozd in polje, njive in travniki tako, da je bila dolina še bolj podobna umazanemu peharju, na čigar robu pa kot prežeč velik pajk, buli v dolino stari grad. Nedelja je bila in nad zemljo je visela velika tišina, ki je ni motil niti otročji vrišč iz vasi, ki se je zbrala pod ljubko belo cerkvico na nizki polici. Na že požetih in znova preoranih poljih ni bilo žive duše; le tropa vran se je okorno spreletavala in težko cepala v sveže razore. Šele solnce, ki se je trudoma prerivalo med oblaki in skušalo s svojimi zlatimi prameni predreti te težke zavese, je namah spremenilo to nekam otožno sliko, ko je zalilo zemljo s svetlobo, v kateri se je oživila vsa dolina in so nam pred očmi zakrožila plodna polja in sočni travniki ter so se na križiščih poljskih meja in njiv z lepo razčesanimi dol-

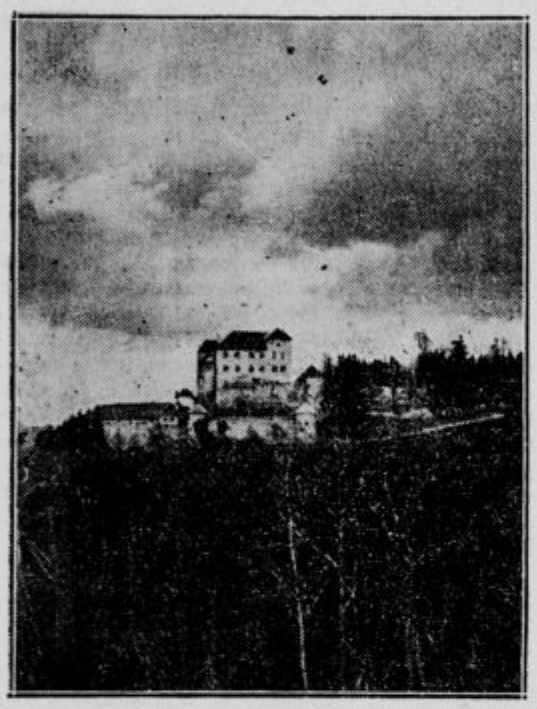

Grad Hmeljnik.

gimi razori dvignile porastle groblje in so polni kozolci vrgli valovito senco preko plodnih tal. In zazdelo se je ta trenutek, kakor bi sam Bog tam sredi polj — s križa dvignil svoje roke in blagoslovil to prelepo dolino in sadove zemlje ter da so nepožeta žita v neslišni sapi se tiho in hvaležno sklanjala k njegovim nogam, hoteč jih poljubiti. In še grad, do takrat teman in čemern, se je obelil, nasmehnil ter se z dobrodušnimi očmi svojih svetlih oken prijazno ozrl na nas in nas vabil k sebi. Ogledujoč tedaj to impozantno stavbo na dokaj visokem hribu (Hmeljnik 507 m), sem se pač domislil Jurčičevih besed, da »so bili zares čudnega in rekel bi poetično mislečega duha tisti naši predniki iz starih časov, o katerih pozemskem dejanju in nehanju nam pričajo njih stavbe in razna v razvalu ali še živečih ostankih ohranjena dela«. In pri tem bi tudi njegovi trditvi, da so ti »naši očaki imeli več fantazije, kakor mi njihovi vnuki, ki nam je več za dobroto in korist kakor prirodno lepoto«, skoraj pritegnil, če bi ne vedel, da je med temi vnuki baš sedanji gospod hmeljniški kaj častna izjema, ki je s tem, da je restavriral odnosno še vedno na tem dela, da ohrani ta naš skoraj najstarejši grad — ne meneč se za stroške, s katerimi bi si pač mogel zgraditi udobnejše bivališče in na ugodnejšem kraju — pokazal »dovolj fantazije in poetično mislečega duha«. Seveda moram izmed vnukov onih očakov izvzeti tudi sebe, svojo družbo in vse, ki so se že ali pa se še bodo potili po tej poti in tako kazali zmisel za take prirodne lepote.

Naša pot je zavila navkreber med hiše prijazne vasice Krteljevo. Skromen potoček se je srebril ob poti, glasno lil v korita, padal preko nizkih slapov, grgral pod njimi, dokler se ni ujel v ozek žleb, ki ga je speljal preko par mlinskih koles, odkoder se je iskreč in pršeč poganjal navzdol, vesel, da je ušel sili ozke struge. Možička (Jurčič nam je naslikal takih celo galerijo), ki je sedeč pred hišo žulil pipico in nas drobnih oči zvedavo ogledoval, smo pobarali, če je tod prava pot na grad. On pa hitro, kot da bi na pero pritisnil, da je pot že prava, da zaiti tako ne moremo in če gremo graščaka obiskat, da je to sila fin gospod, s katerim se lahko človek tudi po slovensko vse pomeni itd. S poti smo zavili na bližnico, vijočo se med njivami, ki se tu — zelo skrbno obdelana — razprostirajo po dokaj strmem pobočju prav do gozda. Pod nami v dolini pa se je med tem nekje izmed njiv utrgala pesem, sprva tiha in koprneča, kmalu pa se je vedno glasnejša lovila preko njiv, begala po pobočjih, ovijala se kamnitih grobelj, tonila v lesu in že čez čas odmevala od grajskih zidin, kakor da bi sam grad z močnim glasom odpeval:

Ah, mladost ti moja,
kam ušla si, kje si?...

Skozi ozek in kratek prehod med mladim bukovim gozdičem smo stopili na položen travnik, odkoder je na ves grad odprt pogled, ki ga moti le pod njim stoječa in enotnost slike rušeča, moderna pristava. Pot vodi sedaj ob travniku mimo pristave pod trdno obzidje in okrogle, z bršljanom obraščene grajske stolpe, ki čuvajo grajsko poslopje drzno s kamnitih tal se dvigajoče proti nebu. Sicer pa se mi je zdelo, da kaže grad prav dobrovoljen značaj in da se kot častitljiv a veder starec prijazno spogleduje z najvišjimi vrhunci oddaljenih gora, smehljajoč se v spominu na lepo preživeto mladost. In res ta grad ni doživel posebnih pretresljajev; še s Turki se ni dosti menil in komaj da ga je pod Francozi zmotil kmetski upor. Pogosto pa so se mu menjavali gospodarji, med katerimi nas Valvazor opozarja zlasti na dva brata, ki sta si leta 1223 razdelila gornji in dolnji Hmeljnik, kjer sta živela potem še s četvorico bratov pod eno streho v bratski ljubezni in vzajemnosti, četudi je izrek: fratrum quoque gratia rara est. Končno je hmeljniški grad po gospodih črnomaljskih, grofih Turjaških, Paradajzarjih, baronih Coroninijih in še drugih prišel leta 1876 v roke baronov Wamboltov in sedanji lastnik je baron Filip Wambolt v. Umstadt, češki državljan.

Še malo mimo obzidja in stolpov, preko male jase in pod zidanim vhodnim mostičem in bili smo pred glavnim grajskim vhodom, odkoder nam je že prej živahno govorjenje in glasen smeh naznanjal, da je grajska gospoda doma. In res v travi pred mostom je na posekanem deblu sedela številna grajska družina v živahnem pomenku in v ogenj, goreč pred njimi, je dregal gospod, ki me je takoj spomnil na graščaka Benjamina G. iz Jurčičevega romana »Deseti brat«; kakor bi ga izrezal iz romana se je dvignil in stal pred menoj visok, postaven, istih let — jaz pa sem osupel pogledoval še druge, da bi našel še Manico in Baldvinčka, za katera [illegible] pa nisem mogel odločiti, ker je bilo obojih več. Na mojo prošnjo, če bi smeli malo po dvorišču pogledati in tam tudi fotografirati, nas je baron takoj povabil celo v grad, ki nam ga rad razkaže, če nas le zanima. Zanim[illegible] Kaj me neki bolj zanima, kot taki gradovi, ki sem jih mogel dosedaj komaj od zunaj videti in še to malo. Koračili smo torej skozi velika vhodna vrata na dvorišče, pred nami pa gospod baron, ki nas je sproti opozarjal na razne zanimivosti, kakor na dobrovidne sledove obrambnega hodnika po[illegible] strešnim robom in njegovo prvotno večstoletno staro oporo; dalje na nekdanji vhod v stolp, ki pa je dokaj višji od dvorišča. Ves grad pa, pri katerem lahko slediš ves njegov razvoj, tako prvoten stolp kakor poznejše prizidave [illegible] predelave — kaže povsem srednjeve[illegible] ki so si ga ohranili redki naši gr[illegible] danji lastnik se še vedno trudi ter z [illegible]om in velikim znanjem dela na tem, da [illegible] tudi v notranjosti vrne prvotno lice in njegov nekdanji blesk. Zato meri, pretrk[illegible]stika po zidovju, prebija zazidana ge[illegible] in vrata ter je s takim sistematičn[illegible]ovanjem odkril že marsikaj, tak[illegible] staro zazidano balustrado na arkad[illegible]odnikih v prvem in drugem nadstropju, [illegible] na steni v sprejemnici fresko, predstavljajočo hmeljniški grad, ki je starejša od Valvazorjeve slike, in na stopnišču v drugo nadstropje še eno fresko s starimi koralnimi notami in besedilom. V kotu med grajskim poslopjem in notranjim obzidjem (grad obdaja namreč dvojno zidovje) smo stopili v kamrico ali prav za prav zakristijo, kjer je cel zaklad, obstoječ iz velike zaloge mašnih oblek, kakršnih nima marsikatera bogata farna cerkev. Pred nami je razgrinjal baron plašče iz svile in brokata, pokrite s težkim in dragocenim vezivom, deloma domače izdelke baronove matere, soproge in hčerk, deloma darove raznih oseb iz plemenitih rodbin, tako da predstavlja vsak plašč poleg vrednosti še drag spomin na to ali ono znamenito osebnost. Par stopnic od tu navzdol je grajska kapelica, kjer kraljuje na lepem oltarju med debelimi svečami na nizkih svečnikih grajski zaščitnik sv. Pankracij. V tem malem in tihem božjem hramu — ki v njem noč in dan trepeče odsvit večne luči po stenah, nosečih celo vrsto sličic z rodbinskimi grbi Wamboltov, grofov Harrachov (iz rodu teh je baronova soproga), Paradeiserjev, Hallerjev in Valvazorjev — mašuje vsako nedeljo pri tej (kakor sem baš pri tej priliki opazil) pobožni rodbini kak novomeški, včasih pa tudi kak ljubljanski frančiškan.

Dvorišče z orkadami in železnim obešalom za grb.

Grajska kapelica.

Odtod smo šli pod notranjim zidom, čigar skalnato vznožje — posejano z raznimi kaktejami in drugimi skalnatimi rastlinami — se bo [illegible] kratkem pod pridnimi rokami domačih hčerk [illegible]vorilo v lep park, skozi veliko vežo na no[illegible]anje dvorišče, kjer pa je še polno razne navlake, ker (kakor sem že omenil) še vedno restavrirajo. Tu je — poleg lepih arkad s stebričasto, deloma že obnovljeno ograjo — videti lepo železno držalo ali obešalo za grb, ki je pritrjeno visoko na steni. Po širokih, zložnih stopnicah nas je vodil baron v gornje prostore. Stopili smo v razsežne sobane, polne raznih dragocenosti, lepo razvrščenega starega pohištva, slik, skrinj, bakrorezov in drugega. Leseni kasetirani stropi — benečansko delo — se opirajo na stene, raz katerih te zro velike mračne slike starih prednikov in grajskih lastnikov, tla pa pokrivajo mehke preproge. Na stenah zelo svetle jedilnice visi cela vrsta bakrorezov z manjškimi volivnimi knezi, med temi davni predniki sedanjega barona, ki je bil že za časa 30 letne vojne manjški volivni knez. Tu je tudi soba s križnimi oboki, ki nosijo v križiščih grb gospodov črnomaljskih. Pripravlja se tudi nova jedilnica, ker v dosedanjo pride knjižnica z nad 6000 zvezki, in nova odprta terasa. Najlepše stvari pa (kakor pravi baron), s katerimi bo opremil še druge sobe, prideju z njegovega gradu Frischau pri Znojmu na Moravskem, kjer ima nad sto bogato opremljenih sob. In če sedaj pomislimo, koliko truda in denarja je in še vedno stane, da se ta grad, ki je prišel pred 54 leti že napol razrušen v roke Wamboltov, ohrani v tej veličini in blesku, potem pač lahko cenimo trud in prizadevanje sedanjega gospodarja, veseleč se, da se še najdejo ljudje, ki jim je na srcu, da se take častitljive zgradbe ohranijo, da tudi pozni potomci še lahko vidijo starodavne priče minulih dni. Še v drugo nadstropje smo stopili, na pokrito verando, ki je krona celega gradu. Res lepe so opremljene sobe in krasen je razgled z njih oken, toda nad vse čudovit pa je pogled, ki se ti odpre s te verande. Oko ti radostno hiti preko pisane doline novomeške s skrivnostno Krko, preko holmcev, na katerih prijazno mežikajo bele cerkvice, preko Gorjancev do Velebita; pa tudi naš gozdnati Krim vidiš in pozdravljaš se s Triglavom in Kamniškimi planinami. Ta pogled, pravi sam baron, daje Hmeljniku prednost pred vsemi gradovi, kar jih pozna. In meni se zdi, da tiči tu ne najmanjši vzrok obnavljanja tega gradu. Sedaj ima grad že svoj provizorični vodovod in še elektriko bo morda odkod speljal podjetni graščak, pod čigar vodstvom vrše domači obrtniki še [illegible]zne adaptacije, tako da bo kmalu štal ta grad popolnoma postavljen in

od strehe do kleti pripravljen,
da te — — —

Ne vem, če te grad sprejme, kot je nas (kajti taki obiskovalci se najbrž zelo množe); vsekakor pa si ga boš vsaj od zunaj temeljito ogledal in si tam kupil steklenico dobrega »Grčevskega izbora«, ki ga ima baron obilo naprodaj in s katerim nam je še za slovo postregel pod lipo pred gradom. Nas pa so lepote hmeljniškega gradu, ljubeznivost grajskega gospoda, gospe in gospodičen (ena je slikarica in ima nekaj svojih del razstavljenih v Ljubljani pri Kleinmayr-Bambergu) in ne v zadnji vrsti moč onega zlatega vinca tako prevzela, da smo kar nekam predolgo tavali od Hmeljnika preko Trške gore do Novega mesta. Vsakemu pa, ki veruje, da je samo na Gorenjskem lepo, svetujem, naj stopi kakšno nedeljo tudi na Dolenjsko, naj si ogleda Hmeljnik, naj v senci njegovega zidovja preizkuša grčevsko kapljico in potem proti Novemu mestu grede naj okuša sladko grozdje s Trške gore, ki letos tako lepo kaže. Spoznal bo, da Dolenjsko s svojo milo, nevsiljivo lepoto zasluži prav tako obisk kakor Gorenjska in še večkrat bo nameril tja dol svoj korak.

S. K.

Gospodarska zveza
v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke - žito - mlevske izdelke - specerijsko in kolonijalno blago - sadje - mesne izdelke - južno sadje - semena - seno - slamo - Težakovo olje za živino - kmetijske stroje in orodja - umetna gnojila - cement - premog itd. - Zastopstvo za prodajo kisove kisline v Dravski banovini

Šah

Odklonjen damin gambit.

Igrano na meddržavnem turnirju v Hamburgu 1930. Beli: dr. Tartakower (Poljska). Črni: Weenink (Holandska).

1. c2 — c4	Sg8 — f6
2. Sb1 — c3	e7 — e6
3. d2 — d4	d7 — d5
44. Sg1 — f3	Sb8 — d7
5. Lc1 — f4	c7 — c6

Z 6... Lf8 — d6 bi imel črni boljšo obrambo.

6. e2 — e3	Lf8 — e7
7. c4 × d5	e6 × d5
8. Dd1 — c2	0 — 0
9. Lf1 — d3	Tf8 — e8
10. 0 — 0	Sd7 — f8
11. h2 — h3	Sf8 — e6

Črni pozabi na Lc8 in postane situacija kritična.

12. Lf4 — h2	g7 — g6
13. Sf3 — e5	Se6 — g7
14. g2 — g4	Sf6 — d7
15. Se5 × f7!	

Interesantna hazardna kombinacija s trikratnim žrtvovanjem figure. Seveda pride Tartakower z f2 — f4 in f5 lahko in enostavno naprej.

15.	Kg8 × f7
16. Sc3 × d5!	Le7 — d6!

(16... c6 × d5! 17. c7 in dobi damo.)

17. Sd5 — f4	Sd7 — b6
18. Sf4 × g6	Ld6 × h2 +
19. Kg1 × h2	h7 × g6

Močnejše bi bilo tukaj Dd6 + 20. Sf4, Sbd5. V tej poziciji 3 kmeti težko nadomestijo figuro.

20. Ld3 × g6 +	Kf7 — g8
21. Lg6 × e8	Dd8 × e8

Jako redek slučaj! Beli ima trdnjavo in 4 kmete proti 3 lahkim figuram črnega. Ker sta bila oba nasprotnika za končno igro precej utrujena, je partija končala remis.

Bagatele iz prakse mojstrov.

Beli: Adams	Črni: Torre
1. e2 — e4	e2 — e5
2. Sg1 — f3	d7 — d6
3. d2 — d4	Sb8 — c6
4. Lf1 — b5	Lc8 — d7
5. Lb5 × c6	Ld7 × c6
6. Sb1 — c3	e5 × d4
7. Da1 × a4	Sg8 — f6
8. Lc1 — g5	Lf8 — e7
9. Sc3 — d5	Lc6 × d5
10. e4 × d5	0 — 0
11. 0 — 0	c7 — c6
12. c2 — c4	c6 × d5
13. c4 × d5	Tf8 — e8
14. Tf1 — e1	a7 — a5
15. Te1 — e2	Ta8 — c8
16. Ta1 — e1	Dd8 — d7

Odločilna napaka. Pravilna poteza bi bila h7 — h6.

17. Lg5 ×f6	Le7 × f6

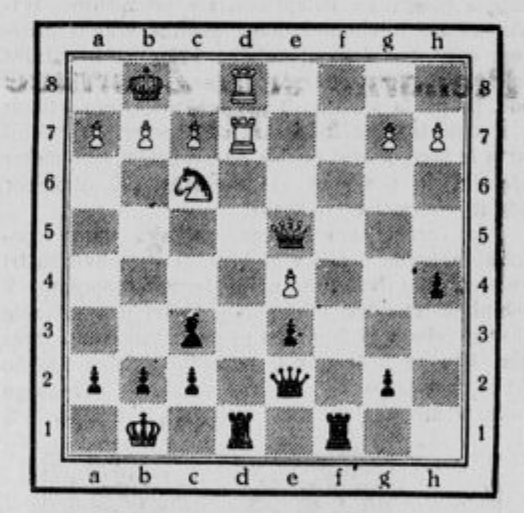

18. Dd4 — g4!	Dd7 — b5
19. Dg4 — c4!	Db5 — d7
20. Dc4 — c7!!	Dd7 — b5
21. a2 — a4!	

21. ... D × b7? D × e2!

21.	Db5 × a4
22. Te2 — e4!	Da4 — b5
23. Dc7 × b7!	se uda.

Rešitev šahovskega problema št. 6.
(od Bayersdorfer)

Beli: Kb6, Lf3, h6, Sb1, b2 (5).
Črni: Kb4, La2, f6 (3).
Beli na potezi in zmaga.

1. Sb2 — d3 +	Kb4 — c4
2. Lf3 — d5 +	Kc4 × d5
3. Sd3 — b4 +	Kd5 — c4
4. Sb4 × a2	Kc4 — b3!
5. Sa2 — c1 +	Kb3 — b2
6. Sb1 — d2!	Lf6 — d8 +
7. Kb6 — c6!	Kb2 × c1
8. Kc6 — d7 in zmaga:	

(ako 7. Kb6 — b7? potem 7. ... Kb2 × c1, 8. Kb7 — c8, Lf6 — e7, 9. Kc8 — d7, Le7 — b4 ali Le7 — f8 in remis.)

Šahovski problem št. 11.
F. Palatz.

Beli: Ta8, Te8, Kh6 (3).
Črni: Kf7, Bc3 (2).

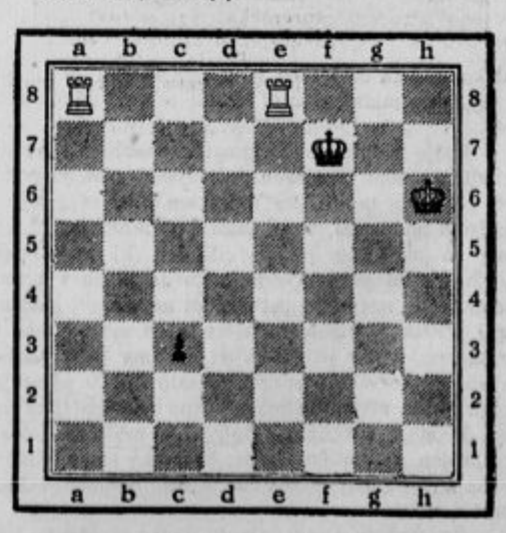

Mat v štirih potezah.

Dr. W.:

Obrestna mera in stabilizacija dinarja

Ko je vprašanje stabilizacije dinarja zopet stopilo v ospredje zanimanja tako naše gospodarske kakor tudi druge javnosti, so se pojavili glasovi, ki so si obetali od stabilizacije dinarja velik vpliv na obrestno mero. Slišali smo zagovarjati mnenje, da bo Narodna banka,

imela na razpolago tolika sredstva, da bo z njimi lahko vplivala na obrestno mero. Po tem mnenju bi morala Narodna banka s svojo diskontno politiko delati na to, da se zniža pri nas obrestna mera.

Pričakovanje, da bo mogla Narodna banka po izvršeni stabilizaciji dinarja, delati na znižanje obrestne mere s tem, da bo s sredstvi, ki jih bo dobila od države na račun odplačila dolga, regulirala naš kreditni trg, je le deloma pravilno.

Denarni obtok vsled stabilizacije same ne bo nič spremenjen in pri vsakem novem izdajanju bankovcev se bo morala Narodna banka držati istih načel kot se jih drži sedaj. Ker pa bo zlato kritje našega denarnega obtoka,

večje, bo Narodni banki mogoče eskontirati več blagovnih menic, to je izdelati več novih bankovcev, za katere bo pa obstojalo zadostno kritje. Množina takih menic, ki bi prišle v poštev za eskontiranje pri Narodni banki, pa je odvisna od intenzivnosti našega trgovskega prometa. Za enkrat ni vzroka, da bi se ta promet in s tem potreba po kreditih povišala, tako da Narodna banka sploh ne bo imela prilike, da bi eskontiranje menic vršila v znatno večjem obsegu kot sedaj.

Res je, da more vplivati Narodna banka na denarni trg s svojo kreditno politiko, vendar se tudi sama nahaja pod vplivom splošnega gospodarskega stanja. Kakor skuša z zvišanjem ali znižanjem diskontne mere vplivati na gospodarstvo, ravno tako tudi gospodarstvo vpliva na njeno diskontno mero. Nikoli pa ne more samo diskontna politika Narodne banke dajati pravec razvoju obrestne mere. Obrestna mera je odvisna od množine kapitala v gospodarstvu, v deželah, kjer je obilica kapitala, je obrestna mera nizka, v deželah, kjer je pomanjkanje, pa visoka.

Narodna banka sme dajati kredite le pod gotovimi v zakonu določenimi pogoji. Krog tistih, ki za te kredite pridejo v poštev, je omejen in ravno tako tudi potreba. Če daje Narodna banka sedaj te kredite po obrestni meri, ki je mnogo nižja kot obrestna mera, ki je v veljavi pri privatnih denarnih zavodih, to še ne pomeni, da zahtevajo banke pretirano visoke obresti. Na visokih obrestih ne more imeti interesa noben soliden denarni zavod. Z obrestmi preobremenjeni dolžniki so za banke slabi in nevarni klijenti. Znižanje obresti, ki je v interesu vseh, se ne more začeti pri znižanju obresti za kredite, kakor tudi bi se morda marsikomu zdelo samo ob sebi razumljivo, da se morajo in morejo obresti za kredite prilagoditi diskontni meri Narodne banke. Toda tudi ceno denarju, in to so obresti, določajo stroški, to je obrestna mera za vloge in pa višina režijskih stroškov. Seveda niso aktivne obresti tudi za istovrstne kredite pri istem denarnem zavodu iste. Banke so še daleč od tega, da bi kot blagovni trgovci imele »stalne cene«. Vendar jih medsebojna konkurenca sili k niveliranju aktivne obrestne mere. Ko gre za določitev enotne obrestne mere za vloge, med bankami pride do sporazuma, dočim smatrajo določitev obrestne mere za kredite za stvar, ki jo je obravnavati pri vsakem posameznem slučaju posebej in se zato ne da reglementirati. Vsled tega je tudi dogovor, da ima znižanju pasivne obrestne mere slediti pavšalno znižanje aktivne obrestne mere, med bankami pri sedanjem načinu njih poslovanja izključen.

Narodna banka ima opraviti samo s prvovrstnimi krediti, in za te je razumljivo, da velja ugodnejša obrestna mera kot za druge. Pri tem pustimo ob strani vprašanje, če našemu denarnemu trgu gospodarsko bolj odgovarja diskontna mera Narodne banke od 5.5% ali privatna diskontna mera, ki znaša 8 do 12%, in če ne drži Narodna banka diskontne mere nizko, v nasprotju in neupoštevajoč stanje našega denarnega trga. Kakor je važna za razvoj obrestne mere diskontna mera Narodne banke, je ravno tako ali pa še bolj važna višina obresti za dolgoročen denar, trajne naložbe, državne in druge papirje s stalno rento.

Dokler bo n. pr. 7%no investicijsko posojilo imelo tečaj 88.50, kot ga ima sedaj, in bo torej dajalo lastniku obrestovanje od 7.9%, dokler bo 8% Blerovo posojilo stalo pod pari, ne moremo še pričakovati spremembe v razvoju naše obrestne mere. Letošnje znižanje diskontne mere Narodne banke ni imelo na tečaj naših državnih papirjev nobenega vpliva.

Obrestna mera za hranilne vloge, ki so pri nas najbolj običajen način nalaganja kapitala, je do neke mere gotovo odvisna od obrestne mere papirjev s stalnimi obrestmi. Prevelika razlika med tema dvema obrestnima merama bi povzročila, da bi večji vlagatelji svoj denar namesto kot hranilne vloge, naložili v državnih papirjih, ki so boljše obrestovani kot pa hranilne vloge.

Tak prehod od kratko- in srednjeročnih naložb k dolgoročnim, za narodno gospodarstvo ne bi bil brez posledic. Pomanjkanje kratkoročnega kapitala, katerega itak nimamo preveč, bi delovalo na zvišanje obrestne mere, tako aktivne kot seveda tudi pasivne, dokler ne bi bilo ravnotežje zopet doseženo.

Gospodarstvo v naši državi se mora spoprijazniti z mislijo, da smo mi na kapitalu siromašna država, zato bo tudi cena denarju pri nas višja kot drugje. Pričakovanje, da bosta stabilizacija dinarja in odplačilo državnega dolga pri Narodni banki mogla imeti za posledico splošno znižanje obrestne mere in na mestu in bo moralo imeti za posledico le razočaranje. Stabilizacija dinarja bi le v toliko mogla imeti za posledico znižanje obrestne mere pri nas, v kolikor bi radi tega narastel dotok tujega kapitala.

Plenarna seja Zbornice za TOI

Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki se vrši **v četrtek, dne 25. septembra t. l.** ob pol 9 dopoldne v zborničnih dvorani.

Dnevni red je sledeč: 1. Naznanila in poročilo zborničnega predsednika. 2. Poročilo računskih pregledovalcev o zborničnem računskem zaključku za leto 1929. 3. Pritožba proti dokladi. 4. Aktualna prometna vprašanja. 5. Reforma davka na poslovni promet. 6. Predlogi za unifikacijo čekovnega prava. 7. Poročilo o predlogu za znižanje za poštni čekovni promet. 8. Poročilo o delovanju zborničnega Zavoda za pospeševanje obrti. 9 Uprava zborničnega Zavoda za pospeševanje obrti.

*

Dobave. Splošni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 30 komadov rešilnih skrinjic; do 25. t. m. pa glede dobave 1 otomane. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 47 kg bakrene strelovodne žice. — Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 100 kg špirita in 1000 kg dinamoolja; do 2. okt. glede dobave 2500 kg tračnih žebljev in 100 komadov karbidnih svetiljk. — Ravn. drž. rudnika Kakanj sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 88 kv. m. parketnih tal; do 1. okt. glede dobave 200 kg žebljev za lepenko in trstje ter glede dobave 5 aparatov za izpiranje klosetov. — Ravn. drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 2. okt. ponudbe glede dobave 500 jeklenih žičnih vrvi, 50 kbm. rezanega lesa in 5 komadov zobatih koles. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 3. okt. ponudbe glede dobave hidravlične dvigalke. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 2. okt. pri ravn. drž. žel. v Sarajevu glede dobave 200.000 kg portland-cementa; dne 3. okt. pa glede dobave materijala za barvanje. — Dne 3. okt. pri Upravi policije v Sarajevu glede dobave 200 parov čevljev; pri ravn. pom. prometa v Splitu glede dobave 1200 ton premoga; pri ravn. drž. žel. v Zagrebu pa glede dobave 32.000 kg premoga, 26 000 lesnega oglja in 16.000 kg koksa. — Dne 3. okt. se bo vršila pri rač.-ekon. odd. Ministrstva za zgradbe v Belgradu ofert. licitacija glede dobave 18 680 komadov impregniranih telegrafsko-telefonskih drogov. — Dne 3. okt. se bo vršila pri Komandi Sav. div. obl. v Zagrebu ustmena licitacija glede dobave testenin, zdroba, riža in ješprenčka; dne 4. okt. pa glede dobave fižola, krompirja, loja, olja, čebule, kisa, kave, cikorije, čaja, sladkorja, suhih sliv, maka, konzerviranih paradižnikov, zelja, suhega grozdja, moke ter raznih dišav.

Dobave. Strojni oddelek ljublj. žel. ravn. sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 100 komadov krtač za ribanje. — Ravn. drž. rud. podjetij v Sarajevu sprejema ponudbe glede dobave naprave za lomljenje in drobljenje lignita. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave svetilnih armatur in 900 kg žičnikov. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 3. okt. ponudbe glede dobave strojnega in avto-olja ter glede dobave raznega pisarniškega materijala. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 30. t. m. pri Dravski delavnici v Ljubljani glede dobave desk; pri Upravi drž. monopolov v Belgradu glede dobave 400.000 kg oglja. — Dne 4. okt. pri ravn. drž. žel. v Subotici glede dobave 51.200 kg portland-cementa, 3250 kg železnih nosilcev; pri ravn. drž. žel. v Zagrebu glede dobave raznega jekla.

Borza

Dne 20. septembra.

Ta teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi znatnejši. Znašal je 13.6 mil. Din v primeri z 11.9, 14.4, 13.1 in 12.2 mil. Din v prejšnjih tednih. Kakor običajno je bilo največ prometa v devizi London, nadalje še v devizi Trst. Opaža se, da je prišlo na trg več privatnega blaga, ki celo ves ni mogel najti plasmana v Ljubljani in je bilo mnogo blaga prodanega v Zagrebu. Fluktuacije tečajev se nadalje gibljejo v ozkih mejah.

Podobno nazadovanje prometa v devizah beležijo tudi borze v Zagrebu in v Belgradu. Samo v Zagrebu je devizni promet padel v primeri s prejšnjim tednom za 10 mil. Din na 45 mil. Din. V Belgradu pa so ta teden celo zabeležili samo nekaj nad 20 mil. Din prometa.

Državni papirji so nadalje brez znatnega prometa: na zagrebški borzi so zaključki redki in ponavadi samo v vojni škodi. Zaključki so bili nadalje v begluških obveznicah in deloma tudi v dolarskih papirjih.

Znatnejši promet beležijo ta teden bančne delnice. Posebno znaten je bil promet v delnicah Praštedione, ki je bila v začetku tedna čvrsta, kasneje pa je popustila. V ostalih tečajih so bile le neznatne izpremembe. Skoro brez interesa pa so industrijski papirji. Sem in tja pade kak zaključek. Tudi tečaji ne izkazujejo dosti izprememb. Med paroplovnimi družbami je omeniti znatnejšo učvrstitev delnic Jadranske plovidbe, ki so v začetku tedna notirale 510—540, na koncu pa 550 do 575.

DENAR

Curih. Belgrad 9.17875, Amsterdam 207.65, Atene 6.68, Berlin 122.80, Bruselj 71.85, Budimpešta 90.225, Bukarešt 3.07, Carigrad 2.445, Dunaj 72.74, London 25.045, Madrid 55.30, Newyork 515.275, Pariz 20.245, Praga 15.29, Sofija 3.735, Trst 26.9825, Varšava 57.80, Kopenhagen 137.90, Stockholm 138.45, Oslo 137.90, Helsingfors 12.97.

Dinar notira na Dunaju (deviza) 12.54125, (valuta) 12.485.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 85.375—85.75. Newyork: 8% Bler. pos. 96—97, 7% Bler. pos. 85 do 85.50, 7% pos. Drž. hip. banke 84.75—85.50.

Dunaj. Wiener Bankverein 17.80, Creditanstalt 47.40, Escompteles 159.30, Union 24.50, Aussiger Chemische 173.10, Alpine 25, Trboveljska 48.75, Kranj. ind. 41, Rima Murany 82.80.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 49 vagonov, ječmen 2 vagona, koruza 38 vagonov, moka 3 vagoni, otrobi 13 vagonov. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta. Tendenca slabša. Promet srednji. Pšenica: okt. 15.49—15.50, zakl. 15.49—15.50; marc 16.89—16.91, zakl. 16.89—16.90; maj 17.25 do 17.28, zakl. 17.26—17.27. — Rž: okt. 9.13 do 9.19, zakl. 9.17—9.18; marc 10.15—10.42, zakl. 10.40—10.41 — Koruza: maj 13.30—13.42, zakl. 13.40—13.42; transit maj 12.16—12.20.

Fižol

Visokim cenam predlanskega leta je lani sledil znaten padec temu pridelku, dočim je letos cena še nižja. Letošnji pridelek v Sloveniji je kvalitativno dober, dočim bo pridelek znatno manjši od lanske letine.

Dovažati so se začele v Ljubljano že prve količine fižola ribničana in mandalona, kot prve zgodnje vrste. Kupčija ni živahna in se trenotno razteza samo na ribničana ali bokinca, dočim za bele vrste (mandalon in prepeličar) ni nobenega zanimanja, in to najbrže radi tega, ker Poljska nudi slične vrste po zelo ugodnih cenah. Fižol prepeličar v naši okolici še ni prišel na trg; tudi je ta vrsta, posebno na Dolenjskem, zelo slabo obrodila. V splošnem pa letos na cene fižola in tudi drugih deželnih pridelkov kvarno vpliva sorazmerno zelo nizka cena žitu in moki. Danes je približna cena imenovanim in drugim nizkim vrstam fižola, ki se pridelujejo v manjših množinah od 2.50 Din do 4 Din za kg. Cena še ni ustaljena in je odvisna od bodočega razvoja kupčije v tem predmetu.

Orehi

Po poročilih je pričakovati obilnega sadu. Kvaliteta bo v nekaterih krajih dobra, v drugih pa slaba in piškava. Opozoriti je treba ljudi na pravilno sušenje, ki se naj vrši na zraku, nikakor pa ne na peči, ker tako blago ni za kupčijo. Morajo pa biti orehi dobro sušeni. Kakšna cena se bo za ta sadež dosegla, še ni znano, upati je pa, da se bo za prvovrstno blago doseglo približno toliko kot v začetku lanskega leta.

Hmelj

Nürnberg, 20. sept. as. Danes je bilo pripeljanih na trg 200 bal hmelja, prodanih pa je bilo 150 bal. Dosegle so se sledeče cene: za prvovrstni würtembeürški hmelj 65 Mk, za srednji hallertauski 65—75 Mk, za srednji eichgründerski pa 40 Mk. Za inozemski hmelj ni bilo nobenega povpraševanja. Razpoloženje je neizpremenjeno mirno.

Žatec, 20. sept. as. Nakupovanje hmelja po deželi se vrši mirno dalje po cenah 300—550 Kč.

Iz službenih objav

Dražbeni oklici. Dne 20. oktobra t. l. ob 9 bo pri sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Kostanjevica, vl. št. 186, 554 — lesena hiša št. 68 z vrtom in hlevom, s šupo in svinjakom, dve njivi in vinograd. Cenilna vrednost 5506.75 Din, najmanjši ponudek 3670 Din. Okrajno sodišče v Kostanjevici. — Dne 27. oktobra t. l. ob pol 12 bo pri sodišču v sobi št. 7 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Vel. Poljane, vl. št. 22, in sicer le polovica tega posestva. Cenilna vrednost 19.860 Din; najmanjši ponudek 13.240 Din. Okrajno sodišče v Ribnici, odd. II.

Izpremembe v trgovinskem registru. B. & J. Gradiš, zastopstvo in zaloga pnevmatik in avtopotrebščin Firestone, Maribor. Izbrisal se je družabnik Gradišnik Josip, ker je iz družbe izstopil. Odslej edina imetnica tvrdke je dosedanja družabnica Gradiš Barica.

Razpis mesta asistenta na univerzi. Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje za kemični institut mesto asistenta s pravicami uradnika I. kategorije. Kompetenti naj pošljejo prošnje do dne 20. oktobra t. l. rektoratu univerze kralja Aleksandra I.

Sport

Za državno pokalno prvenstvo

Danes ob 16 SAŠK (Sarajevo) : Ilirija, ob 14.30 predigra Ilirija o. b. : Trbovlje.

V predfinalu za zlati pokal JNS-a se sestane danes prvak LNP SK Ilirija z dolgoletnim prvakom sarajevskega podsaveza Sarajevskim Amaterskim SK. Istočasno se odigra v Subotici drugi predfinale SAND : Soko (Belgrad). Zmagovalca bosta igrala 28. t. m. in 5. ostobra dvojni finale. Izid današnjih tekem je tedaj za udeležene klube največje važnosti. Ako Ilirija proti SAŠK-u uspe, se ji otvarjajo najsmelejše nade, namreč nade na osvojitev dragocenega saveznega pokala in s tem na

državno pokalno prvenstvo.

Tega se zavedajo vsi štirje semifinalisti, zato je pričakovati v obeh srečanjih predvsem najostrejše borbe, ki n. pr. v prvenstvenih tekmah zelo privlači vsakdanjo sportno publiko in tudi širše občinstvo.

Prognozo za srečanje Ilirija : SAŠK je staviti težko. Predvsem je sedanja forma Ilirije preveč nestanovitna, da bi dopuščala kolikortoliko določno sodbo. Proti HAŠK-u je zaigrala v drugem polčasu izvrstno. S tako igro bi bila favorit današnjega srečanja gotovo Ilirija. SAŠK-a smo videli v Ljubljani zadnjikrat predlani v drž. prvenstvu, ko je imel za nasprotnika Primorje, katerega je končno tudi potisnil iz konkurence. Lani je zmagal doma nekompletni team Ilirije s 5 : 1. Na vsak način je SAŠK eno najglasovitejših nogometnih moštev v državi, ki je opetovano z uspehom igralo za državno prvenstvo, torej brez dvoma zelo respektabel nasprotnik.

Ako bi ostala tekma v normalnem času neodločena, se podaljša za dvakrat 15 minut. Ako ostane izid tudi potem neodločen, je kluboma na prosto dana, da odigrata naslednji dan novo tekmo. Če se ne sporazumeta za to, se takoj po odigranem podaljšku žreba.

Predtekmo odigravajo ob 14.30 seniorji Ilirije s SK Trbovlje. V seniorskem teamu Ilirije, ki propagira z izrednim uspehom lepo nogometno igro v raznih krajih po deželi, igrajo najglasovitejši igralci kot Beltram, bratje Zupančič, Pleš, trener Baar, brata Pevalek, Betetto, dr. Tavčar itd. Marsikoga utegne privesti na igrišče SK Ilirije tudi ta tekma.

Obe tekmi se vršita tudi ob morebitnem deževnem vremenu.

ZAČETEK JESENSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA LNP-a.

Danes, 21. t. m. se prične borba za točke jesenskega prvenstva. Takoj v prvem kolu se nam obetajo prav zanimive tekme, kjer nastopijo

ob 13.15 SK Jadran : SK Reka,
ob 15 SK Soboda, rez. : SK Grafika, rez. in
ob 16.45 SK Svoboda : SK Grafika.

Navedene tekme se vršijo ob vsakem vremenu na igrišču ASK Primorje.

Mladinski lahkoatletski turnir na igrišču Primorja

Včeraj se je vršil prvi del mladinskega lahkoatletskega turnirja, ki ga je hvalevredno organiziralo vodstvo ASK Primorja Prireditev je nudila nekak pregled bodočih ljubljanskih lahkoatletskih zvezd. Nepričakovano velika udeležba mladine je pač jasen dokaz, kako resno si želijo tudi najmlajši, ki morda še niso organizirani v sportnih klubih, javnih nastopov. Vedenje tekmovalcev je bilo posnemanja vredno, kajti neprimerno več energije in volje so vložili v izvršitev programa, kakor se pa to dela na seniorskih prireditvah. Na obrazih posameznih konkurentov si lahko bral tako odločnost in voljo do uspeha, da si bil lahko kar presenečen. Pa v resnici so nekateri izmed njih pokazali krasne zmožnosti. Posamezni rezultati so prav odlični. Reden trening združen z marljivo vztrajnostjo pa je tej mladini siguren porok še lepših lahkoatletskih uspehov. — Vsi tekmovalci so bili razdeljeni v tri skupine. V A skupino je spadal letnik 1916/1917, B skupina je bila sestavljena iz letnika 1914/1915, dočim je pripadal C skupini letnik 1912/1913.

60 m (A). Potrebna sta bila dva predteka. V prvem je zmagal Priboršek F. v času 8.8 sek. kateremu pa je trdo sledil odločni Zupan. Drugi predtek nam je nudil ogorčeno borbo, katero je odločil v svojo korist Umek F. s časom 8.4 sek. Najinteresantnejši pa je bil gotovo finalni boj. Umek, Zupan, Priboršek so bili trdo eden poleg drugega. Zmaga pa je pripadla Umeku (čas 8.8 sek.), ki je prav težko pustil Zupana pol m za seboj.

100 m (B). V prvem predteku se je plasiral na prvo mesto B. Ribnikar v času 12.4 sek. Sledila sta mu Glavnik in Ribič F. Nekoliko slabši čas je dosegel prvi v drugem predteku. Bil je to Bajec (13.6 sek.). Drugi in tretji sta bila Zajec ter Poljšak. Dovolj je bilo zanimanja za finale v B skupini. Zmagal je sigurno zopet izvrstni Priboršek v času 12.4 sek.

100 m (C). Že nekoliko odrasli konkurenti so startali pri tej točki. Dosežen je bil najboljši rezultat dneva. Mnogoobetajoči Kovačič je rabil za to progo le 11.8 sek. Rezultat je za mladinski lahkoatletski turnir prvovrsten. Tudi čas drugega ni bil slab. Putinja je namreč tekel 12.4 sek.

Skok v daljavo. V A skupini je bil prvi Umek s skokom 4.47 m. Rezultat je zadovoljiv, z ozirom na mladost tekmovalca. Oražem je s skokom 5.04 m zmagal v B skupini. V skupini najstarejših pa si je priboril prvo mesto Putinja s skokom 5.60 m.

Krogla (5 kg). Tekmovali sta le B in C skupini. V prvi je zmagal Glavnik z metom 10.41 m. Izvrstni Černetič pa si je v C skupini izvojeval prvenstvo z metom 12.67 m.

1000 m (B). Pet jih je bilo na startu, eden od teh je pozneje izstopil. Bila je prav lepa borba, ki jo je z velikim naskokom odločil Ogrin v svojo korist (3:01.3 min.) Drugi je bil Glavnik.

Štafeta 4×100 m. Najboljši čas je dosegla štafeta C skupine in sicer z 52.8 sek. Prva štafeta A skupine je tekla 57. 8 sek., dočim je rabila prva štafeta B skupine 53.2 sek.

Včerajšnji program se je s tem zaključil. Prireditev se bo nadaljevala v sredo.

RAZPIS
propagandnega nacionalnega lahkoatletskega mitinga SK Ilirije za ženske.

SK Ilirija priredi dne 27. sept. ob 16 in 28. sept. ob 9.30 na svojem igrišču ob Celovški cesti propagandni nacionalni miting za ženske. Pravico starta imajo vse verificirane članice klubov članov JLAS-a. Tekmovanje se vrši po pravilih JLAS-a. Prijave je poslati najkasneje do 25. sept. ob 12 na naslov: Rupel Milica, carin. posredništvo Just Piščanec, Ljubljana. Prijavnina znaša za točko in osebo 5 Din, za štafeto 10 Din. Prijavnina mora biti priložena prijavi. Prijave brez prijavnin se ne bodo vpoštevale. Naknadne prijave se sprejemajo proti dvojni prijavnini do 27. sept. ob 14.

Tekališče je dolgo 387 m, je posuto z ugaski in ima dva nedvignjena zavoja.

Program tekmovanja obsega sledeče točke:

Tek 60 m, 100 m, 800 m, zapreke 80 m, štafeta 4×100 m. Meti kroglje 4 kg, diska 1 kg, kopja 600 g. Skoki v višino in daljavo z zaletom.

Nagrade v obliki priznanic dobe prve tri plasirane v vsaki disciplini ter tekačice prvih treh štafet. Klub si pridržuje pravico podelitve še nadaljnjih nagrad.

Vrstni red poedinih disciplin se določi naknadno ter se objavi najkasneje en dan pred tekmovanjem.

Tekmovanje se vrši istočasno z moškim nacionalnim mitingom SK Ilirije.

SK ILIRIJA.

*

SK Ilirija, nogometna sekcija. Današnji program: ob 13.15 igrajo juniorji II z Mladiko, ob 14.30 seniorski team s SK Trbovlje, ob 16 I. moštvo s SAŠK-om; igralci naj pridejo v garderobo pol ure pred pričetkom svoje tekme. Rezerva igra v Celju proti SK Olimpu; zbirališče točno ob 13.20 pred glavnim kolodvorom, opremo prevzemite dopoldne v garderobi. Sestava moštev je objavljena v članski knjigi in v garderobi.

SK Grafika. Za današnje prvenstveno tekmovanje se poziva prvo moštvo in rezerva na igrišče SK Primorje, ne na igrišče SK Ilirije, kakor je bilo javljeno. Rezerva najpozneje ob pol 3, prvo moštvo pa najpozneje ob 4 pop. Prosim točno in sigurno. — Načelnik.

Športni odsek K. P. D. »Borec« priredi v nedeljo 21. t. m. ob 4 popoldne nogometno tekmo s prvenstvenim klubom SK Bled. Tekma se vrši na igrišču Svobode pod tovarno.

SK Ilirija. Sabljaška sekcija priredi v bodoči seziji poleg obstoječega tečaja za sabljanje še tečaj za floretovanje za začetnike, dame in gospode. Informativni sestanek vseh interesentov se vrši v sredo 24. t. m. ob 19 v telovadnici ženskega učiteljišča. — Načelstvo.

Vsi preizkušeni
Paracelsus-preparati

posebno lilijino mlečno milo, higijensko lahko milo za otroke, higijensko milo za britje, kakor tudi znane Isla soli: Isla sol za grgranje in Isla umivalna sol stalno v zalogi v drogeriji **Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica.**

Cerkveni vestnik

Frančiškanska cerkev. Danes popoldne ob pol 5 je mesečni shod za tude III. reda, na kar se opozarjajo člani in prijatelji.

Iz društvenega življenja

»**Ljubljana**«. Jutri ob osmih zvečer pevska vaja. Ker smo tik pred koncertom, udeležba obvezna za vse. — Pevovodja.

Šentpeterski družabni klub v Ljubljani ima svoj redni *občni zbor* dne 23. septembra 1930 ob 8 zvečer v Šentpeterski prosveti. Udeležba v smislu pravil za vse člane obvezna. — Odbor.

Prostovoljno gasilno društvo na Barju bo priredilo dne 21. t. m. ob 5 popoldne *vinsko trgatev* v novozgrajenem domu na Ilovici. Poleg grozdja bodo na razpolago tudi sveže krvavice in dobra vinska kaplica. K obilni udeležbi vabljeni vsi prijatelji barjanskih gasilcev. — Odbor.

Velike količine odpadkov

odstranjujejo iz telesa ARTIN-dražeje z milim in zanesljivim delovanjem. Dobiva se v vseh lekarnah. Vsebina škatlje — ki stane 8 Din — zadostuje za 4—6 krat.

Slovenska Bistrica

SPD podružnica Slovenska Bistrica priredi danes, v *nedeljo*, dne 21. t. m. izlet na Veliki vrh, od koder je najlepši razgled z južnega Pohorja. Pri tej priliki si bodo odborniki ogledali prostor za zgradbo planinske koče pri Sv. Treh kraljih, za katero je brezplačno izdelal načrt ing. Accetto, mestni stavbenik v Mariboru. Planinci, udeležite se tega izleta mnogoštevilno!

Telefonska kabina na tukajšnji pošti je brez vsake dnevne ali umetne razsvetljave, tako da mora stranka pustiti vrata odprta, če hoče slučajno prečitati sestavljeno telefonsko vest. Ker ravno sedaj napeljujejo električno razsvetljavo v uradu samem, bi želeli, da napeljejo žico tudi v telefonsko kabino.

Vodovod tinjske občine je ta teden pričelo graditi stavbeno podjetje Živic iz Maribora. S tem delom se odpomore večletni zahtevi vseh občanov, ker je stari odprti vodovod v higijenskem oziru skrajno škodljiv vsem, ki so bili primorani uporabljati to vodo. Proračun znaša okrog 15.000 Din, od katere vsote bo občina Tinje prispevala eno tretjino, ostalo pa banska uprava in Zdravstveni dom v Mariboru, ki je uredil vse potrebno za takojšnjo graditev. Za vodovod bo porabljenih 300 m pocinkanih cevi, ki jih je brezplačno poslala banska uprava. Otvoritev, združena s slavnostjo, bo drugo nedeljo, če ne bo deževje preveč oviralo dela samega.

Tat v tukajšnjem samostanu č. sester. Vsak dan dobivajo reveži hrano v samostanu. Tako je vratarica opazila, da eden beračev še ni odšel iz samostana. Iskali so ga po vsem samostanu, dokler ga niso našli v neki sobi s polnim nahrbtnikom ukradenih stvari. Orožništvu je uspelo ga spraviti v sodne zapore, kjer je že več dni visela bela zastava.

Višnja gora

Marsikaj se je pri nas zadnje čase zboljšalo. Dobili smo svoj vodovod, ki nas po večkratnih neprilikah sedaj vendarle preskrbuje z dobro pitno vodo. Prostor pred cerkvijo sv. Ane se je na pobudo Olepševalnega društva dokaj čedno uredil in je sedaj cerkev s svojo okolico dobila vse nekam drugačno lice, kar napravi na prišleca jako ugoden vtis. — Samo tista skladovnica drv ob zidu cerkve pa ne spada tja in vse pokazi, pa to samo mimogrede. — Pa še nekaj pogrešamo in kar jako kazi lepoto našega mesta — prostor pred šolo. Za vse mogoče stvari se izrablja ta »park«; in vendar je ta prostor najmanj primeren za odkladanje ali tesanje lesa ter za razne vrtiljake in podobne komedije. Kdor ima količkaj uvidevnosti, mora priznati, da je s stališča lepote mesta vsa ta šara semkaj ne spada. Na tujca, ki mimogrede vse to vidi, naredi to jako slab vtis. Če smo že zgoraj nebote omenili besedo park, pa kar s parkom nadaljujmo! Ali bi se ne dal iz tega prostora napraviti majhen, skromen pa čeden park, ki bi prav nič ne kazil ne šolskega poslopja, pa tudi mesta ne? Naj se zabijejo okrog vsakega drevešča dva, trije količki, da se šolska otročad ne bo vedno zaganjala v drevesa in jih majala ter tako ovirala njihovo pokončno rast; okrog drevešča spodaj naj se posadi zelena ruša in ogradi s štirimi količi ter z žico. Drevešča naj se lepo obrežejo, da dobe lepo krono; kjer po vzporednosti ali po potrebi kakšnega manjka, naj se ponovno zasadi. Lipa na sredi naj se tudi malo lepše oklesti. Valvazorjev vodnjak naj se prepleska, če pa tega ni zaslužil, naj se ga pa raje odstrani. Ob glavnem dohodu proti šoli naj se vsaj parkrat na leto očedita odvodna kanala za deževnico; pot sama in pa ves prostor naj se od časa do časa nasuje s peskom, ki ga nam še ne manjka. Podobno je s prostorom ob koncu šole ob cesti! Tista dva slepa okna na šolskem poslopju naj se vendar že enkrat »spucata«! Ob cesti naj se zasadita eno ali dve drevesci. Ves ta svet pred šolo in za šolo je občinski. Zato naj občina — županstvo — tisto odkladanje lesa in vso podobno šaro na tem prostoru kratkomalo prepove! Ker vse to ne spada sem; pa saj je tudi nevarnost, da si kdo izmed otrok, ki jih tukaj nikdar ne manjka, zlasti ob šolskih odmorih — pa se preganjajo in skačejo po teh tramovih, je nevarnost, da si zlomi nogo ali podobno. Naša šola — poslopje — je jako čedna. Z ureditvijo tega prostora bi pa na lepoti še pridobila. In vse to bi ne stalo posebno velikih stroškov — pa bi bil ta prostor vsaj nekam podoben pa šoli in mestu v kras! Zato bi bilo prav, ko bi se občinski in pa krajni šolski odbor in pa morda tudi Olepševalno društvo združili ter zadevo resno vzeli v pretres. Prostor pred šolo nujno kliče po preureditvi, pa naj se tako uredi, da bo mestu in šoli v kras! Malo dobre, resne volje je treba — pa bo šlo!

Ribnica

Premovanje. Dne 4. t. m. je bilo v Ribnici premovanje plemenske goveje živine za ribniški sodni okraj. Kmetovalci so pripeljali 177 kosov najlepše goveje živine ,tako da smo se čudili lepemu napredku v živinoreji zadnjih par let. Pripeljali so 81 krav, 58 telic in 38 bikov. Nagrade so bile sicer skromne — vsega skupaj 7500 Din, vendar pa že premovanje samo, kjer se steče najlepša živad, daje pobudo za napredek. Najlepši kosi so se videli med biki.

Stanovanje dveh sob s kuhinjo, kopalnico in pritiklinami

v visokem pritličju v Dalmatinovi ulici se odda s 1. novembrom. Istotam se odda s 1. februarjem 1931 stanovanje dveh sob s kuhinjo in pritiklinami, tudi v visokem pritličju, primerno tudi za ordinacijo ali pisarno. S tem se nudi zobozdravniku, zobotehniku ali zdravniku zasebno stanovanje in prostori za ordinacijo, vse v visokem pritličju iste hiše. Ponudbe za obe stanovanji na upravo tega lista pod »Visoko pritličje«.

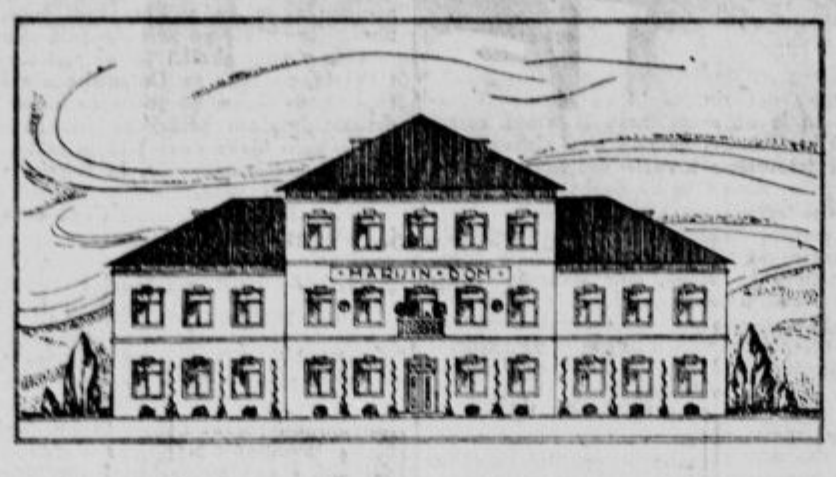

Ali poznate dobitke? Čitaj na strani 6!

Naznanilo!

Naznanjam cenj. gg. trgovcem, kakor tudi vsem drugim cenj. odjemalcem, da sem začel obratovati z **mehanično delavnico pletenin**, katera je opremljena z najmodernejšimi novimi stroji.

Izdeloval bom vse vrste pletenin v lepih najnovejših vzorcih ter modernem kroju. Cene mojih izdelkov bodo brez nadaljnjega konkurenčne tako, da bom lahko vsakega cenjenega odjemalca popolnoma zadovoljil.

Priporočam se za cenjena naročila, ter beležim z vsem spoštovanjem

Anton Savnik, Škofja Loka.

Vljudno naznanjam, da bom otvoril 22. t. m. svojo

pralnico in likalnico

v Kolodvorski ulici 23

(vogal Tavčarjeve in Kolodvorske ulice).

Ker bom posebno pozornost obračal na to, da se perilo ne kvari in da se pere brez vsakih kemikalij, upam, da mi bo mogoče cenjeno občinstvo vsestransko zadovoljiti.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

L. I. Lenard.

Vsakovrstne trgovske knjige, štrace, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke t. t. d.

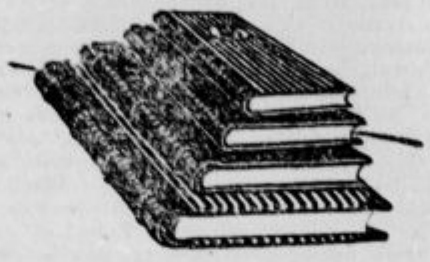

nudim po skrajno ugodnih cenah! Na debelo! -- Na drobno!

ANTON JANEŽIČ

Ljubljana, Florjanska ul. 14

Knjigovezaica in črtalnica trgovskih knjig.

NAZNANILO

Vsem cenj. odjemalcem in naročnikom naznanjam, da sem popolnoma preuredil svojo pekarno v moderno urejeno

parno pekarno

Obenem priporočam cenj. občinstvu bogato izbiro raznega peciva.

Sprejemanje kruha v peko za stranke vsak dan razen sobote ob 11, 13 iz 15 uri Ob sobotah pa ob 13. in 15. uri.

Se priporoča

Andrej Dolinar

pekarna

Ljubljana

vogal Bohoričeve ulice in Šmarske ceste

GOZDNE SADIKE:

MECESNOVE, 2- in 3letne, zelo lepo in močno odrastle, ter

SMREKOVE, 3letne, se bodo oddale za jesensko in spomladansko saditev po brezkonkurenčni ceni iz lastne drevesnice Bukova gora (gorenja). — Naslov: **A. Ožbalt**, oskrbnik, **Koprivnik pri Kočevju.**

Rudarska godba v Velenju nabavi dne 1. oktobra 1930 ob 12:

26 komadov kompletnih rudarskih krojev

(bluze in hlače).

Pogoji se dobe pri podpisanem društvu.

RUDARSKA GODBA VELENJE.

Pred upo abo:

Prava utcha za bolne na živcih

je moj ravnokar izšli spis. Tam o opisane mnoge dolgoletne izkušnje o vzrokih, postanku in zdravljenju živčnih bolezni. Pošljem vsakomur ta zdravstveni evangelij popolnoma zastonj če piše ponj na spodnji naslov.

Po uporabi:

Tisoči zahvalnic potrjuje doslej edino doseženi uspeh neumornega skrbnega raziskovanja v blagor trpečega človeštva. Kdor spada v

veliko armado živčno bolnih,

kdor trpi na raztresenosti, strahopetnosti, slabem spominu, nervoznostnem glavobolu, pomanjkanju spanja moten u v želodcu, preobčutljivosti, bolečinah v udih, splošni ali delni telesni slabosti ali drugih podobnih bolezenskih pojavih

si mora naročiti mojo knjižico utehe!

Kdor jo bo prebral pazljivo, bo dospel do pomirjevalnega prepričanja, da se je našla enostavna pot do zdravja in veselja do življenja. Ne čakajte in pišite še danes na

Ernst Pasternack, Berlin S. O.

Mihaelkirchplatz 13. Abteilung 318.

✚

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljeni soprog in oče, gospod

Josip Satran

19. t. m. po kratki, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v nedeljo 21. septembra ob 3 popoldne iz Spl. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 20. septembra 1930.

Minka Satran, soproga, Marica, hčerka.

ZAHVALA. Za mnogobrojne izraze sožalja in sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani in tako tragični smrti našega nad vse ljubljenega sinčka

Miloša

izrekamo vsem iskreno zahvalo. Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja, vsem, ki so nas tolažili v tako bridkih urah in vsem, ki so ga spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

Vsem prisrčna hvala!

Krško, dne 19. septembra 1930.

Josip in Angela Stary.

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica

Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevičev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki prilik

✚

Po dolgi in mučni bolezni je umrl v petek zvečer naš ljubi soprog, oče, ded, brat, stric in tast, gospod

Franc Ramovš

strojevodja v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo ob pol 4 popoldne.

Mir njegovi duši!

Borovnica, dne 20. septembra 1930.

Rodbina Ramovševa.

Svojim poslovnim prijateljem, kakor tudi ostalemu cenjenemu občinstvu sporočam, da sem s 15. septembrom

preselil svoje poslovne prostore iz Kolodvorske ulice na Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma)

V zvezi s tem sem znatno razširil svojo trgovino, ter bodem odslej vodil poleg priznanih znamk (PHOENIX in ILIRIJA) šivalnih strojev ter »ANKER« koles in vseh v to stroko spadajočih posameznih delov tudi OTROŠKE VOZIČKE od preproste do najfinejše (inozemske) izdelave. Geslo pa mi bode ostalo, kakor do sedaj: Dobro blago za solidno ceno. Za obilen obisk se priporočam

JOSIP KVEDER Ljubljana, Krekov trg 10

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1 50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 23-28.

Kobilica Avgust
tapetnik in dekorater. Ljubljana
Dunajska cesta 25, vhod Dvořakova ulica 3 dvorišče (Tónniesova hiša)
Sprejema vsa tapetniška dela. Zaloga žimnic, žime itd. Točna in solidna izdelava, nizke cene.

Službe iščejo

Prodajalka
izučena v špecer. trgovini, želi mesta. Gre tudi kot blagajničarka. - Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 10.657.

Trgovski pomočnik
verziran v mešani in manufakturni stroki, želi nameščenja, najsibo v mestu ali na deželi. Naslov v oglasnem oddelku pod »Vesten in marljiv« št. 10.666.

Prodajalka
izučena v manufakturi, galanteriji in speceriji — želi službo v mestu ali na deželi. Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Zanesljiva, dobra moč« št. 10.797.

Izučen železninar
želi nameščenja v trgovini, trgovskem ali tovarniškim skladišču. 33 let star. Nastop lahko takoj. Ponudbe pod »33« na upravo »Slov.«

Želim vstopiti
v eskport. skladišče, zmožen sem vseh trgovskih branž. Nastop s 1. oktobrom t. l. Ponudbe pod: »Ekspedicija« na upravo »Slovenca«.

Organist
(cecilijanec) - cerkvenik, z večletno prakso in dobrimi spričevali želi službo takoj ali pozneje. — Ponudbe na upravo lista pod št. 10.824.

Pošten fant
star 21 let, neomadeževane preteklosti in lepe značajnosti. Dovršil štiri razrede ljudske šole, potem bil kot tajnik domačega društva, želi službo v kaki pisarni kot pomožni pisarniški delavec. Najraje bi šel v kako tovarno ali kak urad. Naslov pove uprava »Slov.« pod šifro »Zvest 10.826«.

Dekle
zmožna nemščine ter vajena vseh hišnih del, gre tudi k otrokom. - Naslov v upravi lista št. 10.831.

Šivilja
za perilo, krpa staro in dela novo, se priporoča. Gre tudi na dom. - Izve se: Streliška ulica 2.

Stenograf
slovensko-nemški, strojepisec, išče službo. Ponudbe: Ante Lončar, Florijanska ulica 13, Ljubljana.

Strojnik
z dolgoletno prakso na parnih žagah — izučen strojni ključavničar, dober strugar, sposoben vseh stroinih popravil — išče službo. Jazbinšek, Ruše.

Dekle
katera se je izučila šivati obleko in perilo, želi mesto kot začetnica za sivanje pletenin. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 10.750.

Absolventka
enoletnega celovškega tečaja za voditeljice otroških vrtcev, perfektna v nemščini, išče v svrho priučitve pismene slovenščine primerno službo kot vzgojiteljica. Ponudbe pod naslovom »Ziljanka« na upravo lista.

Službe dobe

2 čevljar. pomočnika
sprejme takoj Jos. Pogačar, Kamnik.

Išče se mladenič
trgovsko naobražena oseba, ki bi bil sposoben voditi mešano trgovino, v lepem trgu na Dolenjskem. — Več se izve v upravi »Slovenca« pod št. 10.533.

Učenko
v trgovino z mešanim blagom sprejmem. Martin, Pleterski, Cerklje pri Brežicah.

Čevljar. pomočnika
za fino in močno delo, in enega dobro izvežbanega prikrojevalca za takojšnji nastop išče Lebovnik Josip, čevljarstvo v Slovenjgradcu.

Čevljarskega vajenca
iščem. Hrana in stanovanje v hiši. - Valentin Potočnik, čevljar, mojster, Škofja Loka 61.

Samostojen mizarski mojster
Na novo ustanovljeno podjetje išče samostojnega mojstra, veščaka v stavbnem in pohištvenem delu proti 40% čistega dobička. Stroji in gonilna sila na razpolago. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Samostojen mizarski mojster«.

Starejšo deklo
ki je vsaj nekoliko vajena kuhe in gospodinjstva, iščem. Nastop takoj. Julka Povšnar, Kokra nad Kranjem.

Učenko
sprejme damska krojačica. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10755.

Trgovski vajenec
s primerno šolsko izobrazbo, dobrih staršev, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. M. Berdajs, trgovina s špecer. blagom in semeni, Maribor.

Praktikantko
ki že malo piše na pisalni stroj, in kuharskega učenca ali učenko sprejmemo. Ponudbe z navedbo starosti, šolske predizobrazbe in poklica staršev na upravo »Slovenca« v Celju pod šifro »Praktikant« št. 10.787.

20 voznikov
za odvoz zemlje sprejme ing. Dukić in drug na Aleksandrovi cesti.

Damski orkester
5 do 6 članov notalnih violinistinj, sprejme takoj ali 1. novembra (prednost tirolska kapela) restavracija »Amerikanac«, Beograd, Kralja Milana ul. 28. Ponudbe s fotografijo naj se pošljejo na gornjo adresa.

Mesarskega vajenca
močnega, poštenih staršev, sprejmem takoj. Andrej Zorman, mesar v Šenčurju pri Kranju.

2 stavbna ključavničarska pomočnika
rabim. Nastop takoj. — Fran Končan, splošno ključavničarstvo — Domžale.

Kuharico
dobro in pošteno sprejme takoj župnišče v Petrinji, Hrvatsko.

Tapetnišk. vajenca
sprejmem. Kobilica Avg., tapetnik in dekorater v Ljubljani, Dunajska cesta 25, vhod Dvořakova ulica št. 3, dvorišče.

Sedlarski pomočnik
(torbar) se sprejme. — Vošnjakova ulica 2.

Mizarski vajenec
se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. — Ivan Okorn, mizar — Škofja Loka.

Risarja
stroj. stroke sprejme takoj ing. Gustav Zemanek, Ljubljana, Knaflieva ul. 10.

Kuharico
perfektno, samostojno gospodinjo, sprejmem. Dve osebi. Vprašati pri »Slovenca« pod št. 10864.

Gospodinjo
zmožno vseh gospodinjskih del, vešča nemškega jezika - sprejme grajska uprava Grmača Šmartno pri Litiji.

Mizarskega vajenca
sprejme Kuhar Ivan, Vizmarje 69 - št. Vid n. Lj.

Služkinjo
samostojno, katera zna kuhati, z daljšim spričevalom, sprejme manjša trgovska družina v mestu na Gorenjskem v stalno službo. Nastop 1. oktobra. Pogoj: res pridno, pošteno in zanesljivo dekle. - Naslov: D. Franko, Tržič.

Vajenca
s predpisano šolsko izobrazbo sprejme takoj večja trgovina s špecerijo, manufakturo in galanterijo. Hrana in stanovanje v hiši. - Naslov v upravi »Slov.« št. 10.845.

Dekle
ki zna ročno šivanje in domača dela - sprejmem takoj. Plača po dogovoru. Hrana in stanovanje lahko v hiši. Franc Konjedić, Stražišče - Kranj.

Žagar
za venecijanko spreten, vajen popravil, se sprejme. Ponudbe z navedbo dosedanjih služb je poslati na upravo »Slov.« pod »Žagar«.

Prodajalka
delikatesne stroke, z večletno prakso, slovenskega in nemškega jezika zmožna, se takoj sprejme. Ponudbe pod »Maribor« na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Gospodično
zanesljivo, ki govori slovensko in nemško, iščem k 3 otrokom v starosti 6—8 let za trajno mesto. — Ponudbe na Herman Goll, Velenje.

Kuharica
dobra, ki razume navadno in boljšo hrano ter opravlja tudi druga hišna dela, se sprejme poleg sobarice k družini šestih oseb v Ljubljani. Pismene ponudbe pod šifro »Daljša spričevala« na upravo »Slovenca«.

Perje od Din 35·— naprej
Pernice iz puha, volne in bombaža
Kemično čiščenje perja Din 15·— kg
FEIN. ZAGREB. Zriniski trg 15

Kmečko dekle
za vsa hišna dela in pomoč v gostilni, sprejme Postl, Bistrica pri Limbušu.

Zaslužek

250 Din na dan
zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, Poštni predal 307. Znamko za odgovor.

Senzacija brez primere!
Za svoj gospodinjski predmet, ki je v tisočih v uporabi in ki je izredna prodajna učinkovitost — sprejmem spretne in prebrisane agente proti fiksumu in proviziji. Pri večji agilnosti dobra in resna eksistenca. - Brezplačna kolekcija vzorcev za na pot. — I. Razpošiljalnica »Omnia«, Miklošičeva 14.

Krajevne zastopnike
išče dobro vpeljana zavarovalnica za Dolenjsko, Gorenjsko, Notranjsko in Prekmurje proti maksimalni proviziji. - Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod «3201«.

Iščemo agente
za prodajo emaliranih plošč z napisom. Velik zaslužek tudi onim, ki potujejo z drugimi predmeti. Ponudbe z označbo dosedanjega delovanja in referencami je poslati na »Zephir«, tovarna peči in emajlov, Subotica.

Denar

Brezobrest. posojilo!
Vsi, ki se še zanimajo za brezobrestno posojilo ali razdolžitev, naj se prijavijo naslovu »Marstan« — oddelek brezobrestna akcija, Maribor, Koroška cesta 10. Vpisnina 10 Din.

Danes

Novi mošt
se toči že danes v gostilni pri »Majarončku«.

Danes se dobe
pri »Sedmici« v Mostah pečene krvave in mesene klobase. Toči se pristna Portugalka. - Fran Černe.

Kam pa, kam?
V nedeljo grem k Lasanu, prej Mencinger, na izvrstno na ražnju pečenega prašička in dobro kapljico. Točna in solidna postrežba. Cene zmerne. - Se priporočata Jurij in Jela Lasan, Jesenice - Fužine.

Kam pa v nedeljo?
Vsi v Gorenjo vas (Logatec) - na Ambrožičev vrt. Tam se bo dobilo dobro vino, sveže krvavice, mesene klobasice in špehove potice.

Širite »Slovenca«!

Pouk

Gosli poučuje
biv. učiteli konservatorija. Študentovska ulica 9/I.

Šoferska šola
I. oblast. konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje

Otvoritev tečajev
francoščine, nemščine, angleščine. Akademsko izobraženi predavatelji. Specijalni pouk nemščine za slovenske otroke do šolske dobe (majhne skupine). Knaflieva ul. 4, pritličje. Vpisovanje: 10—12; 18—20.

Krojni tečaj
moških in damskih oblek
začetkom oktobra!
krojačem, šiviljam in nešiviljam. - Ugodni plačilni pogoji. Brezplačna rekomandacija služb. - **Krojno učilišče.** Zastopstvo modnih listov. Kroji po meri.

Stanovanja

Sobica
na novo opremljena, elektrika, poseben vhod, v centrumu, se odda. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.833.

Stanovanje
oddam dvema osebama za 150 Din, če plačata pol leta naprej. - Mala vas št. 48, Stožice.

Stanovanje
brezplačno dam krojaču ali penzijanistu. Ponudbe na: Martin Pleterski, Cerklje pri Brežicah.

Prostorno sobo
in kuhinjo oddam s 1. oktobrom t. l. v pritličju. Solnčna lega. Najemnina 250 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stan in dom«.

Stanovanje
2 sobi, kabinet, pritikline, blizu sv. Krištofa, se odda takoj ali 1. novembra. Vsa pojasnila pri upravi »Slovenca« pod št. 10.731.

Stanovanje
v lepem kraju na Gorenjskem, z gospodarsk. poslopjem, vrtom, njivo in travnikom, blizu postaje in cerkve, oddam stranki brez otrok ali najraje upokojencu. V hiši vodovod in elektrika. Oddam tudi v dosmrtno bivanje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10.656.

ANGLEŠKO BLAGO ZA JESEN
SPECIAL KVALITETE / KUPONI ZA POSAMEZNE OBLEKE
KUPONI ZA POSAMEZNE DAM. PLAŠČE
PRIPOROČA TVRDKA
NOVAK
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15
V VELIKI IZBIRI IN NAJCENEJE

Solnčno sobo
z vhodom iz stopnjišča, z elektriko, v sredi mesta, oddam. - Naslov v oglas. odd. »Slov.« pod št. 10860.

Lepa meblov. soba
se odda takoj. - Stari trg št. 11 a, Ljubljana.

Stanovanje
3 sobno, pritkline in plin, se odda s 1. novembrom na Domobranski cesti 17.

Gospod
se sprejme na stanovanje kot sostanovalec. - Florijanska ulica 16/I.

Soba
z vso oskrbo ali brez se odda. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10839.

Soba
— lahko meblirana — s kuhinjo, se odda takoj v Vojniku 46. - Poizve se pri Hribarju Josipu, Vojnik pri Celju.

Prazna soba
z električno razsvetljavo, v kateri se lahko postavi štedilnik — s posebnim vhodom, se odda. Naslov v upravi pod št. 10.791.

Stanovanje
s ca. 300 m² vrta, v bližini glavne ceste in trga, se proda. Posredovalci izključeni. Obenem se odda stanovanje 2 sobic in kuhinja. Naslov pove uprava lista pod 10.795.

Dva solidna gospoda
se sprejmeta na stanovanje. Študentovska 9 (trgovina).

Objave

Zahvala.
Podpisana se zahvaljujem gospej Antoniji Zupan v občini Kumen št. 52 za požrtvovalno postrežbo v bolezni, ter jo vsakomur priporočam.
M. P.

Vnajem

Delavnica
v Ljubljani, 40 m² velika, suha, svetla in opremljena z električno razsvetljavo, transmisijo, motorjem za 3½ KS in nekaj mizarskega orodja — se takoj odda. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Nekaj kavcije«.

Trgovino in pekarijo
z zelo lepimi lokali in stanovanjem, vse na novo izdelano, z vsem inventarjem, pri farni cerkvi in ob glavni cesti, oddam v najem v novi hiši. - J. Javornik Ig št. 34.

Trgovino
dobro upeljano, z mešanim blagom in železnino, sredi trga na Dolenjskem, oddam v najem, zraven so tudi velika skladišča. Ponudbe na oglasni odd. »Slovenca« pod: »Resno« št. 10.823.

Iščem lokal
na prometnem kraju, primeren za mlekarno in slaščičarno. - Prevzamem tudi že vpeljano mlekarno. - Ponudbe pod »Promet« na upravo »Slov.«

Radio

Proda se zvočnik
»Argothon«. - Skaberne, Mestni trg, Ljubljana.

Radio - aparat
4 cevni, z zvočnikom in slušalkami, malo rabljen, se zamenja za pisal. stroj, že rabljen. Event. se tudi proda. - Kat. izobraževalno društvo Hoče pri Mariboru.

Kupimo

Omara za knjige
in spise se kupi. Ponudbe pod »1930« na upravo.

Bukove cepanice
več vagonov, kupim. — Ponudbe z navedbo cene na upravo Slovenca pod: »Prvovrstna«.

KUPUJEM STALNO
samo večje komplekse
bukovih gozdov
od katerih les bi moral biti sposoben za izdelavo pragov. Istotako kupujem bukove prage za francoske železnice za dobavo oktober do april 1930—1931. - Ponudbe je poslati na ANTON PETRIČ, Novo mesto.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Suhe gobe
iz litijskega in škofjeloškega okraja in štajerske provenijence, sedanje rasti,
divji kostanj
želod
kupuje
V. H. Rohrmann,
Ljubljana,
Sv. Petra nasip 27.

Ptičji lim
(Bela omela), skuhan in opran, kupim 50—100 kg — Ponudbe na tvrdko: I. Krivic, Ljubljana, Frančiškanska ulica 10.

Cunje, ovčjo volno
staro železo, kovine, papir, kosti, krojaške in druge odpadke vseh vrst, kupi in plača najboljše: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica.

Pozor mlekarne!
Kupim vsako množino vseh vrst sira, tudi škart. Stavite najnižje ponudbe na oglasni oddelek lista pod »Export sira«.

Kupim dva psa
prepeličarja (mlada) — takoj. Podatke je poslati na naslov: Bogdan Andrija, pošta Solin, Split Dalmacija.

Vinogradniki!
Kdor hoče svojo zalogo vina dobro razprodati, naj pošlje svojo ponudbo na upravo Slovenca pod »Vinski razpečevalec« št. 10.724.

Ježice in suhe gobe
zadnje rasti, ponuditi povzorčeno in z navedbo najnižje cene tvrdki Peter Šetina, Radeče pri Zidanem mostu.

Kupim večje množine
fižola
(letošnjega), krompirja in namiznih jabolk. — Ponudbe z navedbo cene na podružnico »Slovenca« v Celju pod: »Takoj plačljivo«.

Divji kostanj
vsako količino, kupim po najvišji dnevni ceni.
Gustav Stiger, Celje.

Razno

5 mesečna deklica
se odda za svojo. Točnejše informacije se dobijo v zavodu za zdrastveno zaščito mater in dece v Ljubljani, Lipičeva ulica.

Gori
cigareta pod nosom in smrdi! Pustite vendar kajenje! Nikoprost, ki stane franco 76 Din, Vas odvadi takoj. - Razpošilja Lindič, Ljubljana, Komenskega ulica 36.

Zanesljive nasvete
v težkih življenjskih vprašanjih ali prodaji, nakupu, najemu, zamenjavi posestev, trgovin, gostiln, mlinov, razdolžitvi itd., nudi: Posvetovalnica »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. Vpisnina 10 Din. Tri znamke.

Ako želite kupiti
na obroke
obrnite se na
Kreditno zadrugo detajlnih trgovcev
r. z. z o. z. v Ljubljani,
Cigaletova ulica 1
(zraven sodnije).

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana
Telefon: 2830 Centrala: Dunajska cesta 35 Brzojav: STROJ
TURBINE
PELTON in FRANCIS TURBINE — SPIRALNE TURBINE — PROPELER TURBINE — VODNA KOLESA — PELTON KOLESA
Na željo obisk inženerja
Zahtevajte ponudbe

TURBINE
Cevovode, grablje, zatvornice avtomatične regulatorje na oljni pritisek

Vsakovrstne
emaljirane plošče z napisom
za zdravnike, odvetnike, pisarne, državne in občinske urade, hotele itd najceneje izdeluje
„Zephir" d. d. - Subotica
tovarna peči in emajla

Glasba

Klavir
lep, zelo dobro ohranjen, se proda za 4800 Din. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10.775.

Čelo naprodaj!
Informacije daje tvrdka Brandl, Maribor.

Harmonika
tritonska — se proda za 500 Din. Zaloška cesta 2.

Harmonij
dobro ohranjen, z močnim glasom, primeren za poučevanje petja, poceni naprodaj. Vprašanja pod »Harmonij« št. 10.876 na upravo.

Klavir
s prav dobrim glasom, firma Petrav, se proda. - Kolodvorska 28/I - levo.

Orgle,
harmonije, piščali in ventilatorje za orgle izdeluje najceneje Anton Dernič, izdelovatelj orgel, Radovljica.

Klavirji!
Velika izbira klavirjev. - Strokovnjaško popravilo in čisto uglaševanje. Nizke cene tudi na obroke. Solidna postrežba. — Tovarna klavirjev **Warbinek**, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2.

Orgle, harmonije, pianine
najsolidneje in najceneje izdeluje, popravlja in pa uglašuje Anton Dernič, Radovljica.

Klavirji in pianini
svetovnih tvrdk: »Stingl«, »Hofmann« in »Ehrbar« vedno v zalogi. Znižane cene! Ugodna mesečna odplačila!
M. ROPAS — CELJE.
Vsa popravila in uglašenje strokovnjaško.

Posestva

Hišo kupim
v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista pod št. 2000.

Posestvo
z malo hišo in sadonosnikom pri Mariboru — proda Troha, Maribor, Aleksandrova cesta 18. Cena 55.000 Din.

Posestvo
manjše, blizu Maribora, se takoj proda. Hiša visokopritlična ob glavni cesti, blizu postaje in mesta. Primerno za trgovca, obrtnika ali penzijonista. Pismene ponudbe na podružnico »Slovenca« v Mariboru pod »Vrednost«.

Načrte in proračune
za zgradbe izvršuje Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I.

Hiša se odda
v najem oziroma se tudi proda; ista ima 6 sob in potrebne lokale za trgovino; sedaj se nahaja v njej gostilna in trafika, kar se lahko obdrži. Več se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 10.534.

Lepa hiša
šest sob, trgovski lokal, hlevi in krasen vrt (ca. 1 oral), v predmestju Maribora, naprodaj. Cena 210.000 Din. Pojasnila: Golec, Spodnja Radvanjska cesta 22, Nova vas, Maribor.

Proda se hiša
s stalno vodno močjo, v dobrem stanju, s 3 sobami in hlevom, prostor za mlin ali podobno, v sredi vasi, poleg električna napeljava, ob cesti v kamniškem okraju — četrt ure od železniške postaje, blizu cerkve, v lepem in industrij. okraju, za primerno ceno. — Naslov pri upravi lista št. 10.754.

Gostilno in žago
velepromet, pri cerkvi, postaji in drž. cesti, proda za 460.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Krasno veleposestvo
nad 200 oralov, 2 dobro ohranjeni gosposki hiši, veliki hlevi, živi in mrtvi inventar, blizu Maribora, ceno naprodaj radi rodbinskih razmer. Gozd za posekanje. 1,200.000 Din. Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka ulica št. 28.

Posestvo
146 oralov in vodna žaga, lepa hiša in hlevi 400.000 dinarjev. — Vinogradno posestvo pri Mariboru, 10 oralov, hiša, hlev, Din 120.000. — Trgovska hiša s 4 lokali, sredi trga, posebno primerna za ekspost živine, perutnine in jajec, 300.000 Din. Posreport živine, perutnine in ribor, Gosposka ulica 28.

Iščem hišo

s trgovino, še bolje z gostilno in trgovino, v večji farni vasi ali v trgu — do 150.000 dinarjev — v centru vasi, blizu cerkve, na Slovenskem. Ponudbe na: F. Grime, Lebensmittelhandlung — Wien XX, Innstrasse 5, Österreich.

Enodružinsko
hišo
v Št. Vidu nad Ljubljano, s štirisobnim stanovanjem poleg pritiklin in uporabe krasnega vrta, odda takoj v najem Gogala, Maribor, Aleksandrova 6.

Cenjenim čitateljem priporočamo sledeče
Novomeške tvrdke

Dular Ciril
špecerija in galanterija Kupuje gobe, pšenico in druge dež. pridelke
Ljubljanska cesta

Kumar Josip
puškar in mehanik izvršuje vsakovrstna popravila. Emajliranje v ognju dvokoles in motornih koles itd.

Matija Wachter prej Blažon
ure, zlatnina, gramofoni, plošče in baterije
Ljubljanska cesta

Fabjan Marija
strojno pletenje in galanterija

Posestvo
se proda. Repnje št. 50, Vodice nad Ljubljano.

Posestvo
150 oralov, polovico gozda proda 520.000 Din. - Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Vilo
popolnoma novo, enonadstropno s 6 sobami, kopalnico in vsem drugim komfortom in pritikinami, kakor z velikim sadnim in grednim vrtom na krasni in solnčni legi, blizu Leonišča v Ljubljani, oddam v najem, event. tudi prodam. Najemnina samo 3000 Din. Pogoje in naslov pove g. dr. Treo Luci, odvetnik v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

Poslovalnica L. Rebolj
v Kranju proda: več večjih in manjših posestev, trgovskih hiš in gostiln ter raznih stanovanjskih hiš. Išče pa več posestev na Štajerskem za nakup. Pozor Štajerci! Javite vsi, ki imate kaj naprodaj. - Uspeh je pri meni najbolj siguren.

Posestvice
tik postaje proda za 65 tisoč Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Nova hiša
dvostanovanjska, v bližini Ljubljane, ugodno naprodaj. - Poizve se: Semeniška ulica 2, soba št. 1.

Apnenica
staroznana, naprodaj, poleg dve hiši, kamnolom, 4 ha sveta in pravica za lomljenje premoga. - Pojasnila dajo lastniki Taufer, Zagorje ob Savi.

Enodružinska hiša
z vrtom se takoj proda za 27.000 Din. Krita je z opeko, 2 sobi, kuhinja in pritikline. Za upokojenca, malega obrtnika ali rudarja, ker je pri rudniku. Avgust Fabjančič, Senovo pri Rajhenburgu.

Prodamo

Kanarčki
dobri pevci, po 100 Din naprodaj v Ciglarjevi ul. št. 10, Moste.

Med
cvetlični 1 kg . . 17 Din
ajdov 1 kg . . . 15 Din
dobavlja v vsaki množini Mrak Valentin, čebelar v Notranjih Goricah, pošta Brezovica pri Ljubljani.

Žaganje in drva
odpadek od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrenčič & Ko, Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kolodvorom.

Präzisions-Leitspindel-Drehbank
moderno konstruirano, še nerabljeno, z vsem zraven spadajočim orodjem, pripravo za rezanje zobnih koles, prodam. System Wolf-Jahn. Spitzenhöhe 100 mm, Spindelbohrung 20 mm, Wangenlänge 1000 mm, Vorgelege za elektr. pogon. Krasen izdelek. Zahtevajte nadaljnje podatke pod »Stružnica« št. 10.563 pri upravi.

Otroški voziček
dobro ohranjen, se poceni proda. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.727.

Deske III.a za obijanje kratke za mizarje oblane za pode prodaja po zelo nizki ceni »Ilirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Motorno kolo
»Harley Davidson« s prikolico, izvrstno ohranjeno, ugodno proda Fr. Lovše, Ljubljana, Tržaška c. 5.

Hrastove deske
debele po 40, 45, 50; širina od 18 do 28; dolžina 2.65 m, prodam po dogovorjeni ceni takoj. Martin Zupan, Čeče št. 10, pošta Hrastnik.

Kotel za perilo
»Alfa«, že rabljen, se po nizki ceni proda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10.728.

Grahom moka
se zdravniško priporoča ljudem, ki trpijo na prebavi in vsem, ki uživajo veliko mesa. Razpošilja po 5 kg za 40 Din po poštnem povzetju Pavel Šedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

Čehtnica
za trgovino — sistema Schulz Universal — za 15 kg, ugodno naprodaj. Vprašati pri Gospodarski zvezi na Dunajski cesti.

Drva odpadki
od žag se dobijo v vsaki količini pri tvrdki Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244.

Puhasto perje
kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. **L. Brozović, Zagreb, Ilica 82.** Kemič. čistilnica perja.

Bosanske slive
prima, suhe, v zabojčkih po 5 kg 49 Din, po 10 kg 96 Din, suhe hruške, jabolka zabojček 10 Din ceneje, razpošilja franko vsakemu naročniku po povzetju ali predplačilu Eksport G. Drechsler — Tuzla, Bosna.

Lokomobilo »Lanc«
45—56 HP, polnojarmenik »österer« 75 cm, 5 cirkularjev transmisije z jermeni in z jermenicami, kompletna žaga za premestiti. Ogleda se v obratu vsak dan. Proda se takoj zelo ugodno, event. tudi posamezno. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod št. 10.759.

Valjčni mlin
najmoderneje zgrajen, se proda. — Več pri tvrdki Fr. Stupica, trgovina z železnino in poljedelskimi stroji v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.

Stroj za delenje testa
se proda. Poizve se pri A. Dolinar, Bohoričeva 1.

Chevrolet
6 cilindrski, odprt, 5 sedežni, skoraj nov, v najboljšem stanju, se proda. - Pismena vprašanja pod »Selitev«.

Kompletno posteljo
se za zmerno ceno proda. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 10.866.

Mizarji
Proda se strugalni stroj (Frässmaschine). - Amann A., Tržič.

Tovorno dvigalo
za 500 kg obtežitve se zelo poceni proda. — A. Amann, Tržič.

Gostilne
prometne, mestne in deželske, proda ugodno Posredovalnica Maribor — Sodna ulica 30.

Posestvo
6 oralov, blizu železnice proda za 60.000 Din Posredovalnica Maribor — Sodna ulica 30.

Naprodaj
je več stare cinkove pločevine, nekaj starih plinskih cevi, starega železja in dve železni traverzi. - Ponudbe z navedbo cene je vposlati upravi hiš Kranjske hranilnice.

Palme, radio,
1 sanke, 2 sekire, 2 posteljici in 1 zibelka za pupe, 2 koca, 2 šiti odeji, 1 nahrbtnik i. dr. prodam zelo poceni. - Naslov v oglasnem oddelku »Slov.« pod št. 10.843.

Psico - doberman
prodam z rodovnikom, 3 leta stara, zvesta in zanesljiva čuvarica. Naslov v upravi »Slov.« št. 10812.

Motorno kolo
350 ccm, skoraj novo — prodam, najraje zamenjam za poltovorni auto. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 10.802.

Prodam
večjo množino dobro rastočih jesenskih prašičkov za pitanje. Jeschounig, Arjavas pri Petrovčah.

Otroška posteljica
se proda. Metelkova ul. št. 1, pri hišniku.

Pletilni stroj
JacJuard 8/85, prodam ali posodim po dogovoru. Pletarna, Maribor, Vojašniška 2.

Obrt

Pletenje
vsakovrstno, navadno in najboljšo izdelavo izvršuje hitro in ceno Pletarna, Maribor, Vojašniška 2.

Na dobro hrano
zdravo, zadostno in ceneno sprejema **abonente** gostilna v **Rokodelskem domu.** - Postreže tudi z dobro pijačo, ki pa ni obvezna.

Ivan Svetelj,
gostilničar — preje pri »Drašku«, Bohoričeva 9, naznanjam in priporočam cenj. občinstvu na novo preurejeno kegljišče.

Premog in drva
prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. - Tel. 33-13.

UNIFORME
vseh vrst izdeluje Josip Tomažič, Celje, Na okopih št. 5.

ČOPIČE - ŠČETKE
HINKO ŠIMENC
LJUBLJANA KONGRESNI TRG 8

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32.

Pozor!
Smučarji, športna društva in trgovine s športnim orodjem! Podpisani naznanjam, da sem pričel izdelovati smuči, sanke in drugo športno orodje. Cene zmerne, delo solidno. - Za obilen obisk se priporoča Petkovšek Franc, splošno kolarstvo, izdelovatelj smuči, sank in drugega športnega orodja - Drenov grič 28, Vrhnika, Dravska banovina, železniška in avtobusna postaja Drenov grič.

Kašo
ješprenj, ajdovo moko
vedno sveže oddaja na debelo veletrgovina
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24

Svetov. znane originalne
WECK
WECK-ove
čaše in aparati za vkuhavanje se dobe v sledečih veletrgovinah: Celje: Jos. Jagodič, Maribor: Karl Lotz in Pinter & Lenard. — Glavna zaloga za Jugoslavijo: **FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10.**

»Javor«
lesna industrija v Logatcu, ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

Pozor kmetovalci!
Jesen je tu. Potrebovali boste sode za namakanje sadja za žganje in mošt. Nudi se Vam ugoden nakup novih sodov s približno 300 l vsebine, komad po 100 Din, dokler traja zaloga. Julij Zupan, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35.

Prave gojzarje
iz ruske juhte ima v zalogi in izdeluje po meri
Zalokar
Gosposvetska c. 8

Modroce
otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke Vam nudi najsolidneje in najceneje
Ignacij Narobe,
tapetnik, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu).

Sode in kadi
vseh velikosti po najnižji ceni ima vedno v zalogi Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. Kmetovalcem izdelujem tudi iz lastno pripeljanega lesa.

Češke kameninaste cevi
betonske cevi, plošče za tlak, vse cementne izdelke
CIHLAR, Ljubljana, Dunajska cesta

A. GOLOB & KOMP.
LJUBLJANA, Puharjeva ulica 3,

Izdelovanje emajliranih peči. Popravilo vseh vrst pločevinastih, emajliranih in Lucovih peči. Splošno kleparstvo, instalacija strelovodov. Zaloga šamotne opeke. Cene konkurenčne.

Modroce
posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik, **Mestni trg 13.** Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

ŠVEDSKE PLETILNE STROJE, najnovejše, na ročni ali motorni pogon, dobavlja »Tehna« družba Ljubljana, Mestni trg 25/I.

ORIGINAL

LUTZ ove

PEČI
VELIKA ZALOGA
SAMO
Ing. GUZ ELJ
LJUBLJANA - ŠIŠKA
Beljaškova ul. 4 — Celovška 58
Telefon 3252

Najcenejša izvirna vina
iz domačih zidanic

Ker se obeta bogata trgatev in da se izprazni posoda, točim domači beli
cviček po Din 10·—
v lokalu in čez ulico.

Oddajajo se moderno opremljene
sobe po Din 20·—

Vsak dan se pečejo tudi **goske** in **purani.**

Včeraj sem nastavil z griča Sveti Križ pri Bizeljskem
Portugalko po 14 D
Ker boljši posetniki še niso potrgali, dobim šele ta teden tudi **domačo portugalko** z Dolenjskega in belokranjsko iz Metlike.
Piška na vse načine prirejena porcija **samo 7 Din**
Poleg tega velika izbira raznih drugih jedil po znižanih cenah

Priporoča se
hotel in restavracija
pri „Belem Kranjcu". Kajfež
Florijanska ulica 4 — Telefon 26-25

Zahvala

Prav iz srca se zahvaljujemo vsem, ki so nam o priliki težke izgube našega dragega nam

Ignacija Hvastja

stali ob strani, onim, ki so ob urah bridkosti sočuvstvovali z nami v bolečini in trpljenju, dalje prav posebno častitim sestram usmiljenkam v bolnišnici, sestri Damasceni in sestri Kapistrani, ki sta pokojnemu stregli in mu ob njegovih zadnjih urah lajšali trpljenje. Prisrčno se dalje zahvaljujemo g. dr. Jenku, primariju v bolnišnici, ki si je mnogo prizadeval za pokojnega, č. gospodu Ponikvarju, kuratu v bolnišnici, ki je vsak dan stal ob bolniku in ga tolažil ter ž njim uredil obračun z Bogom, ki ga je klical k Sebi.

Zahvaljujemo se tudi domačemu župniku g. Koširju ter organistu g. Cerarju, pa vsem gg. profesorjem iz knezoškofijskih zavodov v Št. Vidu, ki so se v tolikem številu udeležili pogreba pokojnega. Iskrena hvala domačim saveljskim fantom, ki so kot življenjski tovariši pokojnega tako lepo skrbeli za okras odra, dalje za lep venec, ki so ga dali in končno, da so ga nosili na zadnji poti. Zahvaljujemo se domačemu pevskemu odseku za venec ter pevcem za ves trud in ljubezen, ki so jo izkazali pokojnemu s petjem doma in na pokopališču ter sploh za tako častno udeležbo in spremstvo. Končno veljaj zahvala prav vsem, ki so se udeležili pogreba pokojnega, spominjajmo se ga tudi poslej v molitvi!

Savlje, v osmini žalosti 1930.

Družina Hvastja-Jožetova v Savljah.

Tako je izjavil

Ustanovlj. 1845

Moj „Teichert" dela nad vse izborno!

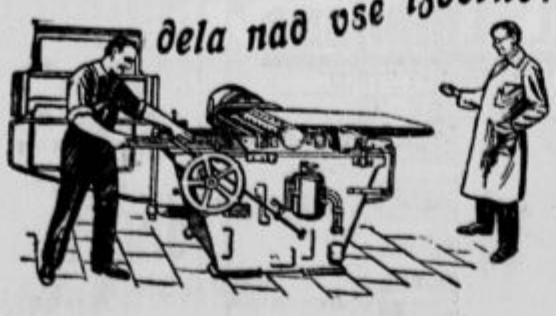

neki izkušeni mizarski mojster, ki je videl v obratu že mnogo kombiniranih skobelnikov.

Novi Teichertov model nudi tako izdatne prednosti in je tako poceni, da si mora vsak kupec predvsem vpogledati našo neobvezno ponudbo.

Teichert & Sohn, Liegnitz 35

Praga II.: Geza Zoltan, Vodickova 20 / **Liberci, Češka:** Uhr & Grafe, Kl. Färbergasse 4 / **Opava:** Fr. Risch, Olmützerstrasse 10
Beograd: Robert Fleischer, Zrinjskoga ul. 58 / **Bodenbach a. d. Elbe:** Anton Kowarsch / **Ljubljana:** Ludvik Ilerič, Stari trg 26

Od dobrega najboljše je le

Gritzner-Adler-Kayser

šivalni strj in kolo

elegantna izvedba — najboljši materijal

URANIA

pistalni stroj

v 3 velikostih

Novost

Šivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

TELEFON INTERURB. 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Cunje, ovčjo volno

staro železo, kovine, papir, kosti, krojaške in druge odpadke vseh vrst, kupi in plača najboljše Arbeiter, Maribor, Dravska ulica.

Usnjarna

že 52 let obstoječe dobroidoče podjetje z vsemi za vsakovrstno izdelavo kož potrebnimi pripomočki **se proda** pod zelo ugodnimi pogoji. Reflektanti se naj obrnejo na

Matija Jurjašević, mlj.

Središče ob Dravi št. 2

Industrijalci!

Proda se ali da v najem v zelo prometnem mestu ob madžarski meji

parna žaga in mlin

z velikimi prostori in zemljo, pripravno tudi za druga podjetja. Ponudbe na lastnika: **Braća Trojak, p. Koprivnica, Hrvatska.** Prodajo se tudi parni stroji.

TELEFON 2718

★ Preselitve

SLOVENIA-TRANSPORT LJUBLJANA M. KLOŠIČEVA 36

VATO

tudi po 50 kg bale, vedno na razpolago. Zahtevajte vzorce in cenik! — Tovarna vate, Maribor, Dravska ulica 15.

Pletenine in trikotažo

(zimsko perilo) raznovrstne nogavice, dokolenice rokavice, čepice, kravate, ovratnike, čipke in tra kove ter drugo galanterijsko in modno blago nudi najceneje

Osvald Dobeic — Ljubljana

Pred Škofijo 15

Velika zaloga D. M. C. prejnic, kvačkavca in krpanca

Na debelo! Na drobno!

TIVAR OBLEKE

za gospode od	Din	240·—790·-
za dečke 11—16 let od	Din	200·—420·-
za otroke 3—10 let . .	Din	110·—160.-
zimske kapuce od . . .	Din	300·—750·-
hlače	Din	89·—150·-

Ogled prost brez obveze nakupa!

Samoprodaje v vseh večjih krajih

V Ljubljani prodajalna

Ivan Kos, Sv. Petra cesta 24

Najbolje nabavite ogledala, brušena stekla in vse druge v to stroko spadajoče proizvode pri čisto domači tvrdki

KRISTAL D. D. TOVARNE OGLEDAL IN BRUŠ. STEKLA

Podružnica:	Centrala:	Podružnica:
Ljubljana	**MARIBOR**	**Split**
Medvedova 38. — Telef. št. 3075	Koroška 32. — Telef. št. 2132	Zrinjska 6. — Telefon št. 368

Graditelja

z dobro prakso v visokih zgradbah in izkušenega v instalacijah, išče gradbeni podjetnik. Spričevala in reference potrebne. — Ponudbe na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9 — pod Za- 24352.

Hranilnica na Jesenicah

v župnišču najvarnejše hrani

Vaš denar

Uraduje vsak delavnik od 8.—12 in od 14.—17., ob nedeljah od 15.—17.

Tovarna zamaškov J. A. Konegger

v Studencih — Maribor,

razpošilja zamaške vseh velikosti, izolirne plošče in zdrob iz plutovine. — Se priporoča.

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA" F. B. L.,

tovarna dvokoles in otroških vozičkov

LJUBLJANA, Karlovška cesta štev. 4.

Preselitveno naznanilo!

Tvrdka I. GOREC NASL., družba z o. z.

cenjenemu občinstvu vljudno poroča, da se je preselila iz dosedanjih prostorov na Dunajski cesti na

Miklošičevo cesto št. 30

vogalna stavba Miklošičeve ceste in Pražakove ul.

kjer bode pod tvrdko

J. Gorec nasl. Auerhammer-Ogrin, družba z o. z.

svojo trgovino nadalje vodila v istem obsegu kot do sedaj.

Vsled znižanja režijskih stroškov bodemo zamogli naše cenjene odjemalce zadovoljiti z znižanimi cenami poleg prvovrstne kvalitete v blagu, ter se za nadaljni poset v novih prostorih priporoča

J. Gorec nasl. Auerhammer-Ogrin, družba z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 30

Garantirana konstrukcija!

Prostor za posteljnino.

Franc Jager

tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra nasip 29

Priporoča svoje najmodernejše spalne fotelje vseh vrst modroce, otomane itd.

Najmodernejša oblika!

Stürmannova premična okna in vrata

Državni nemški in mnogi inozemski patenti. Posebno priporočljivo za hotele, restavracije, vile, zaprte verande, šole, društvene domove in bolnice.

Premakljiva dela obojestransko v kovinastih členskih tračnicah tekoča dajeta sigurnost popolnega zapaha, lahkega teka brez trenja, ker se les in barva ne dotikata, popolnega higijenskega zračenja in lahkega premikanja, čiščenja brez vsake nevarnosti, ker se dasta oba dela na znotraj odpreti.

Oglejte si originalno okno pri proizvajalcu za Jugoslavijo

specijalna mizarska delavnica

M. GOGALA - BLED I.

Telefon štev. 52

20 tesarjev

za železobetonske opaže — in

30 težakov

sprejme ing. Dukič in dr. na stavbi »Dunav«, Ljubljana, Aleksandrova cesta.

Preklic!

Podpisana Kern Ivana, zasebnica na Beli pri Preddvoru, obžalujem in preklicujem, ker sem gospo Julko Povšnarjevo iz Kokre nad Kranjem, zapeljana od drugih ljudi, hudo žalila ter se ji zahvaljujem, da je od obtožbe odstopila.

Kranj, dne 16. septembra 1930.

Kern Ivana.

Mali Peugeot

poltovorni Ansaldo Limuzina, kakor tudi 1 Ariel 500 cm³, z električno razsvetljavo, s prikolico, 1 A. J. S. motor S. V. in 2 posamezni prikolici, ter 1 šestcilindrski automotor Steyer v popolnem stanu — ugodno naprodaj. Poizve se v garaži Ivan Kopač, Ljubljana, Bleiweisova c. 52.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 90,000.000.-. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

»SPLIT« A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT

Salonit

ZA POKRIVANJE STREH

ZA OBLAGANJE STEN

ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE

CEVI ZA KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo »ALPEKO« TRG. INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23

Zahvala

Podpisani se najtopleje zahvaljujem »VZAJEMNI ZAVAROVALNICI« v Ljubljani za hitro in kulantno izplačilo odškodnine, katera mi je bila priznana za pogorelo gospodarsko poslopje: hišo, drvarnico, svinjak in seno in to brez vsakih odbitkov. Čutim se zaradi tega dolžnega, ta domači zavod vsakomur priporočati.

Ježica pri Ljubljani, dne 20. septembra 1930.

Štefelj Franc,
posestnik in mizar.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ustanovljena 1900 **Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta** Ustanovljena 1900

Brzojavni naslov: BANKA Telefonske številke: 2861, 2413, 2502, 2503

Delniška glavnica: **Din 50,000.000·—**

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novisad, Novomesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Zagreb

Skupne rezerve: **ca. Din 10,000.000·—**

Brzojavni naslov za podružnice: Ljubljanska banka.

Se priporoča za vse bančne posle.

Spodnještajerska ljudska posojilnica
Registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Mariboru

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri.

Daje posojila na hipoteke, poroštvo, zastave itd. - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle.

Mizarji in graditelji!

Naročajte vezane plošče (Sperplatten) le pri tvrdki »Posavina« d. d. za trgovino in industrijo v Zagrebu, Petrinjska ulica 28, katera ima kot glavni zastopnik za Jugoslavijo največjih tvornic na Poljskem in v Romuniji

najbogatejše skladišče vezanih plošč iz prvovrstne rusko-poljske jelševine in romunske bukovine v vseh dimenzijah in debelinah.

Odpošilja s pošto in po železnici v vse kraje.
Zahtevajte cenike!
Iščemo zastopnike v vseh večjih krajih.

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitbe itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kot tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi automobili po 2, 3 in 7 ton nosilnosti prevzema

Špedicija Turk, Ljubljana
Masarykova cesta štev. 9. — Telefon interurban št. 2157

Šolske torbice
in nahrbtnike, kakor tudi vse vrste kovčekov in torbic za potovanje, listnic, denarnic, tobačnic, gamaš itd. nudi v veliki izberi
I. KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta štev 13
Spec. kovčeki se po naročilu izvrše v lastni torbarski delavnici.

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.
BROWN BOVERI
PODRUŽNICA LJUBLJANA
izvršuje električne naprave ter vsa v to stroko spadajoča popravila

Moj današnji oglas

ni trgovska reklama, temveč opozoriti vsakega kupca na redko priliko ugodnega nakupa. Radi primorane prezidave svojih poslovnih prostorov sem prisiljen, da zmanjšam svojo preveliko zalogo v zimskem blagu. Da je to resnica, se lahko vsakdo prepriča v moji trgovini.

Anton Macun. Maribor, Gosposka ulica št. 10.
Pazite na vhod, ki ima ob straneh ogledala.

OTVORITVENO NAZNANILO.
Cenjenemu občinstvu iz Domžal, Doba, Vira, Lukovice, Ihana, Količevega, Dragomlja, Rodice in ostale okolice naznanjam, da sem otvoril svojo
podružnico v Domžalah,
Ljubljanska cesta št. 59,
kjer bom sprejemal in najsolidneje izvrševal vsa naročila elektrotehnične stroke in imel stalno na zalogi ves elektrotehnični materijal ter žarnice
Se najtopleje priporoča
Fr. Perčinlić, Domžale
Konc. elektrotehn. podjetje
Projekti in proračuni brezplačno!

Mag. št. 17.818-30, ref. IX.

RAZPIS

Načelstvo mestne občinske uprave razpisuje oddajo težaških, zidarskih, tesarskih, kleparskih in mizarskih del za napravo rastlinjaka v mestni vrtnariji v Tivoliju. Načrt, proračuni in pojasnila se dobe v mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2-II v času uradnih ur od dne 22. septembra 1930 dalje.

Pravilno sestavljene ponudbe je vložiti do dne 27. septembra 1930 istotam do 11 dopoldne.

MESTNO NAČELSTVO V LJUBLJANI,
dne 18. septembra 1930.

Načelnikov namestnik: Dr. Zarnik l. r.

ZAHTEVAJTE CENIK!
H. SUTTNER — LJUBLJANA 2
PREŠERNOVA ULICA 4. — Poleg frančiškanske cerkve.
Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure za dečke od Din 44·— naprej.
Zapestne ure za deklice od Din 70·— naprej.
Zahtevajte cenik zastonj in poštnine prosto.

Malinovec
onangeada
limonada
Brusnice (kompot)
Sadne
Marmelade
Srečko Potnik in drug
Ljubljana
Telefon 2110 Metelkova 13

Ogledala
seh vrst, velikosti in oblik
Steklo
zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, legast alabaster itd.
Spectrum d.d.
Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Za jesen novo došlo

Pristno angleško blago za plašče direktno iz Anglije. / Na zalogi imam najnovejši Tweed za obleke in plašče, Crepella, Rips, Kasan, Popellin ter blago za kombinirane obleke. / Nadalje imam veliko izbiro pralnega, kakor tudi drugega baržuna v najnovejših barvah in vzorcih. / Jesenske nogavice in rokavice, najnovejše puloverje za dame, gospode in otroke ter pletene čepice v vseh barvah.

Oglejte si naše izložbe!

Trgovina „K nevesti"
F. Michelitsch - Maribor
Gosposka ulica 14 - Telef. 2128.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

GLAZBA osrečuje!
če jo slišite, prav posebno pa, če se sam z njo bavite! — Ni treba, da je Vaš dom brez godbe! če stopite z nami v stik in si izberete kak po ceni instrument. Zahtevajte neobvezno ponudbo in
brezplačni veliki katalog!
Dobavimo Vam
direktno iz tovarne
v Nemčiji odnosno prodajne podružnice v Mariboru. Pišite takoj na naslov:

MEINEL & HEROLD
MARIBOR Št. 102-B

Ako se smehljate

Ako se Vaše ustnice smejè odpirajo — pokazujejo tedaj belo-bliščeče zobe — lepe zobe, ker so snažni!

Erasmic Savon Dentifrice napravi Vaše zobe bele in jih ohrani bele, daje Vašemu smehljaju dražljivo mičnost. Rabite jo redno Osvežujoča pena bo ohranjevala lepoto Vaših zob za vedno!

ERASMIC SAVON DENTIFRICE

ESD 105-075

Pohištvo
za opremo stanovanj in pisarn
Ivan Dogan
Ljubljana, Dunajska cesta štev. 17
Ustanovljeno 1872. Telefon 32-61

POZOR!

Naši pridelki in žetve niso dovolj dobre. ZADRUŽNA POSLOVALNICA v Mariboru priporoča kmetovalcem v dosego dobrih, visokih in kakovostnih pridelkov uporabo umetnih gnojil:

Apnenega dušika in Nitrofoskala — Ruše.

Sedaj pred jesensko setvijo naj ne zamudi nobeden kmetovalec svoje njive izorane za setev pšenice, gnojiti z Nitrofoskalom — Ruše, travnike dobro pobranati in gnojiti z apnenim dušikom, ki vsebuje razen dušika tudi apno, ki ga skoraj vsaka zemlja potrebuje.

Vinogradniki!

Izvršite sedaj v jeseni jesensko kop in gnojite vinograde s specialnim Nitrofoskalom — Ruše za vinograde, ki vsebuje dušik, fosforno kislino in kali v razmerju 6:8:8. — Navodila o načinu uporabe, o potrebnih količinah, o rentabilnosti, dobaviteljih uspehih in cenah daje

Zadružna poslovalnica v Mariboru.

Kmetovalci, izvršite naročilo čim prej, ker je setev ozimnih žit na pragu!

AKO POTREBUJETE

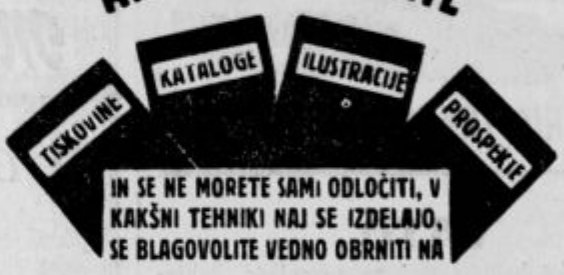

IN SE NE MORETE SAMI ODLOČITI, V KAKŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO, SE BLAGOVOLITE VEDNO OBRNITI NA

JUGOSLOVANSKO TISKARNO V LJUBLJANI
BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA
UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD

V KATEREM SO ZASTOPANE VSE MODERNE GRAFIČNE PANOGE. VSA GRAF. DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN PO ZMERNIH CENAH

BAKROTISK ◆ SVETLOTISK
OFFSET- IN LITOGRAFSKI TISK
KLIŠARNA ◆|◆ TISKARNA
ZA KNJIGO- IN UMETN. TISK

Zadružna Gospodarska banka d. d.
v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)
BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480,000.000·— **Kapital in rezerve nad Din 16,000.000·—**

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja KREDITE. eskomptira MENICE. — Nakazila — Akreditivi. — Predujmi na efekte.

PODRUŽNICE:
BLED KOČEVJE NOVI SAD CELJE KRANJ SOMBOR ŠIBENIK DJAKOVO MARIBOR SPLIT

Kupuje in prodaja VALUTE, ČEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Safes - deposits. -- Borzna naročila -- Prodaja srečk

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.